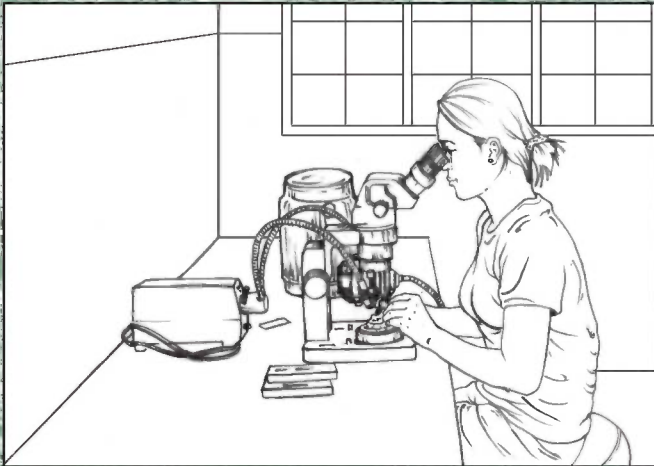

ວາລະສານ ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການພັດທະນາ ດ້ານການປະມົງ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ເລື່ອງເພີ່ມມາຈາກສະບັບພາສາອັງກິດ

Volume 12, No.1, 2 and Volume 13, No.1

ISSN 0859-290X October 2008

ຫົວເລື່ອງ

- ບົດໃຫ້ສຳພາດຂອງທ່ານ Jeremy Bird ຫົວໜ້າ ບໍລິຫານຄົນໃໝ່ ຂອງ MRCs
- ການຄຸ້ມຄອງກະມົງຢູ່ສີພັນດອນ ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ ທີ່ສຳຄັນ ຂອງປາບາງຊະນິດຢູ່ແຂວງ ຈຳປາສັກ.
- ການສະເຫລີມສະຫລອງວັນປ່ອຍປາປີ 2007 ຢູ່ນະ ຄອນຫລວງວຽງຈັນ ແລະ ສະ ວັນນະເຂດ.
- ອຸດສະຫະກຳລ້ຽງປາທັງຢູ່ ຫວຽດນາມ ມີການຂະ ຫຍາຍຕົວເພີ່ມຂຶ້ນ.
- ທາງເລືອກໃນການປະສົມພັນປາຊວຍໝາກໄມ້ໃຫ້ ຄວາມຫວັງອັນໃໝ່.
- ການນຳໃຊ້ເຕັກນິກ Sex-reversal technique ເພື່ອຜະລິດກຸ້ງ ນຳຈິດເພດຜູ້ ທີ່ມີການຈະເລີນ ເຕີບໂຕໄວ.
- ສຳເຫດທີ່ພາໃຫ້ຈຳນວນປາເອີນຫລຸດລົງ.
- ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຊວຍທາງເຫລືອງ ຢູ່ ແມ່ນ້ຳຂອງ.
- ແຜນຍຸດທະສາດສຳລັບປົກປັກຮັກສາ ຊະນິດປາໃຫຍ່ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ.

ວາລະສານການປະມົງຂອງກອງເລຂາຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນທີ່ມີຊື່ວ່າ “Catch & Culture” ຊຶ່ງຈັດ ພິມເປັນພາສາ ອັງກິດ 3 ຄັ້ງ ຕໍ່ປີ ແລະ ສັງລວມເປັນພາສາທ້ອງຖິ່ນ 1 ສະບັບ (ກຳປູເຈຍ, ລາວ, ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ) ໂດຍ ກອງເລຂາຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ ທີ່ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ ແລະ ແຈກຢາຍໄປໃຫ້ຜູ້ສົນໃຈທົ່ວໂລກ. ອີກທາງນຶ່ງ, ຜູ້ສົນໃຈສາມາດອ່ານ Catch & Culture ໄດ້ຈາກເວບໄຊ www.mrcmekong.org, ຜູ້ທີ່ຢາກໄດ້ສະບັບຈິງ ສາມາດຕິດຕໍ່ພົວພັນກັບ ສູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຫລື ຫ້ອງສະມຸດຂອງ ກອງເລຂາຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນຜ່ານທາງ email ໄດ້ທີ່ doc.center@mrcmekong.org

ທ່ານທີ່ຕ້ອງການປະກອບສ່ວນໃນ Catch & Culture ກະລຸນາສົ່ງມາໄດ້ ທີ່ MRCs@mrcmekong.org

© ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ

ກອງບັນນາທິການ

Dr. Chris Barlow, Fisheries Programme Manager

Dr. Suchart Ingthamjitr, Fisheries Programme Officer

Kaviphone Phouthavongs, Fisheries Programme Officer

Aiden Glendinning, MRC Secretariat Communication Officer

ບັນນາທິການ: Peter Starr

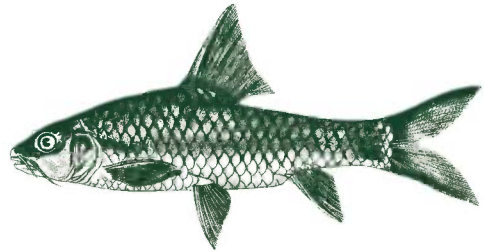
ອອກແບບ ແລະ ຫນ້າປົກໂດຍ: ພັນນາວັນ ອານຸລັກ

ແປ ແລະ ຮຽບຮຽງພາສາລາວ ໂດຍ: ກາວິພອນ ພຸດທະວິງສ໌

ກວດແກ້ໂດຍ: ດຣ. ສິນທະວິງ ວິລາວິງ

ຈາກກອງບັນນາທິການ

ວາລະສານ Catch and Culture ສະບັບນີ້ ເປັນສະບັບທີ່ ຫ້າ ທີ່ໄດ້ແປເປັນພາສາລາວ ຊຶ່ງໄດ້ເລືອກເຟັ້ນເອົາບົດຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ສະເໜີໃນສະບັບພາສາອັງກິດ ພິມອອກໃນປີ 2007 ແລະ 2008 ມາຮຽບຮຽງເປັນພາສາລາວ ຊຶ່ງມີຫົວເລື່ອງທີ່ສໍາຄັນດັ່ງນີ້:

ຄໍາໃຫ້ສໍາພາດຂອງທ່ານ Jeremy Bird ທົວໜ້າບໍລິຫານຄົນໃໝ່ ຂອງກອງເລຂາຄະນະກຳມະທິການແມ່ນໍ້ຂອງສາກົນ ກ່ຽວກັບຄວາມສໍາຄັນ ຂອງວຽກງານການປະມົງ ທີ່ມີຕໍ່ການວາງແຜນພັດທະນາອ່າງແມ່ນໍ້ຂອງ, ທ່ານໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຫັດສະນະ ແລະ ຈຸດຍື່ນ ຂອງກອງເລຂາຄະນະກຳມະທິການແມ່ນໍ້ຂອງສາກົນ ຕໍ່ກັບການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນໍ້ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເຂື່ອນໄຟຟ້າ ຢູ່ແມ່ນໍ້ຂອງ ແລະ ສາຂາ. ທ່ານກ່າວວ່າ MRCs ແມ່ນສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາເຂື່ອນໄຟຟ້າແບບຍືນຍົງ. ບັນດາໜ້າວຽກອັນຮີບດ່ວນ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດ ແມ່ນສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ໃຫ້ແກ່ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການວາງແຜນ ແລະ ຕັດສິນໃຈໃນການອະນຸມັດໂຄງການໃດນຶ່ງ.

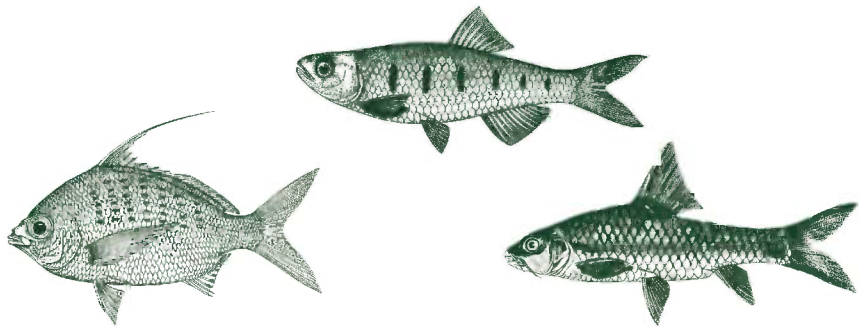
ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງການປະມົງຢູ່ສີພັນດອນ ແມ່ນສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງປາທຳມະຊາດ ທີ່ມີຢູ່ໃນແມ່ນໍ້ຂອງ ທາງພາກໃຕ້ ຂອງ ສປປ ລາວ. ຊັບພະຍາກອນດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເປັນແຫລ່ງສະໜອງອາຫານ ຂອງປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຕາມແຄມແມ່ນໍ້ຂອງ. ເນື່ອງຈາກສະພາບ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ ສັງຄົມ ມີການປ່ຽນແປງ ຄວາມຕ້ອງການປາ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ ອັນເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ທຳມະຊາດຖືກຄຸກຄາມ ຍ້ອນມີການຫາປາຫລາຍເກີນໄປ. ຊຸມຊົນໃນເຂດດັ່ງກ່າວ ຈຶ່ງໄດ້ຫັນມາ ວາງມາດຕະການຄຸ້ມຄອງການປະມົງໃຫ້ຍືນຍານ, ໂດຍການປະກາດ ເຂດວັງສະຫງວນ ພັນປາ ແລະ ຫ້າມນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືຫາປາທີ່ດັບສູນ.

ອຸດສະຫະກຳລ້ຽງປາທັງຂອງທວງດນາມ ມີການຂະຫຍາຍຕົວເພີ່ມຂຶ້ນ ຢ່າງໄວວາ ຜົນຜະລິດ ປາທັງ ຈາກ 400,000 ໂຕນ ໃນປີ 2005 ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 825,000 ໂຕນ ໃນປີ 2006 ແລະ ໄດ້ມີການປະເມີນວ່າ ໃນປີ 2007 ຈະບັນລຸຮອດ 1 ລ້ານ ໂຕນ. ຖ້າທຽບໃສ່ ຜົນຜະລິດຂອງ ປາໄຊມອນ ທີ່ອົງການ FAO ລາຍງານໃນປີ 2005 ແມ່ນມີພຽງ 1.2 ລ້ານໂຕນ. ໃນປີ 2006 ການສົ່ງປາທັງອອກ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ ຄືປະມານ 740 ລ້ານໂຕລາ, ຊຶ່ງທຽບໃສ່ປີ 2005 ແມ່ນໄດ້ໜ້ອຍກວ່າ 400 ລ້ານໂຕລາ. ຜະລິດຕະພັນປາທັງສ່ວນຫລາຍ ແມ່ນໄປຂາຍຢູ່ ຢູ່ໂລບ ຫລາຍກວ່າ 50% ໃນປີຜ່ານມາ. ລັດເຊຍ ແມ່ນຕະຫລາດໃຫຍ່ ກວ່າໝູ່ ກວມ 15% ຕາມດ້ວຍໂປໂລຍ ແລະ ສະເປນ.

ຄວາມພະຍາຍາມໃນການຜະລິດກຸ້ງນໍ້ຈິດເພດຜູ້ ທີ່ມີການຈະເລີນເຕີມ ໂຕໄວ ແລະ ສາມາດໃຫ້ຜົນຜະລິດສູງ ກໍ່ປະສິບຜົນສໍາເລັດໃນເບື້ອງຕົ້ນຢູ່ພາກໃຕ້ ຂອງທວງດນາມ. ໃນປີ 2006 ພວກເຂົາສາມາດຜະລິດລູກ ກຸ້ງໄດ້ຫລາຍກວ່າ 350,000 ໂຕ, ໃນປີ 200,000 ໂຕ ໄດ້ແຈກຍາຍໃຫ້ບັນດາຟາມ ທົດລອງລ້ຽງ. ແລະ ບົດອື່ນໆອີກ ຈຳນວນໜຶ່ງ.

ພວກເຮົາຫວັງວ່າ ທ່ານຜູ້ອ່ານທຸກໆທ່ານຈະໄດ້ຮັບຄວາມຮູ້ ຈາກວາລະສານ ສະບັບພາສາລາວສະບັບນີ້ ບໍ່ຫລາຍກໍ່ໜ້ອຍ. ຖ້າຫາກວ່າ ທ່ານມີຄວາມຄິດເຫັນ ຢາກໃຫ້ພວກເຮົາປັບປຸງແນວໃດ ກະລຸນາສົ່ງຄວາມຄິດຄວາມເຫັນຂອງທ່ານໄປໄດ້ທີ່ ກອງບັນນາທິການ ຫລື ອີເມວໄປທີ່ kaviphone@mrcmekong.org (ສໍາຫລັບພາສາລາວ).

ຄະນະບັນນາທິການ

ບົດໃຫ້ສໍາພາດທ່ານ Jeremy Bird ຫົວໜ້າ ບໍລິຫານຄົນໃໝ່ ຂອງກອງເລຂາຄະນະກຳມະ ທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ

ໂດຍ: Peter Starr*

ທ່ານ Jeremy Bird ແມ່ນຄົນສັນຊາດອັງກິດ, ເປັນຊ່ວຍຊານດ້ານການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ ເຂົ້າຮັບຕໍາແໜ່ງ ເປັນຫົວໜ້າບໍລິຫານຂອງ MRC ໃນເດືອນມີນາ 2008. ທ່ານ Bird ຈົບການສຶກສາດ້ານ ກົດໝາຍນ້ຳ ແລະ ນະໂຍບາຍ, ລາວມີບົດຮຽນໃນການເຮັດວຽກກັບອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ມາໄດ້ຫລາຍກວ່າ 20 ປີແລ້ວ. ລາວ ໄດ້ໃຫ້ສໍາພາດແກ່ວາລະສານ Catch and Culture ກ່ຽວກັບ ການພັດທະນາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປະມົງຢູ່ໃນແມ່ນ້ຳຂອງຕ່ອນລຸ່ມ:

ທ່ານມີຄວາມເຫັນແນວໃດຕໍ່ກັບສິ່ງທີ່ທ້າທາຍທັງຫລາຍ ທີ່ MRCs ຈະປະເຊີນ ໃນຊ່ວງ ສອງສາມ ປີຂ້າງໜ້າ?

ໃນສະພາບທີ່ມີການພັດທະນາຢ່າງໄວ ຢູ່ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ, ພວກເຮົາແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງ ສຸມໃສ່ແກ້ໄຂ ບາງບັນຫາ. ຫລາຍທ່ານອາດຈະບໍ່ເຂົ້າໃຈວ່າ ໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມ ຫລາຍປານໃດທີ່ສ້າງໃຫ້ເກີດມີ ລະບຽບການ ແລະ ຂໍ້ແນະນຳ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດອານຸສັນຍາພາກພື້ນ ແມ່ນ້ຳຂອງ 1995.

ບາງຜົນງານທີ່ສຳຄັນທີ່ຍາດໄດ້ແມ່ນ ລະບຽບການ ທີ່ໃຫ້ມີການກ່າວເຕືອນກັນລ່ວງໜ້າ ກ່ອນທີ່ຈະມີການສ້າງໂຄງການພັດທະນາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຊັບພະຍາກອນນ້ຳໃນແມ່ນ້ຳຂອງ, ເພື່ອປົກປັກຮັກສາ ຄຸນນະພາບນ້ຳ ແລະ ບໍລິມານຂອງນ້ຳໄຫລ. ປະຈຸບັນນີ້ ແມ່ນເຖິງເວລາແລ້ວ ທີ່ຈະທົດລອງນ້ຳໃຊ້ລະບຽບ ການດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸຄາດໝາຍ ລວມຂອງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.

ຄືດັ່ງທີ່ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ກ່າວ ໃນວັນທີ່ຂ້າພະເຈົ້າເຂົ້າຮັບຕໍາແໜ່ງໃໝ່ຢູ່ MRCs, ສິ່ງທີ່ທ້າທາຍອັນນຶ່ງທີ່ ພວກເຮົາປະເຊີນ ແມ່ນເຮັດແນວໃດຈຶ່ງຈະສະແດງໃຫ້ທາງນອກ ເຫັນເຖິງການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພວກເຮົາ ທີ່ມີຕໍ່ການວາງແຜນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ ຢູ່ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ. ລະບຽບການແມ່ນເປັນພວກສ່ວນທີ່ສຳຄັນ ແຕ່ພວກເຮົາ ຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ຄວາມໄດ້ປຽບໃນການເຂົ້າເຖິງ ຂອງ MRC ແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ.

ເມື່ອເບິ່ງຄືນ ບົດຮຽນ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງ ພະນັກງານ ທີ່ໄດ້

ທ່ານ Bird ກ່າວພິທີເປີດ ກອງປະຊຸມ ປະຈຳປີ ຂອງແຜນງານປ້ອງກັນນ້ຳຖ້ວມ, ທີ່ພະນົມເປັນ ໃນເດືອນ ພຶດສະພາ 2008. ຖ່າຍຮູບໂດຍ: Aiden Glendinning

ຮັບການກໍ່ສ້າງ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າໃນໄລຍະຜ່ານມານັ້ນ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ ເຜິງແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທີ່ພວກເຮົາມີ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຕັດສິນບັນຫາ, ນັກພັດທະນາຂອງເອກະຊົນ ແລະ ປະຊາຊົນຮັບຊາບ. ໄປພ້ອມໆກັນກໍ່ຕ້ອງໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນລະອຽດເພີ່ມເຕີມໃນບາງດ້ານ, ລວມທັງການສ້າງຮູບແບບຈຳລອງ ແລະ ວຽກງານຄົ້ນຄວ້າອື່ນໆອີກ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນອານາຄົດ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ໃນປະຈຸບັນ ພວກເຮົາມີຂໍ້ມູນຢ່າງຫລວງຫລາຍ ແລະ ຂໍ້ມູນເລົ່ານັ້ນ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເຜີຍແຜ່ໃຫ້ແກ່ມວນຊົນໄດ້ຊົມໃຊ້ໄດ້ຕາມຄວາມຕ້ອງການໄດ້ດີເທົ່າທີ່ຄວນ. ບັນຫານີ້ແມ່ນຈະຕ້ອງໄດ້ມີການແກ້ໄຂ.

ສິ່ງທີ່ທ້າທາຍໃນອານາຄົດ ສຳລັບ MRCs ແມ່ນການປ່ຽນແປງຄັ້ງໃຫຍ່ ຂອງໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງ ຈາກອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ມີ ຊ່ວຍຊານ

ຕ່າງປະເທດເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງ ຊຶ່ງຈະມີການປ່ຽນແປງພາຍໃນສາມປີ ຂ້າງໜ້າ, ທັງໝົດຕໍາແໜ່ງຜູ້ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ບໍລິຫານ ແມ່ນຈະຖືກ ປ່ຽນແທນມາເປັນ ຄົນພາຍໃນ ສີ່ປະເທດຢູ່ແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ. ຂ້າພະເຈົ້າ ບໍ່ມີຄວາມສົງໄສເລີຍວ່າ ຈະມີຄົນທີ່ມີຄວາມຮູ້ ຄວາມ ສາມາດ ເຂົ້າມາຮັບຕໍາແໜ່ງດັ່ງກ່າວ ໄປພ້ອມໆກັບການມີຄວາມ ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງອົງການ ກໍ່ຈະນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນ. ໃນຖານະທີ່ເປັນອົງການ ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈຮ່ວມກັນ ຢູ່ໃນສີ່ປະເທດ ຂອງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ, ພວກເຮົາຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ລະບຽບ ການຕ່າງໆ ແມ່ນຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຊຶ່ງມັນບໍ່ພຽງແຕ່ເປັນການ ຊຸກຍູ້ ການປະສານ ແລະ ຮ່ວມມື ແຕ່ຍັງຊ່ວຍສ້າງ ຄວາມເປັນ ເອກະລາດ ແລະ ຄວາມເປັນກາງ ໃນການຕັດສິນບັນຫາ.

ເພື່ອຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາແຜນງານທີ່ສໍາຄັນ ໃນທົດສະຫວັດ ຂ້າງໜ້າ, ຄວາມຍິນຍົງໄລຍະຍາວ ຂອງງົບປະມານພວກເຮົາແມ່ນ ມີຄວາມສໍາຄັນ. ເພື່ອຈະກ້າວຕໍ່ໄປໃນຂ້າງໜ້າ ພວກເຮົາແມ່ນ ຕ້ອງການຄໍາພື້ນສັນຍາດ້ານງົບປະມານ ຈາກປະເທດສະມາຊິກ. ໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານ ຂອງການປັບປຸງ ການຈັດຕັ້ງ, ພວກເຮົາຫວັງ ວ່າ ຈະຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ ຈາກຜູ້ໃຫ້ທຶນອີກ.

ມີຫຍັງແດ່ທີ່ເປັນບັນຫາໃຫຍ່ ໃນການພັດທະນາອ່າງ ແມ່ນ້ຳຂອງ?

ປະຊາຊົນຢູ່ເຂດອາຊີ ແມ່ນຍັງມີຄົນທຸກຍາກຫລາຍ ທີ່ກໍາລັງດື່ມນົມ ຕໍ່ສູ້ກັບຄວາມທຸກຍາກ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມີອາຫານກິນ ໃນລະດັບຕໍ່າສຸດ. ແຕ່ຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ, ຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ແມ່ນມີໜ້ອຍກວ່າ ເຂດອາຊີ ທັງໝົດ, ແຕ່ວ່າ ການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ຍັງແມ່ນ ບັນຫາທີ່ສໍາຄັນ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່. ການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໄວ ຂອງເສດຖະກິດ ແມ່ນຈະຊ່ວຍແກ້ໄຂບັນຫາຄວາມທຸກຈົນ ແຕ່ມັນ ຈະນໍາມາຊຶ່ງຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ ຖ້າວ່າ ບໍ່ມີການວາງແຜນການ ຢ່າງລະອຽດ.

ໃນປະຈຸບັນ ການມີມາດຕະການທີ່ແນ່ນອນສໍາລັບປ້ອງກັນ ແລະ ພັດທະນາໄປຕາມສະພາບຄວາມເປັນຈິງ ຂອງການລົບລ້າງຄວາມ ທຸກຈົນ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນ. ຄໍາຖາມທີ່ຈະຕ້ອງຖາມ ເວລາຈະຕັດ ສິນໃຈ ສ້າງໂຄງການໃດນຶ່ງແມ່ນ ໃຜຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ, ໃຜ ຈະເສັງຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ໃຜຈະເປັນຜູ້ຈ່າຍ? ການຕອບຄໍາຖາມ ດັ່ງກ່າວ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນ ແມ່ນຕ້ອງການໃຫ້ມີວິທີ ການທີ່ສົມດູນກັນ. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປະຊາກອນ ແມ່ນຈໍາເປັນ ຕ້ອງໄດ້ມີການຂະຫຍາຍຕົວເມືອງອອກໄປອີກ ແຕ່ມັນກໍ່ມີຄໍາ ຖາມຂຶ້ນມາອີກ ກ່ຽວກັບບັນຫາ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ ແບບຍິນຍົງ ໄປພ້ອມໆກັບການສ້າງໂອກາດ ໃຫ້ແກ່ປະຊາກອນ ທີ່ອາໄສຢູ່ຊົນນະບົດ.

ຄໍາຖາມທີ່ຈະຕ້ອງຖາມ ເວລາຈະຕັດສິນໃຈ ສ້າງ ໂຄງການໃດນຶ່ງ ແມ່ນໃຜຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ໃຜຈະເສັງຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ໃຜຈະເປັນຜູ້ຈ່າຍ?

ຄວາມກົດດັນທີ່ມີຕໍ່ສະພາບເວດລ້ອມແມ່ນຈະຍັງຄົງມີຕໍ່ໄປ ແລະ ຍັງຈະຖືກຊໍ້າເຕີມຈາກການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບອາກາດ. ພວກເຮົາມີຄວາມຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ຮຽນຮູ້ ຜົນກະທົບດັ່ງກ່າວ ບໍ່ພຽງ ແຕ່ການຫລຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເສັງ ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ມີຍຸດທະສາດທີ່ ສາມາດປັບໃຫ້ເຂົ້າກັບສະພາບນັ້ນໄດ້.

ໂດຍອີງໃສ່ປະສົບປະການຂອງທ່ານ, ທ່ານຄິດວ່າ ຈະນໍາໃຊ້ ວິທີ ການໃດ ເຂົ້າໃນການພັດທະນາ ຢູ່ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ?

ມີບາງຄົນເວົ້າວ່າ ການພັດທະນາຢູ່ແມ່ນ້ຳຂອງຍັງມີໜ້ອຍ ຖ້າທຽບ ໃສ່ແມ່ນ້ຳຕ່າງໆຢູ່ທົ່ວໂລກ. ມັນອາດຈະເປັນຈິງ ໃນກໍລະນີຂອງ ການສ້າງໂຄງຮ່າງພື້ນຖານຂອງການພັດທະນາ ລະບົບຊົນລະປະ ທານ ແລະ ທ່າແຮງໃນການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ແຕ່ກໍ່ບໍ່ໝາຍ ຄວາມວ່າ ຍ້ອນການພັດທະນາທີ່ມີໜ້ອຍ. ການນໍາໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການປະມົງ ແມ່ນໄດ້ມີການຄຸ້ມຄົນ ແລະ ສ້າງລາຍຮັບປະມານ \$2 ຕື້ຕໍ່ປີ. ສໍາລັບຂ້າພະເຈົ້າແລ້ວ ຄວາມທ້າທາຍອັນນຶ່ງແມ່ນ ຕ້ອງໄດ້ ພັດທະນາ ແລະ ໃຫ້ມີການພົວພັນກັບຂະແໜງການອື່ນ ໄປພ້ອມໆ ກັບການຮັກສາຜົນຜະລິດປາ ທີ່ເປັນສະບຽງອາຫານຂອງປະຊາຊົນ ຢູ່ແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ. ການນໍາໃຊ້ ຫລັກການ ການປະສົມປະສານ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນ ຫລາຍ-ໂດຍສະເພາະໃນການປະເມີນ ການພັດທະນາໃຫ້ມີທາງເລືອກຫລາຍຢ່າງ ແລະ ການພິຈາລະນາ ວ່າໃຜ ເປັນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ໃຜຄາດວ່າ ຈະມີຄວາມ ສ່ຽງໃນການເສັງຜົນປະໂຫຍດ.

ການປະສານສົມທົບດັ່ງກ່າວ ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າ ພວກເຮົາ ຕ້ອງລໍຖ້າ ຈົນກວ່າຈະມີການກໍ່ສ້າງຕັ້ງອົງການໃຫມ່ຂຶ້ນມາ. ປະຈຸ ບັນພວກເຮົາແມ່ນມີເຄື່ອງມືຢູ່ແລ້ວ, ຊຶ່ງລວມທັງ ຍຸດທະສາດໃນ ການປະເມີນສະພາບແວດລ້ອມ, ການສ້າງແຜນການແບບມີ ຫລາຍຈຸດປະສົງ ຫລື ການວິເຄາະບັນຫາ ແບບ distributional analysis. ວິທີການດັ່ງກ່າວ ບໍ່ແມ່ນອອກແບບມາເພື່ອ ເຮັດໃຫ້ ການພັດທະນາມີການຊັກຊ້າ ແຕ່ແມ່ນເພື່ອຮັບປະກັນ ໃຫ້ມີການ ແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດຢ່າງເປັນເອກະພາບກັນ, ແລະ ມຸ່ນຄ່າທາງ ດ້ານການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ແມ່ນເປັນທີ່ຍອມຮັບ.

ທ່ານມີຄວາມເຫັນແນວໃດ ກ່ຽວກັບຄວາມສໍາຄັນຂອງວຽກ ງານ ການປະມົງ ຢູ່ໃນຂົງເຂດ ຂອງວຽກງານພັດທະນາຊັບພະຍາກອນ ສັດນໍ້າ ຢູ່ອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ?

ທ່ານທີ່ອ່ານ ວາລະສານ Catch & Culture ອາດຮູ້ຄຳຕອບດີ ກວ່າຂ້າພະເຈົ້າ, ຜົນຜະລິດ ແລະ ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງຊັບ ພະຍາກອນປະມົງ ຢູ່ອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ ແມ່ນມີລັກສະນະສະເພາະ ຂອງມັນ. ບໍ່ພຽງແຕ່ຊ່ວຍສະໜອງອາຫານໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນຫລາຍ ລ້ານຄົນ ແລະ ປະກອບສ່ວນອັນສໍາຄັນ ເຂົ້າໃນເສດຖະກິດຂອງ ແຕ່ລະປະເທດ ແຕ່ຍັງມີຮີດຄອງປະເພນີ ຫລາຍໆອັນ ທີ່ມີຄວາມ ສະລັບຊັບຊ້ອນ ທີ່ຕ້ອງຮຽນຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈ.

ພວກເຮົາຕ້ອງຮັບຮູ້ວ່າ ຄວາມກົດດັນບໍ່ແມ່ນເກີດຈາກການພັດທະ ນາໂຄງຮ່າງພື້ນຖານຕ່າງໆແຕ່ຢ່າງດຽວ. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປະຊາ ກອນ ແລະ ການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຫລາຍເກີນໄປ ກໍ່ສ້າງໃຫ້ເກີດບັນຫາຄືກັນ. ໃນບາງກໍລະນີ ເຮົາກໍ່ສາມາດຊົດເຊີຍ ໄດ້ ໂດຍຜ່ານ ການສົ່ງເສີມການລ້ຽງປາ ແລະ ກໍ່ມີຄວາມສໍາຄັນ ທີ່ກ່ຽວພັນກັບການຊອກຫາວິທີການແກ້ໄຂ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຜົນ ກະທົບ ຂອງການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ ຢູ່ສາຂາຂອງແມ່ນໍ້າຂອງ.

ວຽກງານຄຸ້ມຄອງການປະມົງ ແມ່ນຈະມີບົດບາດ ຫລາຍຂຶ້ນໃນແຜນພັດທະນາອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ

ຢູ່ໃນສະພາບທີ່ທົ່ວ ໂລກຂາດແຄນອາຫານ, ທ່ານເຫັນໄດ້ຄວາມ ສໍາຄັນ ຂອງວຽກງານຄຸ້ມຄອງການປະມົງແນວໃດ?

ແມ່ນອນທີ່ສຸດ, ບໍ່ຈຳເປັນທີ່ຈະຖາມອີກ ວຽກງານຄຸ້ມຄອງການ ປະມົງແມ່ນຈະມີບົດບາດຫລາຍຂຶ້ນ ໃນແຜນພັດທະນາອ່າງ ແມ່ນໍ້າຂອງ. ມັນມີທາງເລືອກໃດແດ່? ການເພີ່ມທາດໂປຼເຕອິນ ຈາກແຫລ່ງອື່ນໆ ແມ່ນຕ້ອງການອາຫານສັດເປັນຈຳນວນຫລວງ ຫລາຍ-ຊຶ່ງແຫລ່ງອາຫານເຫລົ່ານັ້ນ ແມ່ນໄດ້ຮັບການຄຸກຄາມຢູ່ ພໍ່ແຮງແລ້ວ, ແລະ ລາຄາກໍ່ແມ່ນສູງ ໄປພ້ອມໆກັບ ຄວາມຕ້ອງ ການຊົມໃຊ້ນໍ້າຊົນລະປະທານຈຳນວນຫລາຍ. ບໍລິມາດນໍ້າ ໃນ ລະດູແລ້ງ ແມ່ນຈະເພີ່ມຂຶ້ນ ຫລັງຈາກເຂື່ອນໄຟຟ້າຢູ່ ແມ່ນໍ້າ ຂອງ ຕອນເທິງ ເປີດໃຊ້, ແຕ່ວ່າເນື້ອທີ່ໆສາມາດຂະຫຍາຍ ຊົນລະປະທານ ແມ່ນມີໜ້ອຍ.

ການປະມົງຈະສາມາດປັບຕົວເຂົ້າກັບລະບົບການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ ຂະໜາດໃຫຍ່ ໄດ້ແນວໃດ? ຈະມີວິທີການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຈາກການພັດທະນາດັ່ງກ່າວຕໍ່ການປະມົງໄດ້ແນວໃດ?

ບົດຮຽນຢູ່ໃນຂົງເຂດນີ້ແມ່ນບໍ່ມີຫລາຍປານໃດ, ຍ້ອນວ່າ ຍັງຂາດ ການຄົ້ນຄວ້າໂດຍກົງໃສ່ບັນຫາ ແລະ ອີກດ້ານນຶ່ງແມ່ນອາດຍ້ອນ ຄວາມເຊື່ອວ່າ ວິທີການແກ້ໄຂແມ່ນອາດນໍາໃຊ້ ບົດຮຽນຈາກທະ ວີບຍູລົບ ແລະ ອາເມລິກາເໜືອ. ຍົກຕົວຢ່າງ ຂັ້ນໃດປາຊິຟິກເປັນ

**ການເພີ່ມທາດໂປຼເຕອິນ ຈາກແຫລ່ງອື່ນໆ ແມ່ນຕ້ອງ
ການອາຫານສັດເປັນ ຈຳນວນຫລວງຫລາຍຊຶ່ງແຫລ່ງ
ອາຫານ ເຫລົ່ານັ້ນແມ່ນໄດ້ຖືກການຄຸກຄາມຢູ່ພໍແຮງ
ແລ້ວ, ແລະ ລາຄາກໍ່ແມ່ນສູງ ໄປພ້ອມໆ ກັບ ຄວາມ
ຕ້ອງການຊົມໃຊ້ນໍ້າຊົມລະປະທານຈຳນວນຫລາຍ**

ເຕັກນິກທີ່ວັນນີ້ພວກເຮົາຮູ້ກັນວ່າ ບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ ຢູ່ໃນສະພາບຂອງແມ່ນໍ້າຂອງ. ມັນບໍ່ພຽງແຕ່ເພື່ອໃຫ້ປາເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນໄປວາງໄຂ່ໄດ້ເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຕ້ອງຮັບປະກັນໃຫ້ປານ້ອຍ ແລະ ປາຮາມສາມາດເຄື່ອນຍ້າຍລົງມາຂ້າງລຸ່ມໄດ້ຢ່າງປອດໄພ.

ໃນປີ 1994 ກ່ອນຈະມີການເຊັນອະນຸສັນຍາແມ່ນໍ້າຂອງ, MRC ໃຫ້ຄຳແນະນຳວ່າ ຄວນມີການສຶກສາ ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ ແລະ ວິທີແກ້ໄຂຜົນກະທົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຈາກການສ້າງເຂື່ອນ. ໃນເວລານັ້ນ ແລະ ຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ແມ່ນມີຄວາມເຂົ້າໃຈວ່າ ຈະບໍ່ມີການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າຂຶ້ນ ຢູ່ໃນລຳແມ່ນໍ້າຂອງ. ການຄົ້ນຄວ້າແມ່ນບໍ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມແຜນ, ແຕ່ວ່າ ໂດຍຜ່ານການຄົ້ນຄວ້າອື່ນໆ. ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງພວກເຮົາກ່ຽວກັບ ຫົວຂໍ້ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໄດ້ຮັບການປັບປຸງຂຶ້ນ. ການພັດທະນາເຂື່ອນໄຟຟ້າ ແມ່ນໄດ້ມີການປ່ຽນແປງຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ຊຶ່ງໄດ້ເປີດໂອກາດໃຫ້ບໍລິສັດເອກະຊົນ ເຂົ້າມາສຳປະທານ ແລະ ໄດ້ມີການສະເໜີຫລາຍໆ ໂຄງການທັງຢູ່ໃນແມ່ນໍ້າຂອງ ແລະ ແມ່ນໍ້າສາຂາ.

ເຖິງແມ່ນວ່າຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບວິຊາຈອນການເຄື່ອນຍ້າຍປາ ຈະບໍ່ຄົບຖ້ວນ ແຕ່ວ່າ MRC ສາມາດໃຫ້ຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວໄດ້. ແນ່ນອນທີ່ສຸດ ພວກເຮົາຢາກຫລີກລ້ຽງປະກົດການຄືກັບຢູ່ພາກເໜືອຂອງອາເມລິກາ, ທີ່ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ເງິນຫລາຍຕື້ໂດລາສຳລັບແກ້ໄຂບັນຫາ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ປາສາມາດເຄື່ອນຍ້າຍ ຫລັງຈາກໄດ້ມີການສ້າງເຂື່ອນ. ພວກເຮົາມີໂອກາດຢູ່ທີ່ນີ້ ເພື່ອຈະເລີ່ມໃຫ້ມັນຖືກຕ້ອງ ແຕ່ຫົວທີ-ໂດຍການສະໜອງຂໍ້ມູນໃຫ້ແກ່ຜູ້ຕັດສິນບັນຫາ ກ່ຽວກັບຄວາມອາດສາມາດໃນການແກ້ໄຂບັນຫາ ແລະ ຜົນທີ່ຈະຕາມມາ ຕໍ່ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ທາງເທິງ ແລະ ລຸ່ມເຂື່ອນ. ຖ້າຫາກວ່າ ໄດ້ມີການຕັດສິນໄຈທີ່ຈະກໍ່ສ້າງເຂື່ອນຢູ່ແມ່ນໍ້າຂອງ, MRC ແມ່ນສາມາດຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ, ໂດຍຜ່ານວິທີການປະສົມປະສານ ແລະ ວິທີການທີ່ແນ່ນອນ ໃນການຊອກວິທີແກ້ໄຂບັນຫາ ສຳຫລັບທົ່ວອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ.

**ແນ່ນອນທີ່ສຸດ ພວກເຮົາຢາກຫລີກລ້ຽງປະກົດການຄື
ກັບຢູ່ພາກເໜືອຂອງອາເມລິກາທີ່ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ເງິນ
ຫລາຍຕື້ໂດລາ ສຳລັບ ແກ້ໄຂບັນຫາ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ປາ
ສາມາດເຄື່ອນຍ້າຍ ຫລັງຈາກໄດ້ມີການສ້າງເຂື່ອນ**

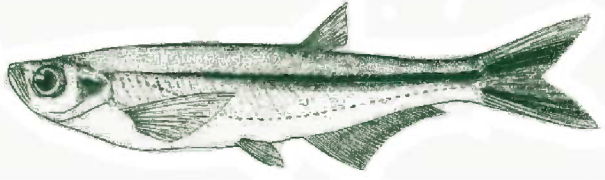
ອົງການ MRC ຈະມີຄຳຕອບແນວໃດ ຕໍ່ການພັດທະນາເຂື່ອນໄຟຟ້າ ໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ ທີ່ນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນ, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນບັນຫາເຂື່ອນໃນແມ່ນໍ້າຂອງ.

ພວກເຮົາມີບາງຈຸດທີ່ຈະເລີ່ມ. ອັນທີ່ນຶ່ງ ແມ່ນມັນມີລະບຽບການທີ່ຍອມຮັບຢູ່ແລ້ວ ໃນອານຸສັນຍາພາກພື້ນແມ່ນໍ້າຂອງ 1995, ຊຶ່ງໄດ້ກ່າວໄວ້ວ່າ ໃນເວລາຈະມີການພັດທະນາໃດໆ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ກັນຊາບລ່ວງໜ້າກ່ອນ ຄືດັ່ງໄດ້ກ່າວໄວ້ໃນຕອນຕົ້ນ. ຢູ່ທີ່ນີ້ແມ່ນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ແຕ່ລະປະເທດຈົ່ງໄດ້ປະຕິບັດຕາມ ໂດຍມີການປຶກສາຫາລືກັບບັນດາປະເທດສະມາຊິກ ກ່ອນຈະມີການພັດທະນາໂຄງການໃນແມ່ນໍ້າຂອງ ເພື່ອຊອກຫາຄວາມເຫັນດີຈາກ ຄະນະກຳມະການຮ່ວມຂອງ MRC. MRCs ແມ່ນຈະຊ່ວຍໃນການປະສານ ຂະບວນການດັ່ງກ່າວ ແລະ ຖ້າມີຄວາມຕ້ອງການກໍ່ຈະຊ່ວຍວິໄຈບັນຫາເພີ່ມເຕີມໃຫ້. ຄືດັ່ງໄດ້ຂຽນໄວ້ໃນແຜນປະຕິບັດການລະອຽດ 2006-2010, ແຜນພັດທະນາອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ ແມ່ນຈະໄດ້ສຶກສາຜົນກະທົບທີ່ສະສົມ ຈາກການພັດທະນາຕ່າງໆ ລວມທັງການສ້າງເຂື່ອນໃນແມ່ນໍ້າຂອງ.

ແຜນງານເຂື່ອນໄຟຟ້າຂອງພວກເຮົາ ທີ່ຫາກໍ່ສ້າງຂຶ້ນ ແມ່ນໄດ້ສະເໜີໃຫ້ມີການສົນທະນາກັນກັບຫລາຍໆ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງລວມທັງ ການລິເລີ່ມ ໃຫ້ມີກອງປະຊຸມລະດັບ ພາກພື້ນ ເພື່ອເປີດໂອກາດໃຫ້ ນັກວິຊາການ ໄດ້ມີໂອກາດສົນທະນາ ແລະ ຊອກຫາຫລາຍທາງເລືອກ ສຳຫລັບແກ້ໄຂບັນຫາ, ແລະ ພວກເຮົາກໍ່ຍັງມີແຜນການອື່ນໆອີກ ທີ່ໄດ້ນຳສະເໜີ ຕໍ່ຄະນະກຳມະການຮ່ວມຂອງ MRC.

ໂດຍລວມແລ້ວ MRC ແມ່ນສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາເຂື່ອນໄຟຟ້າແບບຍືນຍົງ. ພວກເຮົາແມ່ນບໍ່ໄດ້ມີອຳນາດໃນການສະເໜີສ້າງເຂື່ອນໃນແມ່ນໍ້າຂອງ ແຕ່ພວກເຮົາມີໜ້າທີ່ ເຮັດແນວໃດເພື່ອເຮັດໃຫ້ ລະບຽບການໃນອານຸສັນຍາແມ່ນໍ້າຂອງ 1995 ແລະ ແຫລ່ງຄວາມຮູ້ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ພວກເຮົາມີ ສາມາດສະໜອງໃຫ້ແກ່ຜູ້ຕັດສິນບັນຫາ ເພື່ອນຳໃຊ້ ແລະ ເຄົາລົບໃນຄວາມມີນ້ຳໃຈຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນຂອງການຮ່ວມມືໃນແມ່ນໍ້າຂອງ.

* Peter Starr - ບັນນາທິການວາລະສານ Catch and Culture

ການຄຸ້ມຄອງການປະມົງຢູ່ສີພັນດອນ

ໂດຍ: ກາວິພອນ ພຸດທະວົງສ໌ *

ການຫາປາ ໂດຍການໃສ່ມອງ ຢູ່ເມືອງໂຂງ ແຂວງຈໍາປາສັກ

ແຂວງຈໍາປາສັກ ເປັນແຂວງໜຶ່ງທີ່ອຸດົມສົມບູນ ໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເຂດເມືອງໂຂງທີ່ເຕັມໄປດ້ວຍ ຊັບພະຍາກອນ ສັດນໍ້າ ເຊັ່ນ: ປາ, ເມືອງໂຂງ ຫລື ເປັນທີ່ຮູ້ກັນວ່າ ສີພັນດອນ ທີ່ມີແຫລ່ງນໍ້າທໍາມະຊາດ ເປັນເອກະລັກຂອງເຂດດັ່ງກ່າວ ອັນມີນໍ້າຕົກຄອນພະເພັງ ທີ່ລີຊີ້ ແລະ ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນດີ. ເນື່ອງຈາກ ຈຸດພິເສດຂອງເຂດດັ່ງກ່າວ ນອກຈາກຈະເປັນແຫລ່ງທີ່ຢູ່ອາໄສ ຂອງປະຊາຊົນ ຫລາຍກວ່າ 72,000 ຄົນ ແລ້ວ ຍັງອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍປາທໍາມະຊາດອີກດ້ວຍ. ໃນລະດູແລ້ງ ເລີ້ມແຕ່ເດືອນ ພະຈິກ ຫາ ເມສາ, ເນື້ອທີ່ດິນຕາມເກາະດອນຕ່າງໆ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຖືກ ນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກໍາ ເຊັ່ນ: ສວນຜັກ ແລະ ນາແຊງ. ຕົກມາລະດູຝົນເລີ້ມແຕ່ເດືອນ ພຶດສະພາ ຫາ ຕຸລາ ເນື້ອທີ່ດິນຕາມເກາະດອນຕ່າງໆຫລາຍກວ່າ 50% ແມ່ນຖືກນໍາໃຊ້. ຊຶ່ງໄດ້ກາຍເປັນແຫລ່ງອາຫານ ແລະ ບ່ອນຂະຫຍາຍພັນຂອງປາຫລາຍຊະນິດ.

ການຫາປາແມ່ນວຽກໜຶ່ງທີ່ສໍາຄັນຢູ່ສີພັນດອນ. ຄອບຄົວສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຫາປາ ເພື່ອບໍລິໂພກ ແລະ ຂາຍເປັນ ສິນຄ້າ. ການສຶກສາໃນປີ 2000 ພົບວ່າ 80% ຂອງປາ ທີ່ຫາໄດ້ ຈາກເມືອງໂຂງ

ແມ່ນຂາຍຢູ່ພາຍໃນແຂວງ ສ່ວນເຫລືອ ແມ່ນສົ່ງຂາຍຢູ່ວຽງຈັນ ແລະ ປະເທດໄທ.

ການຫາປາໃນໄລຍະຜ່ານມາ

ການຫາປາຢູ່ເມືອງໂຂງ ແມ່ນຕິດພັນກັບຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ຄວາມເຊື່ອ. ຊາວປະມົງນໍາໃຊ້ເວທີຫາປາ ເພື່ອຫລາຍຈຸດປະສົງ ເຊັ່ນ: ເປັນການຫາປາ, ແລກປ່ຽນບົດຮຽນ ຫລື ບອກເລົ່າບຸນປະເພນີຕ່າງໆ ທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນພາຍໃນບ້ານ ຫລື ຄອບຄົວຂອງເຂົາເຈົ້າ. ບຸນບ້ານ ແມ່ນມັກຈະປະຕິບັດກັນໃນທ້າຍປີ ເວລາສໍາລັບການເກັບກູ້ເຂົ້າ ຫລື ສະຫລອງກັນ ໃນວັນປີໃໝ່ລາວ ຊ່ວງເດືອນ ເມສາ. ແຕ່ກ່ອນແມ່ນບໍ່ໄດ້ຫາປາໃນວັນສິນເພາະເຊື່ອກັນວ່າ ຈະນໍາເອົາສິ່ງບໍ່ດີມາສູ່ຄອບຄົວ. ບາງວັງນໍ້າເລິກກໍໄດ້ປະ ກາດ ເປັນວັງສັກສິດ ຫລື ວັງເຈົ້າຖິ່ນເຈົ້າຖານ ທີ່ປົກປັກຮັກສາບ້ານ.

ການຫາປາຢູ່ສີພັນດອນໃນເມື່ອກ່ອນແມ່ນເພື່ອບໍລິໂພກພາຍໃນຄອບຄົວ. ຊາວປະມົງອາວຸໂສ ຢູ່ບ້ານຫາດ ເວົ້າວ່າ ແຕ່

ກ່ອນ (ປະມານ 30 ປີຫລ້ງ) ແມ່ນມີປາຫລາຍ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ທຸກໆຄົນສາມາດຫາປາໄດ້, ປາກາຍເປັນສິ່ງທີ່ບໍ່ມີລາຄາ ແລະ ບໍ່ມີຂາຍໃນຕະຫລາດ. ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ບໍ່ມີເວລາໄປຫາປາ ກໍ່ສາມາດຂໍປານຳເພື່ອນບ້ານເພື່ອມາບໍລິໂພກໄດ້. ຊຶ່ງການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອກັນ ນັ້ນແມ່ນເປັນ ວັດທະນະທຳ ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີຂອງຄົນລາວ ບໍ່ພຽງ ແຕ່ການແບ່ງປັນປາເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງມີການແລກປ່ຽນແຮງງານ ໃນການເຮັດນາ ຫລື ວຽກກະສິກຳອື່ນໆອີກ. ຕາມທຳມະດາແລ້ວຫົວໜ້າຄອບຄົວ ຫລື ຜົວ ຈະເປັນຜູ້ຫາປາ, ສ່ວນເມັງ ແລະ ລູກຈະຊ່ວຍໃນການ ເຮັດຜະລິດຕະພັນປຸງແຕ່ງປາ.

ຊາວປະມົງຈະນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືຫາປາ ທີ່ບໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບແກ່ພໍ່ແມ່ພັນປາ. ຢູ່ບ້ານດອນຫວດ ໃນຊຸມປີ 1960s ແມ່ນມີແຫພຽງສອງດາງ. ແຫດຊ້າກ່າວ ແມ່ນເຮັດຈາກ ຕົ້ນໄມ້ທຳມະຊາດ ແລະ ໃຊ້ເວລານານເຖິງນຶ່ງປີ ຈຶ່ງຈະສຳເລັດ. ແຫແມ່ນມີຕາໃຫຍ່ ປະມານ 20-30 ຊຕມ, ແລະ ຈະຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຫາປາໃຫຍ່ເພື່ອຮັບໃຊ້ເຂົ້າ ໃນງານບຸນປະເພນີຕ່າງໆ. ສຳລັບບໍລິໂພກ ແມ່ນໃຊ້ເບັດ ເພື່ອຕືກປາຢູ່ ຕາມແຄມຝັ່ງ ຂອງບ້ານ ຫລື ເຂົາເຈົ້າສາມາດຈັບປາດ້ວຍ ມືເປົ່າ ດ້ວຍວິທີມີຕາມຮາກໄມ້ ໃນເວລາປາເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນ. ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງປາ ຢູ່ເມືອງໂຂງ ແມ່ນໄດ້ ພັນລະນາເປັນຄຳສປາສິດ ທີ່ວ່າ ຄ້າງໝໍ້ໄວ້ ປາເຕັ້ນຂຶ້ນເອງ.

ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ ເວລາທີ່ປາສ້ອຍຂຶ້ນໄຂ່ ຈະສົ່ງສຽງດັງຈົນໝາເທົ່າ. ເພື່ອຫາປາໃຫ້ພໍປາແດກໄຫນ້ງ, ຊາວປະມົງບໍ່ຈຳເປັນຈະໃຊ້ເຄື່ອງມືຫາປາໃດໆ ພຽງແຕ່ໃຊ້ໄມ້ພາຍເຮືອ ຕີນຳ ປາກໍ່ຈະເຕັ້ນຂຶ້ນເຮືອເອງ. ປາໃຫຍ່ ນຳໜັກປະມານ 80 ກິໂລ ກໍ່ພົບເຫັນໃນຊ່ວງ 30-40 ປີຫລ້ງ. ຊາວປະມົງຢູ່ບ້ານຫາດ ແລະ ຫາດຊາຍຄູນໃຫ້ຮູ້ວ່າ ເຂົາເຈົ້າ ສາມາດຈັບ ປາຝາໄລ ມືນຳໜັກຫລາຍກວ່າ 100 ກິໂລໄດ້. ປາເອີນ, ປາກວາງ ຂະໜາດໃຫຍ່ ກໍ່ສາມາດຈັບໄດ້ຄືກັນ.

ການປ່ຽນແປງຫລັງທົດສະຫວັດ 1980s.

ການຫາປາບາງຊະນິດແມ່ນຫາໄດ້ຍາກ ຊຶ່ງເກີດຂຶ້ນໃນຕົ້ນທົດສະຫວັດ 1980s. ແຕ່ໃນສະພາບລວມແລ້ວເຫັນວ່າ ປາຍັງອຸດົມສົມບູນດີ. ແຫ ແລະ ມອງນິລິງ ແມ່ນເລີ້ມມີຂາຍແລ້ວ ແຕ່ຍັງມີລາຄາແພງ ແລະ ມີພຽງຊາວປະມົງສ່ວນໜ້ອຍທີ່ສາມາດຊື້ໄດ້. ການປະມົງຢູ່ໃນເກນທີ່ຄວບຄຸມໄດ້ ແລະ ບໍ່ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບທີ່ຮ້າຍແຮງຫຍັງຕໍ່ ພໍ່ແມ່ ພັນປາໃນທຳມະຊາດ. ການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ ແມ່ນເຮັດແບບພື້ນບ້ານ ອາໄສບັນດາຄຳສັ່ງ ແລະ ກົດລະບຽບຂອງ ເມືອງ ແລະ ແຂວງເປັນຫລັກ. ໃນໄລຍະສອງທົດສະຫວັດທີ່ຜ່ານມາ ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນນຳ ເພື່ອເຮັດຊົນລະປະທານ ແລະ ເຂື່ອນໄຟຟ້າ ແມ່ນເປັນສ່ວນນຶ່ງ ທີ່ສົ່ງຜົນສະທ້ອນຕໍ່ປະຊາຊົນ ແລະ ສະພາບ

ແວດລ້ອມຢູ່ເມືອງໂຂງ, ແຂວງຈຳປາສັກ. ການຄົ້ນຄວ້າໃນປີ 2001 ໄດ້ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ການບຸກເບີກເນື້ອທີ່ ຕາມແຄມນ້ຳ ແລະ ເກາະດອນຕ່າງໆ ເພື່ອປູກຝັງແມ່ນກໍ່ ໃຫ້ເກີດຕະຝັງເຈື່ອນ, ຕາມໝູ່ບ້ານລຽບແຄມນ້ຳ.

ການປັບປຸງເສັ້ນທາງ ເຂົ້າສູ່ຕົວເມືອງ, ຫລາຍແຫ່ງມີ ໄຟຟ້າ ນຳໃຊ້ຊຶ່ງເປັນຂໍ້ສະດວກໃນການເກັບຮັກສາປາ ເພື່ອຂົນສົ່ງໄປຂາຍໄດ້ໄກຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ. ຕາມການຄົ້ນ ຄວ້າໃນປີ 2003 ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ປາຫລາຍກວ່າ 50% ທີ່ຫາໄດ້ຢູ່ ເມືອງໂຂງ ແມ່ນຂົນສົ່ງໄປຂາຍຢູ່ຕະຫລາດປາກເຊ ແລະ ວຽງຈັນ ແລະ ອີກສ່ວນນຶ່ງແມ່ນສົ່ງໄປໄທ.

ການຫາປາແມ່ນມີການຊ່ວງຊຶ່ງກັນ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫລາດ. ຊາວປະມົງກໍ່ມີເຄື່ອງມືທີ່ທັນສະໄໝຂຶ້ນ ເຂົ້າໃນການຫາປາ. ເຄື່ອງມືຫາປາກໍ່ມີ ຂາຍທົ່ວໄປ ໃນລາຄາທີ່ສາມາດຫາຊື້ໄດ້, ການນຳໃຊ້ເຮືອຈັກເຂົ້າໃນການຫາປາ ນັບມື້ນັບພົ້ນຂຶ້ນ. ໂດຍສະເລັ່ງ ຄອບຄົວໜຶ່ງ ຈະມີມອງ ນິລິງ ປະມານ 2-3 ດາງ, ແຫໜຶ່ງດາງ. ການປະມົງແມ່ນມີສ່ວນຮ່ວມຈາກທຸກໆຄົນພາຍໃນຄອບຄົວ ລວມທັງຜູ້ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ. ປາທີ່ຫາໄດ້ບໍ່ແມ່ນເພື່ອບໍລິໂພກພຽງຢ່າງດຽວ ແຕ່ເພື່ອຂາຍ, ປາຊະນິດໃຫຍ່ ທີ່ມີລາຄາ ທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການ ຂອງຕະຫລາດ ແມ່ນຖືກຄຸກຄາມ.

ປາແມ່ນບໍ່ໄດ້ໃຫ້ກັນລ້ຳຄືເມື່ອກ່ອນ. ປາສ່ວນຫລາຍແມ່ນມີໄວ້ເພື່ອຂາຍ ແລະ ແລກປ່ຽນ. ການຫາປາກໍ່ຕ້ອງໃຊ້ເວລາດົນເພື່ອຫາປາມາບໍລິໂພກ. ໂດຍເຫັນໄດ້ເຖິງບັນຫາດັ່ງກ່າວ ຊາວປະມົງແມ່ນໄດ້ຊອກຫາວິທີການ ຄຸ້ມຄອງການປະມົງເພື່ອປົກປັກຮັກສາ ຊັບພະຍາກອນສັດນ້ຳໃຫ້ຍືນຍົງ. ໃນຕົ້ນທົດສະຫວັດທີ່ 1990s ລັດຖະບານກໍ່ໄດ້ເປັນຫວ່າງນຳ ບັນຫາຊັບພະຍາກອນສັດນ້ຳ ຈຶ່ງໄດ້ເລີ້ມສຶກສາທາງດ້ານຊີວະວິທະຍາຂອງປາ ຕະຫລອດເຖິງ ຂໍ້ມູນພື້ນຖານທາງດ້ານການປະມົງຢູ່ເມືອງ ໂຂງ ເຂດຈຳປາສັກ ແລະ ກໍ່ໄດ້ມີການປະກາດໃຊ້ຄຳສັ່ງແນະນຳ ເລກທີ່ 188 ວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ອານຸລັກ ສັດນ້ຳສັດປ່າ.

ໃນເວລາດຽວກັນ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ກໍ່ໄດ້ມີການປຸກລະດົມໃຫ້ມີການອານຸລັກ ຊັບພະຍາກອນ ແຫລ່ງນ້ຳ ແລະ ກໍ່ເປັນສ່ວນນຶ່ງທີ່ສຳຄັນ ໃນການດຶງເອົາຊຸມຊົນມາມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃນລະດັບບ້ານ. ໂດຍ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກໂຄງການອານຸລັກປາຂ່າຢູ່ບ້ານທາງຄອນ ເມືອງໂຂງ ແຂວງຈຳປາສັກ ໃນປີ 2003. ບັນດາໝູ່ບ້ານອື່ນ ໃນເມືອງໂຂງ ໄດ້ຮຽນຮູ້ນຳ ໝູ່ບ້ານຂອງໂຄງການ ແລະ ມີຄວາມເຂົ້າໃຈວ່າ ການປົກປັກຮັກສາ ພໍ່ແມ່ພັນປາ ແລະ ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ນຳໃຊ້ ເຄື່ອງມື ທີ່ມີລັກສະນະດັບສູນເທົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງຈະຊ່ວຍ ໃຫ້ປາທຳມະຊາດ ມີການຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ມີຢູ່ຕະຫລອດໄປ, ໄດ້ມີ

ຫລາຍໆບ້ານ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມນຳໂຄງການດັ່ງກ່າວ.

ການປະມົງຢູ່ ເຂດສີພັນດອນ ແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ ການຄຸ້ມຄອງ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ. ຊຸມຊົນປະມົງ ແມ່ນໄດ້ສ້າງ ຕັ້ງເຂດວັງສະຫງວນພັນປາ ຂອງເຂົາເຈົ້າຂຶ້ນ ໂດຍອີງຕາມ ຄຳສັ່ງແນະນຳ ໃນການອານຸລັກ ສັດນ້ຳ ສັດປ່າ ຂອງກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້. ກົດລະບຽບຂອງບ້ານ ລວມມີ ຫ້າມນຳ ໃຊ້ເຄື່ອງມືຫາປາບາງຊະນິດ, ຫ້າມຫາສັດນ້ຳ ໃນລະດູວາງໄຂ່. ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ແຂວງ ແລະ ສູນກາງແມ່ນໄດ້ ຮັບຮອງ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດດັ່ງກ່າວ ພ້ອມທັງແບ່ງປັນໜ້າ ທີ່ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຊຸມຊົນ ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການນຳໃຊ້ ແລະ ປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດ ຂອງເຂົາເຈົ້າໃຫ້ຍືນຍົງ. ມາຮອດມື້ນີ້, ຊາວປະມົງ ເຊື່ອວ່າ ການກັບມາຂອງປາ ບາງຊະນິດ ແມ່ນໝາກຜົນຂອງການ ຄຸ້ມຄອງການປະມົງ ທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ຂອງວັງສະຫງວນພັນປາ ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ຍ້ອນເຫັນໄດ້ ຄວາມສຳຄັນດັ່ງກ່າວ, ບັນດາຂໍ້ຫ້າມ ພື້ນຖານທີ່ນຳ ໃຊ້ຢູ່ເຂດວັງສະຫງວນພັນປາ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການ ຫ້າມໃຊ້ໄຟຊອດປາ, ຫ້າມໃຊ້ຢາເບືອປາ, ຕີນຳໃຫ້ປາຕື່ນ ແລະ ຫ້າມໃຊ້ເຄື່ອງມືຫາປາບາງຊະນິດ ໄດ້ກາຍເປັນ ຂໍ້ຫ້າມ ໃນການຫາປາຢູ່ເຂດສີພັນດອນ.

* ທ່ານ ກາວິພອນ ພຸດທະວົງສ໌ ເປັນພະນັກງານ ວິຊາການ ປະມົງ ຂອງແຜນງານປະມົງ MRC. ບົດສະເໜີນີ້ ແມ່ນຄັດຈາກ ບົດວິທະຍານິພົນປະລິນຍາໂທ ພາຍ ໃຕ້ຫົວຂໍ້: ການນຳໃຊ້ ແຜນທີ່ພູມສາດເຂົ້າໃນວຽກ ງານຄຸ້ມຄອງການປະມົງ ຢູ່ໃນ ແມ່ນ້ຳຂອງ: ກໍລະນີສຶກສາຢູ່ ສປປ ລາວ. ທີ່ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າ ຢູ່ມະຫາ ວິທະຍາໄລ ຊິດນີ, ປະເທດອິດສະຕາລີ.

ເອກະສານເພີ່ມເຕີມ:

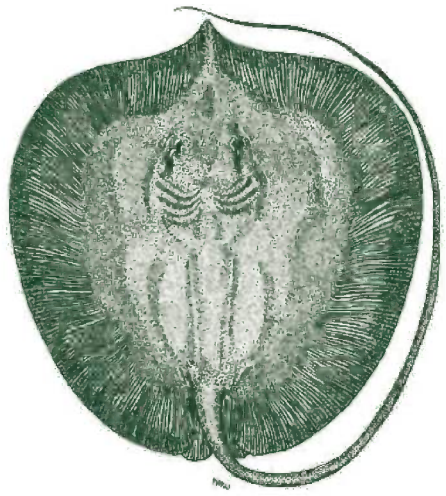
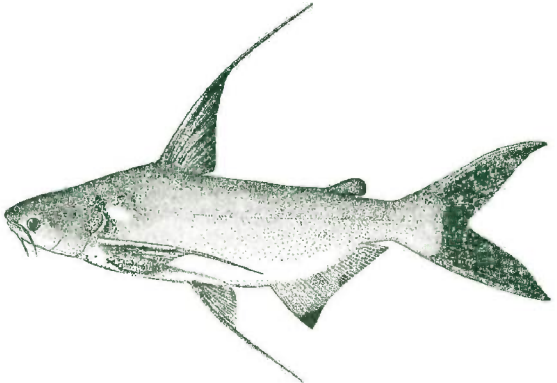
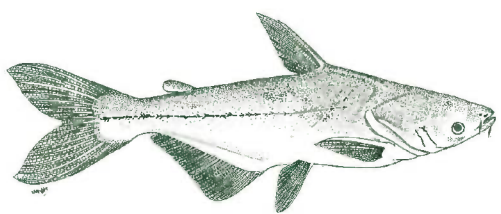
Baird, I. G. and Flaherty M.S. 1999. fish Conservation Zones and Indigenous Ecological Knowledge Southern Laos: A first step in Monitoring and Assessing Effectiveness. CESVI Centre for Protected Areas and Watershed management, Department of Forestry, Vientiane. 45pp.

Elliott S. 2001. Deforestation and the potential for forest restoration in the Siphandone wetlands. In Danconto, G.(ed) Siphandone Wetlands. CESVI. 55-74pp.

Phonvisay , A. 2003. Monitoring of fish Trade Study of the Siphandone Fishery, Champasack Province.

Living Aquatic Resources Research Center. LARReC Research Report No. 0008, Vientiane, lao PDR. 60pp

Phouthavongs, K. 2006. Employing Geographical Information Systems in Fisheries Management in the Mekong River: a case study of Lao PDR. Master thesis. School of Geo Sciences, Faculty of Science, The University of Sydney, Australia. 177pp

ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສທີ່ສຳຄັນຂອງປາບາງຊະນິດ ຢູ່ແຂວງຈຳປາສັກ

ໂດຍ: ການວິພອນ ພຸດທະວົງສ໌ ແລະ ວັນນະໄຊ ສຸກກະເສີມ*

ຄືດັ່ງທີ່ຮູ້ກັນມາແລ້ວວ່າ ປະເທດລາວເຮົາແມ່ນເປັນເຂດທີ່ມີພູສູງ ເຊິ່ງກວມເອົາ 80% ຂອງເນື້ອທີ່ທັງໝົດ, ປະຊາຊົນສ່ວນຫລາຍຈະ ອາໄສຢູ່ລຽບຕາມແຄມນ້ຳ ແລະ ອາໄສຊີ້ບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ ເປັນແຫລ່ງອາຫານ ມາໄດ້ຫລາຍຊົ່ວຄົນແລ້ວ. ປາ ແລະ ສັດນ້ຳ ແມ່ນອາຫານສຳຄັນ ທີ່ສະໜອງທາດໂປເຕອີນ ໃຫ້ແກ່ ປະຊາຊົນ ລາວ ໂດຍສະເພາະຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ແມ່ນຫາຍາກທີ່ສຸດ ທີ່ຈະ ບໍ່ມີປາ ໃນແຕ່ລະຄາບເຂົ້າຂອງເຂົາເຈົ້າ. ປາພື້ນເມືອງ ແມ່ນມີຢູ່ ຫລາຍຕາມແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ສາຂາຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ. ແມ່ນ້ຳຂອງ ທີ່ເປັນແມ່ນ້ຳສຳຄັນ ຂອງປະເທດລາວ ໄຫລຜ່ານ ປະເທດລາວແຕ່ ຫລວງນ້ຳທາ ເຖິງ ຄອນພະເພັງ ມີຍາວປະມານ 2800 ກິໂລແມັດ ຫລັງຈາກຈະໄຫລໄປຫາ ແຂວງ ຊຽງແຕ່ງ ຂອງກຳປູເຈັຍ.

ເຂດແມ່ນ້ຳຂອງ ຢູ່ເມືອງໂຂງ ແຂວງຈຳປາສັກ ຫລື ເອີ້ນກັນ ວ່າ ສີພັນດອນ ແມ່ນປະກອບດ້ວຍເກາະດອນ, ທີນ, ແກ້ງ ແລະ ວັງນ້ຳ ເລິກ ຊຶ່ງເປັນຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງປາພື້ນເມືອງ ຫລາຍຊະນິດ. ທ່ານ Roberts and Baird (1995) ໄດ້ຂຽນໄວ້ວ່າ ມີຫລາຍຄອງຫລື ຮູ ທີ່ປາໃຊ້ເພື່ອເປັນເສັ້ນທາງເຄື່ອນຍ້າຍ ຜ່ານເຂດຄອນພະເພັງ. ຮູທີ່ໃຫຍ່ກວ່າໝູ່ ທີ່ປາໃຊ້ເປັນເສັ້ນທາງເຄື່ອນຍ້າຍ ແມ່ນ ຮູສະດຳ ແລະ ຮູສະໂຮງ.

ຊາວປະມົງຢູ່ ສີພັນດອນ ແມ່ນຮູ້ຈັກກັນດີເຖິງຄວາມອຸດົມສົມບູນ ຂອງພັນປາທຳມະຊາດຂອງເຂດດັ່ງກ່າວ, ເຂົາເຈົ້າສາມາດຮູ້ໄດ້ວ່າ ຈະໄປໃສ່ມອງ ຢູ່ໄສ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ປາແຕ່ລະຊະນິດ ມາບໍລິໂພກ ພາຍໃນຄອບຄົວ ແລະ ຂາຍເປັນສິນຄ້າ ເພື່ອສ້າງລາຍຮັບ. ຍົກຕົວຢ່າງ: ປາເອີນແດງ (*Probarbus jullieni*) ແມ່ນມີຢູ່ເຂດ ວັງນ້ຳເລິກຂອງ ບ້ານດອນຮີ ແລະ ດອນທໍລະທິ ເຂດ ເມືອງໂຂງ ແລະ ຍັງມີຫລາຍຢູ່ບ້ານ ດອນໂຄ ເມືອງ ປາກເຊ, ແຂວງ ຈຳ ປາສັກ. ປາກວາງ (*Boesemania microlepis*) ແມ່ນມີຫລາຍຢູ່ ບ້ານ ດອນເຫັລກໄຟ ແລະ ດອນທໍລະທິ. ສຳຫລັບປາພອນ (*Cirrhinus microlepis*) ແມ່ນສາມາດຫາໄດ້ຢູ່ ບ້ານດອນແດງ, ເມືອງປະທຸມພອນ, ແຂວງຈຳປາສັກ. ຢູ່ເຂດໃກ້ນ້ຳຕົກຄອນພະເພັງ ກໍ່ເປັນແຫລ່ງທີ່ຢູ່ອາໄສ ຂອງປາທັງຫລາຍຊະນິດເຊັ່ນ: ປາເຄິງ (*Hemibagrus wycklioides*) ແມ່ນພົບເຫັນຫລາຍຢູ່ເຂດບ້ານ ຫາງສະດຳ ແລະ ບ້ານຫາດ. ການສຶກສາທີ່ຜ່ານມາກໍ່ໄດ້ບັນທຶກ ໄວ້ວ່າ ຈຳພວກປາທັງ ເຊັ່ນ: ປາຊວຍທາງເຫລືອງ (*Pangasius krempfi*), ປາປິ່ງ (*P.larnaudii*), ປາອ່ອດ (*P.conchophilus*), ປາຊວຍໝາກໄມ້ (*Pangasianodon hypophthalmus*) ແມ່ນ

ລີ້ ແມ່ນເຄື່ອງມືຫາປາ ທີ່ໃຊ້ຈັບປາໃນຊ່ວຍລະດູຝົນ ຢູ່ເມືອງໂຂງ

ມີຫລາຍຢູ່ເຂດ ຮູໂສມໃຫຍ່, ຮູສະໂຮງ ແລະ ເຂດດອນນົກກະຊຸມ. ການປະມົງຢູ່ເຂດສີພັນດອນ ຊາວປະມົງແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ເຄື່ອງມື ຫລາຍຊະນິດແຕກຕ່າງກັນ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ມອງ, ເບັດ, ແລະ ແຫ ຈະໃຊ້ຫລາຍໃນລະດູແລ້ງ ແຕ່ ເດືອນ ໜຶ່ງ ຫາ ເດືອນ ສາມ, ໃນລະດູຝົນ ສ່ວນຫລາຍຈະໃຊ້ ຈຳພວກ ລອບ ແລະ ຈັ້ນ ຕາມແຄມຝັ່ງ. ແຕ່ຢູ່ເຂດຄອນພະເພັງຕາມຮູຕ່າງໆ ຊາວປະມົງ ຈະເຮັດຕ້ອນ ແລະ ລີ້ ເພື່ອຈັບປາ ທັງ ທີ່ທຳການເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນ ເພື່ອວາງໄຂ່ ໃນຊ່ວງເດືອນ 5 ຫາ ເດືອນ 6.

ໄດ້ມີການປະເມີນວ່າ ຢູ່ເຂດສີພັນດອນແມ່ນມີປະມານ 600 ລີ້, ໃນນີ້ມີປະມານ 19 ລີ້ ຢູ່ຮູໂສມໃຫຍ່. ລີ້ແມ່ນໄດ້ມີການ ສ້າງຂຶ້ນ ຈາກໄມ້ທີ່ມີໃນທ້ອງຖິ່ນ ເຊັ່ນ ໄມ້ໄຜ່ ແລະ ໄມ້ອື່ນໆ. ການສ້າງລີ້ ແມ່ນຈະເລີ້ມຕົ້ນ ໃນຕົ້ນລະດູຝົນ ແລະ ຈະນຳໃຊ້ໃນຊ່ວງເດືອນ 5 ຫາ ເດືອນ 8. ຂະໜາດຂອງລີ້ ແມ່ນຈະແຕກຕ່າງກັນໄປຂຶ້ນ

ກັບລະດັບນ້ຳ ແລະ ສະພາບພູມ ສັນຖານ ຂອງແຕ່ລະເຂດ. ສະເພາະຢູ່ເຂດຮູໂສມໃຫຍ່ ແມ່ນຈະມີຄວາມກ້ວາງ ຂອງປາກລີ້ ປະມານ 1,5 ແມັດ ແລະ ລວງຍາວ ເຖິງ 10 ແມັດ.

ລີ້ແມ່ນໃຊ້ເພື່ອໂຕ່ງເອົາປາ ເວລາທີ່ມັນລອຍຂຶ້ນຕ້ານກັບກະແສນ້ຳ ໄຫລແຮງ ເມື່ອພວກມັນໝົດແຮງ ກໍ່ຈະຖືກນ້ຳພັດໄຫລໄປຫາລີ້. ຢູ່ສອງຂ້າງຂອງລີ້ ຈະມີຮາວໄມ້ເພື່ອກັນໃຫ້ປາໄຫລຕາມກະແສນ້ຳ ເຂົ້າໄປຫາລີ້ ທີ່ບູພື້ນດ້ວຍໄມ້ໄຜ່ ລໍຮັບປາ ທີ່ໄຫລລົງມາ. ໃນເຂດທີ່ເປັນແກ້ງ ແລະ ມີກະແສນ້ຳໄຫລແຮງ ການເຮັດລີ້ ແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ອັນຕະລາຍ.

ໃນລະດູປາຂຶ້ນ ຊາວປະມົງຈະນອນຢູ່ໃກ້ກັບຫລີ້ ເພື່ອເກັບປາ ການເກັບປາ ຈະເກັບກັນຕັ້ງແຕ່ເຊົ້າ ແລະ ຈະນຳໄປ ຂາຍ ຢູ່ຕະຫລາດ. ລາຄາແມ່ນແຕກຕ່າງກັນ ຂຶ້ນກັບຂະໜາດ ແລະ ຊະນິດປາ, ຈາກລາຄາ 5,000 ກີບ ຈົນເຖິງ 20,000 ກີບ ຕໍ່ ກິໂລ. ຢູ່ຮູໂສມໃຫຍ່ ປາຈະຖືກລີ້ຫລາຍເມື່ອເວລານ້ຳຂຶ້ນ, ໃນຊ່ວງ ປາຂຶ້ນຫລາຍ ຢູ່ລີ້ນຶ່ງ ແມ່ນສາມາດ ຈັບປາໄດ້ເຖິງ 150 ກິໂລ ທີ່ມີຂະໜາດແຕ່ 20-30 ຊັງຕີແມັດ. ການຈັບຈອງບ່ອນໃສ່ລີ້ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ເສັງພາສີໃຫ້ເມືອງ. ການຄິດໄລ່ ແມ່ນຂຶ້ນ ກັບ ຂະໜາດຂອງລີ້ ແລະ ຈະຕ້ອງໄດ້ເສັງ ປະມານ 50,000 ຫາ 200,000 ກີບ ຕໍ່ລີ້ ຕໍ່ລະດູການ.

ການສຶກສາຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ປາຢູ່ເຂດສີພັນດອນ ແມ່ນ ຍັງອຸດົມສົມບູນຢູ່ ແລະ ບໍ່ມີຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງໃດໆ ທີ່ມີ ຕໍ່ປາ, ແຕ່ວ່າກໍ່ມີອັນໜ້າເປັນຫວ່າງນຳ ຈຳພວກປາໃຫຍ່ ທີ່ຂາຍໄດ້ລາຍຄ່າ ດີ ແມ່ນເປັນທີ່ຫາຍາກແລ້ວ ໃນປະຈຸບັນນີ້. ເຫດຜົນທີ່ປາຫາຍາກ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນຮູ້ແຈ້ງເທື່ອ, ບາງຄົນກໍ່ກ່າວວ່າມີການຫາ ຫລາຍຈົນ ເກີນໄປ ເຮັດໃຫ້ປາຂະຫຍາຍພັນບໍ່ທັນ, ບາງຄົນພັດ ຖິ້ມ ໂທດໃສ່ ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາຕ່າງໆ.

ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ກໍ່ແມ່ນໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງການປ່ຽນແປງ ດັ່ງກ່າວ ແລະ ພະຍາຍາມຊອກຫາວິທີການນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ການປະມົງ ໃຫ້ຍືນຍານໂດຍການມອບ ໃຫ້ບ້ານເປັນຜູ້ ວາງແຜນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດ ຂອງເຂດບ້ານຂອງເຂົາເຈົ້າ. ໄປພ້ອມໆກັນນັ້ນຢູ່ຂັ້ນ ແຂວງ ກໍ່ໄດ້ມີການພະຍາຍາມ ຕິດຕໍ່ ພົວພັນກັບແຂວງຊຽງແຕ່ງ, ກຳປູເຈັງ ເພື່ອຊອກຫາວິທີ ຮ່ວມກັນຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປັກຮັກສາ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ໃຫ້ອຸດົມສົມບູນ. ໃນເດືອນເມສາ ປີ 2007, ກໍ່ໄດ້ມີການຮ່ວມກັນລົງສຳຫລວດພື້ນທີ່ ແລະ ວາງແຜນ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຂ້າມຊາຍແດນ (transboundary management) ເຂດເມືອງໂຂງ ແຂວງຈຳປາ ສັກ ແລະ ແຂວງ ຊຽງແຕ່ງ ປະເທດ ກຳປູເຈັງ. ການສຶກສາດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ວຽກງານການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ ເປັນບູລິມະສິດ ອັນດັບໜຶ່ງ ແລະ ຮອງລົງມາ ແມ່ນການ ວຽກງານທ່ອງທ່ຽວ ແລະ

ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫຼືອ (ຂີ້ເຫຍື້ອ). ທະນາຄານໂລກແມ່ນໄດ້ ສະແດງທ່າທິມີຄວາມສົນໃຈຕໍ່ໂຄງການດັ່ງກ່າວ ແລະ ຈະໃຫ້ຊ່ວຍ ເຫລືອລ້າ ເປັນເງິນສີ່ລ້ານໂດລາ ໃນໄລຍະຫ້າປີ. ຊຶ່ງປະຈຸບັນກຳລັງ ຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນຊຽນໂຄງການ.

ເອກະສານເພີ່ມເຕີມ:

Baran, E., Baird, I., Cans, G. (2005) Fisheries bioecology at the Khone Falls (Mekong River, Southern Laos). WorldFish Center. 84 p.

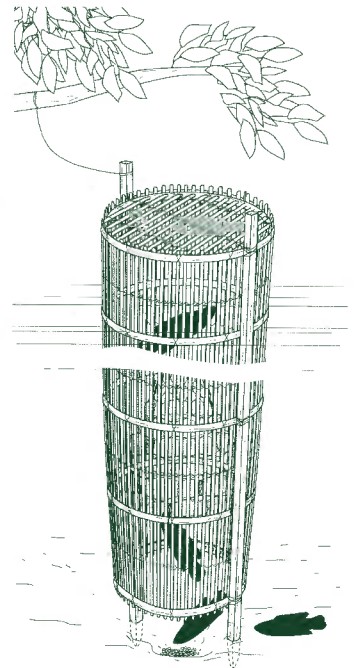
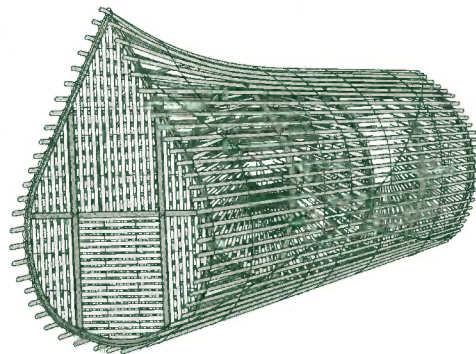
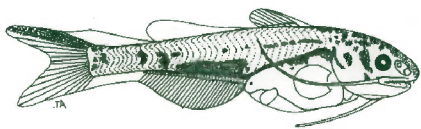
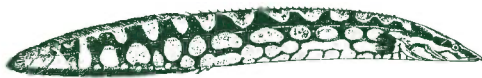
Cacot, P., Phanousith, S., SImmalavong, S., Vonghachak K., Souliyavong, C. (2006) Domestication of the indigenous Mekong catfish *Pangasius krempfi* : overview of the fishery in Cambodia and Laos and preliminary study of the artificial reproduction above the Khone waterfalls. LARReC Technical Report No. 019 , Living Aquatic Resource Research Center, Vientiane, Lao PDR. 45pp.

Claridge, G. F., Sorangkhoun T., Baird I.G. (1997). Community fisheries in Lao PDR: A Survey of Techniques and Issues. IUCN-The World Conservation Union, Vientiane.

Singhanouvong, D, C. Soulignavong, K. Vonghachak, B. Saadsy and T.J. Warren (1996). The main wet-season migration through Hoo Som Yai, a steep-gradient channel at the great fault line on the Mekong River, Champassack Province, Southern Lao PDR, Indigenous Fisheries Development Project, Fisheries Ecology Technical Report, Vientiane, 4: 1-115.

Phouthavongs, K. (2006) Employing Geographical Information Systems in Fisheries Management in the Mekong River: a case study of Lao PDR. Master of Sciences thesis. Faculty of Science, School of Geosciences, University of Sydney, Australia. 177p

Roberts, T.R. and I.G. Baird 1995. Traditional fisheries and fish ecology on the Mekong River at Khone Waterfalls in Southern Laos. Natural History Bulletin of the Siam Society 43: 219-262.

ກາວີພອນ ພຸດທະວິງສ໌
ວັນນະໄຊ ສຸກກະເສີມ

ວິຊາການປະມົງ, ແຜນງານປະມົງ, ຄະນະກຳມະທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ
ພະນັກງານວິຊາການ, ສູນຄົ້ນຄ້ວາການປະມົງ

ການສະເຫລີມສະຫລອງວັນປ່ອຍປາ ໃນປີ 2007 ຢູ່ ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ ແລະ ສະຫວັນນະເຂດ

ໂດຍ: ການວິພອນ ພຸດທະວົງສ໌

ພິທີປ່ອຍປາຢູ່ເບືອງວ້າ, ເມືອງ ໂກສອນພິມວິຫານ, ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ

ປະຊາຊົນລາວໃນເຂດຊົນນະບົດສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນອາໄສ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ເປັນແຫລ່ງສະໜອງອາຫານ. ປາ, ສັດປ່າ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດຶງໄດ້ກາຍເປັນແຫລ່ງອາຫານຕົ້ນຕໍ ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ໄດ້ຫລາຍ ທົດສະວັດຜ່ານມາແລ້ວທີ່ ລັດຖະບານໄດ້ວາງນະໂຍບາຍເພື່ອພັດທະນາ, ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ສັດນ້ຳໃຫຍ່ຍິງ, ຊຶ່ງເຫັນໄດ້ຈາກ ການປະກາດນຳໃຊ້ກົດໝາຍ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນປີ 1999, ກົດໝາຍປ່າໄມ້ໃນປີ 2001. ສຳລັບງານປະມົງແລ້ວ ແມ່ນຍັງ ບໍ່ທັນມີກົດໝາຍປະມົງເທື່ອ, ແຕ່ມີບັນດາດຳລັດ ແລະ ຄຳສັ່ງ ຕ່າງໆກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນ້ຳ. ໜຶ່ງໃນບັນດາຂໍ້ກຳນົດ ໃນການປົກປັກຮັກສາສັດນ້ຳ ແລະ ປາ ແມ່ນນອນ ຢູ່ໃນກົດໝາຍປ່າໄມ້.

ຢູ່ໃນມາດຕາ 46 ຂອງກົດໝາຍປ່າໄມ້ ແມ່ນໄດ້ກຳນົດເອົາວັນທີ່ 13 ກໍລະກົດ ຂອງທຸກໆປີ ເປັນວັນອານຸລັກ ສັດນ້ຳ-ສັດປ່າ. ໃນ ປີ 2007, ທ່ານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ທ່ານ ບົວສອນ ບຸຜາວັນ ແລະ ທ່ານ ດຣ. ຊິລາວິງ ຄຸດໄພທູນ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມວັນປ່ອຍປາ ຢູ່ເມືອງ ສີໂຄດຕະບອງ ເພື່ອປ່ອຍປາ ແລະ ສັດນ້ຳ ຫລາຍກວ່າ 100,000 ໂຕ, ໃນນີ້ມີຈຳພວກກົບ ແລະ ອ່ຽນ ນຳອີກ. ນອກນີ້ ກໍ່ຍັງມີພິທີ ປ່ອຍປາຢູ່ຕາມຕົວເມືອງຕ່າງໆຢູ່ທົ່ວປະເທດ ເຊັ່ນ: ອ່າງນ້ຳທຸມ, ອ່າງນ້ຳຊວງ ເປັນຕົ້ນ.

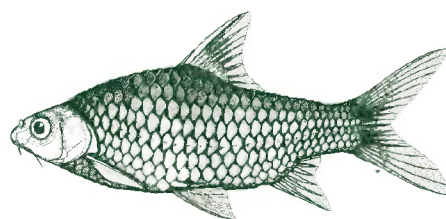
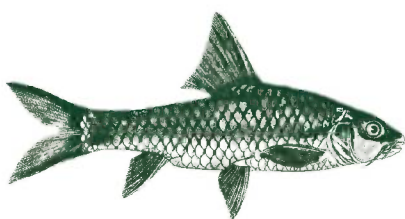
ຢູ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ກໍ່ໄດ້ມີການຈັດພິທີປ່ອຍປາເຊັ່ນກັນ ໂດຍການເປັນປະທານ ຂອງທ່ານ ສຸພັນ ແກ້ວມີໄຊ ຮອງເຈົ້າ ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ ໄດ້ຮ່ວມພິທີປ່ອຍປາ ທີ່ຈັດຂຶ້ນຢູ່ ບຶງຫວ່າ, ເມືອງ ໂກສອນພິມວິຫານ. ໃນພິທີ ທ່ານ ຫລ້າທູນ

ມາພາວີງ ເຈົ້າເມືອງ ເມືອງໄກສອນພົມວິຫານ ໄດ້ກ່າວວ່າ “ພວກເຮົາ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງ ໄດ້ປົກປັກຮັກສາ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນສັດນ້ຳໃຫ້ຍືນຍານ”. ພ້ອມດຽວກັນນີ້ ທ່ານຍັງໄດ້ອະທິບາຍ ເຖິງຈຸດປະສົງຫຼັກຂອງວັນປ່ອຍປາ ແລະ ປົກປັກຮັກສາສັດນ້ຳ-ສັດປ່າ ແມ່ນເພື່ອສ້າງຈິດສຳນຶກທີ່ດີ ໃຫ້ແກ່ ປະຊາຊົນ ໃຫ້ມີຄວາມຮັກຕໍ່ທຳມະຊາດ ຖະນຸຖະໜອມທຳມະຊາດ ໃຫ້ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ ແລະ ຍືນຍາວຕະຫລອດໄປ, ສ້າງຄວາມ ຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈ ໃນການຂະຫຍາຍພັນສັດນ້ຳ ແລະ ປົກປັກຮັກສາ ທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງພວກເຮົາເພື່ອ ແນໃສ່ປ່ຽນໃຫ້ສັດ ນ້ຳ-ສັດປ່າ ທຸກຊະນິດທີ່ມີຢູ່ແລ້ວຫາຍສາບສູນ, ເພື່ອເພີ່ມຜົນປະ ໂຫຍດລວມຂອງຊາດ ແລະ ຂອງໝົດທຸກຄົນ ພາຍໃຕ້ຄຳຂ້ວນທີ່ວ່າ “ທຳມະຊາດຄຽງຄູ່ກັບຊີວິດຂອງໝົດທຸກຄົນ”

ພິທີດັ່ງກ່າວຍັງມີ ທ່ານ ດຣ. ບຸນຂວາງ ຄຳບຸນເຮືອງ, ຫົວໜ້າ ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ, ທ່ານ ນິວັດ ຮອງ ຫົວໜ້າກົມ ປະມົງ ຂອງປະເທດໄທ ແລະ ທ່ານ ດຣ. ສິລິ ຫົວໜ້າອົງການ SEAFDEC ກໍໄດ້ເປັນກຽດ ເຂົ້າຮ່ວມໃນພິທີ. ໃນໂອກາດດຽວ ກັນນີ້ ທາງກົມປະມົງ ປະເທດໄທ ແລະ ອົງການ SEAFDEC ໄດ້ນຳເອົາລູກປາຈຳນວນ 500,000 ໂຕ ມາມອບໃຫ້ ແຂວງສະ ຫວັນນະເຂດອີກດ້ວຍ. ໃນນີ້ຈຳນວນ 300,000 ໂຕແມ່ນໄດ້ປ່ອຍ ລົງບຶງຫວ່າ ສ່ວນທີ່ ເຫລືອແມ່ນ ໄດ້ແຈກຍາຍໃຫ້ ແຕ່ລະເມືອງ ເພື່ອນຳໄປປ່ອຍ. ຕາມການຄາດຄະເນໃນປີ 2007 ແມ່ນມີລູກປາ ຫລາຍກວ່າ 600,000 ໂຕ ທີ່ໄດ້ປ່ອຍຄືນສູ່ແຫລ່ງນ້ຳຢູ່ແຂວງສະ ຫວັນນະເຂດ.

ການນຳຂັ້ນສູງຂອງລາວ ແລະ ໄທ ເຂົ້າຮ່ວມພິທີປ່ອຍປາ ຢູ່ ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ

ອຸດສະຫະກຳລ້ຽງປາໜັງຂອງຫວຽດນາມ ມີການຂະຫຍາຍຕົວເພີ່ມຂຶ້ນ

ໂດຍ: Peter Starr

ໃນຊ່ວງສິບປີຜ່ານມາ ອຸດສະຫະກຳປາໜັງ ຂອງຫວຽດນາມແມ່ນໄດ້ຮັບການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໄວວາ ໄປພ້ອມໆກັບການພັດທະນາເຕັກນິກການລ້ຽງປາໜັງ ກໍ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງເຊັ່ນກັນ. ໃນຂະນະດຽວກັນ ຕະຫລາດປາໜັງກໍ່ມີຫລາກຫລາຍ, ຫລັງຈາກມີບັນຫາໃນການສົ່ງອອກປາ ໄປອາເມລິກາ ທີ່ຖືກວ່າ ເປັນຕະຫລາດໃຫຍ່ໃນການຮັບຊື້ ປະຕິເສດບໍ່ຮັບຊື້ປາໜັງຂອງຫວຽດນາມໃນປີ 2003 (ເບິ່ງວາລະສານ Catch and Culture Vol.9, No.1).

ຜົນຜະລິດປາໜັງແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນສອງເທົ່າ ຈາກ 400,000 ໂຕນ ໃນປີ 2005 ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 825,000 ໂຕນ ໃນປີ 2006 ແລະໄດ້ມີການປະເມີນວ່າ ໃນປີ 2007 ຈະບັນລຸຮອດ 1 ລ້ານ ໂຕນ. ຖ້າທຽບໃສ່ຜົນຜະລິດຂອງປາໄຊມອນ ທີ່ອົງການ FAO ລາຍງານໃນປີ 2005 ແມ່ນມີ 1.2 ລ້ານໂຕນ.

ໃນຊ່ວງ ສິບປີຜ່ານມາ ການລ້ຽງປາໜັງແມ່ນດຳເນີນໄປດ້ວຍວິທີລ້ຽງໃສ່ໜອງ ແລະ ກະຊັງ ແຕ່ວ່າມີຈຳນວນໜ້ອຍ. ໃນປີ 2005 ການລ້ຽງປາໜັງໃສ່ໜອງກວມເຖິງ ສອງສ່ວນສາມ ຂອງຜົນຜະລິດທັງໝົດ, ສ່ວນເຫລືອ ແມ່ນການລ້ຽງໃສ່ຄອກ ແລະ ກະຊັງ. ໃນປະຈຸບັນການລ້ຽງໃສ່ກະຊັງ ແມ່ນບໍ່ນິຍົມກັນແລ້ວ. ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ

ການລ້ຽງສັດນ້ຳເລກ 2 ຂອງຫວຽດນາມ ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າວິທີການລ້ຽງປາໃສ່ໜອງນ້ອຍ ແລະ ໜອງໃຫຍ່ ເພື່ອສົມທຽບ ການຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ພົບວ່າຖ້າລ້ຽງໃສ່ໜອງນ້ອຍ ທີ່ບໍ່ມີນ້ຳຂັງ ແລະ ມີຄວາມເລິກ ສອງແມັດ ດ້ວຍອັດຕາສ່ວນໜ້ອຍກວ່າ 20 ໂຕຕໍ່ໜີ້ງແມັດກ້ອນຈະໃຊ້ເວລາ ຫົກ ເຖິງ ແປດເດືອນຈຶ່ງຈະສາມາດຂາຍໄດ້; ສຳຫລັບໜອງໃຫຍ່ ຢູ່ໃກ້ແມ່ນ້ຳທີ່ມີເນື້ອທີ່ແຕ່ 5,000 ຕາແມັດຂຶ້ນໄປ ແລະ ມີຄວາມ ເລິກລະຫວ່າງ ສີ່ແມັດ, ມີລະບົບຖ່າຍເຫນັ້ ແມ່ນຈະໃຊ້ເວລາລ້ຽງປາແຕ່ ຫ້າ ຫາ ຫົກ ເດືອນ.

ການລ້ຽງປາແບບຂັງ ອ້ອມດ້ວຍດາງ (net pens) ແມ່ນຈະລ້ຽງຢູ່ເຂດໃກ້ແຄມນ້ຳ ຊຶ່ງຈະໃຊ້ດາງ ແລະ ໄມ້ໃຜ່ເປັນຮົ່ວອ້ອມ ບໍ່ໃຫ້ປາໜີ, ຕາມທຳມະດາແລ້ວຈະມີເນື້ອທີ່ປະມານ 5,000 ແມດມິນທິນ. ນັ້ນແມ່ນຈະມີການ ຖ່າຍເຫ ຕາມການໄຫລ ຂອງນ້ຳໃນທຳມະຊາດ. ອັດຕາການປ່ອຍປາ ໃນວິທີນີ້ແມ່ນ 30-50 ໂຕຕໍ່ແມັດກ້ອນ ແລະ ໃຊ້ເວລາລ້ຽງ ຫ້າ ຫາ ຫົກ ເດືອນ.

ໃນກອງປະຊຸມສາກົນວ່າດ້ວຍປາໜັງ ທີ່ຈັດຂຶ້ນທີ່ ໂຮງຊົມ ປະເທດຫວຽດນາມ ທ່ານ Dr. Nguyen Van Hao ຫົວໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າການລ້ຽງ ສັດນ້ຳ ເລກ 2 ໄດ້ລາຍງານວ່າ ໃນປີ 2006

ການແປຮູບຜະລິດຕະພັນປາໜັງເພື່ອສົ່ງອອກ ຢູ່ຫວຽດນາມ

ການລ້ຽງປາໃນໜອງນ້ອຍ, ໜອງໃຫຍ່ ແລະ ຂັງໃສ່ດາງ ແມ່ນມີເນື້ອທີ່ທັງໝົດ 5,000 ເຮັກຕາ. ສຳຫລັບການລ້ຽງປາໃສ່ໜອງນ້ອຍ ແມ່ນບໍ່ມີການ ຂະຫຍາຍຕົວຫລາຍປານໃດ ແລະ ການ ລ້ຽງປາໃສ່ກະຊັງ ແມ່ນຫລຸດລົງ. ໃນປີ 2004 ການລ້ຽງປາ ໃສ່ກະຊັງ ແມ່ນກວມເຖິງ 1,143,000 ແມັດມົນທົນ. ກະຊັງແມ່ນມີຂະໜາດ 50 ຫາ 200 ແມັດມົນທົນ ແລະ ສາມາດລ້ຽງປາໄດ້ 100-250 ໂຕ ຕໍ່ແມັດກ້ອນ.

ໃນການລົງທຶນ ສຳຫລັບໜອງນ້ອຍ ແລະ ກະຊັງແມ່ນຈະໃຊ້ເງິນ 11,000 ດົງ ຫລື 68 ເຊັ່ນ ເພື່ອຜະລິດປາທັງທີ່ມີຊີ້ນຂາວ ທັງກິໂລ ທີ່ຕະຫລາດຕ້ອງການ. ຜົນຜະລິດລວມ ຂອງການລ້ຽງແບບຂັງດ້ວຍດາງ ແມ່ນປະມານ 1,000 ໂຕນ ຕໍ່ເຮັກຕາ ແລະ ປະມານ 100 ຫາ 300 ກິໂລ ຕໍ່ແມັດກ້ອນຂອງນ້ຳ ສຳຫລັບການລ້ຽງໃສ່ກະຊັງ. ການລ້ຽງໃນໜອງໃຫຍ່ ໃກ້ນ້ຳແມ່ນ ຕ້ອງການຕົ້ນ ທຶນຕໍ່ກວ່າປະມານ 10,000 ດົງຕໍ່ກິໂລ ແຕ່ວ່າຊີ້ນປາ ຈະບໍ່ຂາວປານໃດ ແລະ ມີຜົນຜະລິດລະຫວ່າງ 100 ຫາ 300 ໂຕນ ຕໍ່ເຮັກຕາ. ລ້ຽງໃສ່ໜອງນ້ອຍ ແມ່ນຕ້ອງ ການພຽງແຕ່ 9,000 ດົງ ແຕ່ວ່າ ຊີ້ນປາຈະມີສີເຫລືອງ ຫລື ສີບົວ ແລະ ມີຜົນຜະລິດຕໍ່ ແຕ່ 50-80 ໂຕນ ຕໍ່ເຮັກຕາ.

ໃນປະຈຸບັນແມ່ນໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມປັບປຸງຄຸນນະພາບຊີ້ນປາ ຊຶ່ງໄດ້ມີການວາງມາດຕະຖານຂອງປາທັງອອກ ຊຶ່ງແມ່ນ An Giang provincial authorities ແລະ Viet Nam Association of Seafood Exporters (VASEP) ໂດຍການຮ່ວມມືກັບ Geneva based Societe Generale de Surveillance. ຊຶ່ງບໍລິສັດ An Giang Fisheries Import Export Joint Stock Company ໄດ້ຈັດຕັ້ງບໍລິສັດ ຜະລິດປາ ທັງຂຶ້ນ ທີ່ມີຊື່ Agifish Pure Pangasius Union (APPU) ເພື່ອຂາຍປາທັງ ແລະ ໃຫ້ບໍລິການຕ່າງໆ ໂດຍອີງຕາມມາດຕະຖານສາກົນ. ບໍລິສັດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີສະຖານີຜະລິດລູກປາ, ຟາມລ້ຽງປາ ໂຮງງານຜະລິດອາຫານ ແລະ ຢາກັນພະຍາດຕ່າງໆ. ບໍລິສັດອື່ນໆ ເຊັ່ນ Vinh Hoan Co Ltd Cao ທີ່ຕັ້ງຢູ່ Lanh ແຂວງ Dong Thap ໄດ້ພັດທະນາ traceability programme ແລະ ຜະລິດ ປາປອດສານຜິດ (organic fish) ເພື່ອສົ່ງຂາຍໃຫ້ແກ່ບາງປະເທດຢູ່ທະວີບຢູໂລບ.

ໂຮງງານ ປຸງແຕ່ງປາ ຂອງບໍລິສັດ VASEP ແມ່ນສາມາດຜະລິດປາປຸງແຕ່ງໄດ້ 300 ໂຕນຕໍ່ວັນ. ໃນປະຈຸບັນ ຢູ່ແມ່ນ້ຳຂອງແດນຕາແມ່ນມີໂຮງງານປຸງແຕ່ງປາຈຳນວນ 70 ແຫ່ງ ແລະ ມີກຳລັງການຜະລິດ 3,300 ໂຕນ ຕໍ່ວັນ.

ເມື່ອມີບັນຫາໃນການລ້ຽງປາໄປອາເມລິກາ ໃນປີ 2003, ຕະຫລາດຢູໂລບໄດ້ເຂົ້າມາປຸງແຜ່ນ ຊຶ່ງເປັນຕະຫລາດປາທັງທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ສຳຫລັບຫວຽດນາມ ໃນປີ 2004. ມາຮອດປີ 2006 ການລ້ຽງປາທັງອອກ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ ຄືປະມານ 740 ລ້ານໂດລາ, ຊຶ່ງທຽບໃສ່ປີ 2005 ແມ່ນໄດ້ໜ້ອຍກວ່າ 400 ລ້ານໂດລາ. ການສົ່ງອອກຂອງບໍລິສັດ VASEP ແມ່ນໄປຂາຍໃຫ້ຢູລົບຫລາຍກວ່າ 50% ໃນປີຜ່ານມາ. ລັດເຊຍແມ່ນຕະຫລາດໃຫຍ່ກວ່າໝູ່ ກວມ 15% ຕາມດ້ວຍໂປໂລຍ ແລະ ສະເປນ ແຕ່ລະປະເທດກວມເອົາ 9%. ຕະຫລາດຮອງລົງມາ ແມ່ນອາເມລິກາ ແລະ ຮອນແລນ (ປະເທດລະ 8%), ຈີນ ແລະ ເຢັງລະມັນ(ປະເທດລະ 6%), ສິງກະໂປ, ແບນຊິກ ແລະ ອິດສະຕາລີ (ປະເທດລະ 4%).

ສະເພາະຢູ່ປະເທດສະມາຊິກ EU, ບໍລິສັດ VASEP ແມ່ນສົ່ງຊີ້ນປາ (fillets) ອອກໄປທັງໝົດ 27 ປະເທດ ຊຶ່ງກວມເອົາ 40%. ສຳຫລັບອາເມລິກາ ບໍລິສັດ VASEP ແມ່ນຢຸດສົ່ງຊີ້ນປາໄປແລ້ວ ແຕ່ກໍໄດ້ເປີດ ຕະຫລາດໃຫມ່ ໄປປະເທດເພື່ອບ້ານ ເຊັ່ນ: ຈີນ, ໂທ ແລະ ສິງກະໂປ.

ຫວຽດນາມໄດ້ຕັ້ງເປົ້າຈະຜະລິດປາທັງໃຫ້ໄດ້ ໜຶ່ງລ້ານໂຕນ ໃນປີ 2010, ແຕ່ໃນປະຈຸບັນແມ່ນ ສາມາດບັນລຸ ໄດ້ກ່ອນແຜນການເຖິງສາມປີ, ເພື່ອໃຫ້ອຸດສະຫະກຳປາທັງເປັນທີ່ຍອມຮັບ ແລະ ຖືກກັບມາດຕະຖານ ຂອງສະມາຄົມ EU ແລະ ສອດຄ່ອງກັບເຕັກນິກດ້ານການລ້ຽງປາ ທີ່ຍອມຮັບຂອງອາເມລິກາ, ການພັດທະນາປາທັງ ໃນປະຈຸບັນ ແມ່ນໄດ້ສຸມໃສ່ການພັດທະນາວິທີການລ້ຽງທີ່ດີ, ພ້ອມທັງແກ້ໄຂ ບັນຫາພະຍາດ, ປົກປັກຮັກສາສະພາບແວດລ້ອມ.

ທາງເລືອກໃນການປະສົມພັນ ປາຊວາຍໝາກໄມ້ ໃຫ້ຄວາມຫວັງອັນໃໝ່

ໂດຍ: Peter Starr

ຢູ່ ປະເທດຫວຽດນາມ ການທົດລອງເລືອກເພີ່ນປະສົມພັນ (Selective breeding) ເພື່ອໃຫ້ປາມີການຈະເລີນເຕີມໂຕໄວ ແລະ ເພີ່ມຊັ້ນປາ ໃຫ້ຫລາຍຂຶ້ນ ແມ່ນໃຫ້ຂໍ້ມູນຢ່າງເປັນທີ່ພໍໃຈ. ຊາວກະສິກອນລ້ຽງ ປາຢູ່ສອງແຂວງ ໃນເຂດແມ່ນ້ຳຂອງແດນຕາ ຂອງວຽດນາມ ແມ່ນປະສົບຜົນສຳເລັດໃນການ ຜະລິດລູກປາທີ່ມີ ຄຸນນະພາບສູງ.

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ຊາວກະສິກອນແມ່ນຢາກໃຫ້ສັດລ້ຽງຂອງເຂົາ ເຈົ້າໃຫຍ່ໄວ ໂດຍບໍ່ຕ້ອງໄດ້ເສັງເງິນຊື້ອາຫານ ຫລື ວິຕາມິນໃດໆ ໃຫ້ສັດກິນ ແລະ ຢາກໃຫ້ສັດແຂງແຮງ, ມີເບີເຊັນການຕາຍໜ້ອຍ ລົງ. ສ່ວນຜູ້ບໍລິໂພກ ກໍ່ບໍ່ຕ້ອງການ ຈ່າຍເງິນຫລາຍ ໃນເວລາຊື້ ກໍ່ຢາກໄດ້ແຕ່ຊັ້ນ ທີ່ມີກະດູກ (ກ້າງ) ແລະ ໄຂມັນໜ້ອຍທີ່ສຸດ. ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າການລ້ຽງສັດນ້ຳ ເລກ 2 (RIA 2) ທີ່ນະຄອນ ໂຮຈິມິນ ປະເທດວຽດນາມ ແມ່ນໄດ້ທຳການ ຄົ້ນຄວ້າເລືອກເພີ່ນ ປະສົມ ພັນປາຊວາຍໝາກໄມ້ (*Pangasianodon hypophthalmus*) ມາໄດ້ເຈັດປີແລ້ວ ປາຊວຍໝາກໄມ້

ແມ່ນເປັນປາທີ່ນິຍົມລ້ຽງ ຫລາຍ ທີ່ສຸດຢູ່ຫວຽດນາມ ຈາກຕະ ກູນປາທັງ (shark catfish family), ຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ RIA 2 ໄດ້ນຳເອົາ ປາດັ່ງກ່າວໄປຈົດລິຂະສິດ ໂດຍມີຊື່ ແລະ ເຄື່ອງ ໝາຍເປັນ PanGI, ຊຶ່ງເປັນທີ່ຍອມຮັບກັນຢູ່ຫວຽດນາມຊຶ່ງ ເອີ້ນ ກັນວ່າ “ca tra” ແລະ ຢູ່ຕະຫລາດຕ່າງປະເທດຈະຮູ້ໃນຊື່ ປາ ທັງ (pangasius). ຊື່ການຄ້າອື່ນໆ ລວມທັງ “panga” ຫລື “hypobasa” ແລະ “dory” ທີ່ຮູ້ກັນຢູ່ ອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້.

ໂຄງການ ການເລືອກເພີ່ນປະສົມພັນ ເພື່ອປັບປຸງການຈະເລີນ ເຕີບໂຕ ແລະ ເພີ່ມເບີເຊັນຂອງຊັ້ນປາ ແມ່ນໄດ້ສະໜອງລູກປາ ໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນຢູ່ເຂດແມ່ນ້ຳຂອງ ແດນຕາ ຂອງຫວຽດ ນາມ ໃນປີ 2006. ທ່ານ Dinh Hung ຮອງຫົວໜ້າ ໂຄງການຄົ້ນ ຄວ້າດັ່ງກ່າວເວົ້າວ່າ ຢູ່ໃນຊ່ວງເວລາທີ່ມີລູກປາຫລາຍ ແຕ່ເດືອນ ຫ້າ ຫາ ເດືອນ ແປດ ລູກປາແມ່ນມີລາຄາຖືກ ນຶ່ງໂຕລາ ຕໍ່ 8,000 ຫາ 16,000 ໂຕ. ໃນຊ່ວງ ເດືອນ ຫ້າ ປີ 2007 ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຂາຍລູກ ປາຫລາຍກວ່າ 100 ລ້ານໂຕ ໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ຢູ່ ແຂວງ

An Giang ແລະ Dong Thap ທີ່ເປັນສອງແຂວງທີ່ມີຊາຍແດນຕິດກັບປະເທດກຳປູເຈັງ. ຕົວເລກການຂາຍປາມ້ອຍ ຄາດວ່າ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນຮອດ 200 ລ້ານໂຕ ພາຍໃນເດືອນ 10 ແລະ ອາດຈະຂະຫຍາຍຕະຫລາດ ອອກໄປຂາຍໃຫ້ ຊາວກະສິກອນ ຢູ່ແຂວງ Tien Giang ແລະ Can tho ໃນທ້າຍປີ 2007. ໃນຊ່ວງເວລານີ້, RAI 2 ແມ່ນລໍຖ້າ ການອະນຸຍາດ ຈາກອົງການຈັດທະບຽນການຄ້າ ເພື່ອຈະໄດ້ນຳໃຊ້ແນວພັນໃໝ່ທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຈາກການຄົ້ນຄວ້າ.

ໂຄງການດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ເລີ່ມຄົ້ນຄວ້າມາແຕ່ປີ 2000 ຈາກການສະໜັບສະໜູນດ້ານທຶນຈາກ ອົງການ ດານິດາ ປະເທດແດນມາກຮ່ວມກັບ ກະຊວງປະມົງ ຂອງຫວຽດນາມ. ຈຸດປະສົງຂອງໂຄງການ “ແມ່ນເປັນການ ສ້າງຄັງ ພໍ່ແມ່ພັນ ໂດຍການຄັດເລືອກ ທີ່ໃຊ້ເວລາຫລາຍປີ “ ທ່ານ Hung ເວົ້າ. ພໍ່ແມ່ພັນດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຕ້ອງ ໄດ້ຈາກຫລາຍແຫລ່ງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ຊຶ່ງເຂົາເຈົ້າໄດ້ຈາກທຳມະຊາດ ແລະ ຈາກສະຖານີເພາະພັນປາ ສາມແຫ່ງ ຢູ່ເຂດ ແມ່ນ້ຳຂອງແດນຕາ. ໂຄງການດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໃຊ້ເວລາສາມປີ ແຕ່ປີ 2000 ຫາ 2002 ມູນຄ່າ US\$ 28,000 ແລະ ໄດ້ມີການຕໍ່ໂຄງການຕື່ມອີກ ໃນປີ 2003 ຊຶ່ງໃຊ້ເງິນ ອີກປະມານ US\$ 3,000. ໂດຍເຫັນໄດ້ຄວາມສຳຄັນ ຂອງຜົນສຳເລັດດັ່ງກ່າວ ໃນຊ່ວງປີ 2006 ຫາ 2008 ກະຊວງ ປະມົງຫວຽດນາມ ໄດ້ອະນຸມັດເງິນ ຈຳນວນ US\$ 1.4 ລ້ານ ໃຫ້ແກ່ໂຄງການນີ້ອີກ.

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເພາະພັນສັດນ້ຳຈືດ ຢູ່ Cai Be ແຂວງ Tien Giang ໄດ້ທຳການຄົ້ນຄວ້າ ອົງໃສວິທິການ ຄັດເລືອກສາມກຸ່ມສາຍເລືອດຂອງປະຊາກອນປາ (three base populations descended) ຈາກລູກປາ ທີ່ຈັບໄດ້ຈາກທຳມະຊາດ. ກຸ່ມທີ່ໜຶ່ງແມ່ນປະກອບມີ ປາທີ່ໄດ້ຄັດເລືອກຈາກການຊຶ້ງນ້ຳໜັກໃນປີ 2001. ປາລຸ້ນທຳອິດ ທີ່ຜະລິດປີ 2005 ແມ່ນມີ 75 ຄອບຄົວ. ຫລັງຈາກໄດ້ມີການຄັດຈັອນນ້ຳໜັກ ແລະ ຜົນຜະລິດຂອງຊຶ້ນ (fillet yield) ໃນປີ 2006, ໄດ້ມີການຄັດເລືອກປາ 500 ໂຕ ຈາກ 45 ຄອບຄົວ ມາເປັນພໍ່ແມ່ພັນ ແລະ ປາລຸ້ນທີ່ສອງ ແມ່ນຄາດວ່າຈະອອກມາ ໃນປີ 2008. ການທົດລອງໃນປີ 2002 ໂດຍອົງໃສ່ ປາສອງກຸ່ມ (second base population) ແມ່ນໄດ້ມີການຄັດເລືອກນ້ຳໜັກປາເຊັ່ນກັນ ແລະ ປາລຸ້ນທີ່ໜຶ່ງ ແມ່ນໄດ້ຜະລິດອອກໃນປີ 2006. ກຸ່ມດັ່ງກ່າວແມ່ນມີ 79 ຄອບຄົວ ແລະ ຈະໄດ້ມີການເລືອກເພີ່ມໂດຍໃຊ້ວິທີຄັດເລືອກພັນທຸກຳ ຊຶ່ງໄດ້ດຳເນີນໃນປີ 2007. ປາລຸ້ນທີ່ສອງ ຂອງກຸ່ມດັ່ງກ່າວ ຄາດວ່າຈະອອກມາ ໃນປີ 2009.

ການຄັດເລືອກໃນກຸ່ມທີ່ສາມຂອງປີ 2003 ແມ່ນແຕກຕ່າງກັບກຸ່ມທີ່ໜຶ່ງ ແລະ ທີ່ສອງ ທີ່ໄດ້ຄັດເລືອກໃນປີ 2001 ແລະ 2002 ຍ້ອນວ່າ ກຸ່ມທີ່ສາມແມ່ນປະກອບມີ ການເລືອກສະເພາະແຕ່ລະຕົວ ແລະ ຄອບຄົວສຳຫລັບຜົນຜະລິດຊຶ້ນ ແລະ ການຈະເລີນເຕີມໂຕ

ຂອງຮ່າງກາຍ. ລຸ້ນທຳອິດຂອງກຸ່ມດັ່ງກ່າວແມ່ນມີ 101 ຄອບຄົວ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນໃນປີ 2007. ຫລັງຈາກໄດ້ມີການນຳໃຊ້ວິທິການຄັດເລືອກໂດຍກຳມະພັນ ໃນປີ 2008 ສຳຫລັບການເລືອກເພີ່ມຄາດວ່າ ຈະໄດ້ປາລຸ້ນທີ່ສອງ ໃນປີ 2010.

ຫລັງຈາກທີ່ໄດ້ລູກປາລຸ້ນທີ່ໜຶ່ງ, ປາຈະມີການຈະເລີນເຕີບໂຕປະມານ 13% ໄວກວ່າປີທຳອິດ - ທ່ານ Nguyen Van Sang ຫົວໜ້າໂຄງການຄົ້ນຄວ້າໃຫ້ຄຳເຫັນ. ຜົນຜະລິດຂອງຊຶ້ນ ແມ່ນຈະເພີ່ມຂຶ້ນ 3% ຢູ່ລະຫວ່າງ 34-35 % ຂອງນ້ຳໜັກຕົວ, ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 32 ຫາ 33 ເປີເຊັນ ຂອງປາທຳມະຊາດ.

ຜົນຂອງການຄົ້ນຄວ້າ ທີ່ຖືວ່າ ໄດ້ຮັບຜົນດີເລີດ ດັ່ງກ່າວແມ່ນເປັນຂ່າວດີ ສຳລັບທຸລະກິດອຸສະຫະກຳ ການລ້ຽງປາ ທີ່ນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນ ຢູ່ແມ່ນ້ຳຂອງແດນຕາ ຂອງຫວຽດນາມ. ຢູ່ໃນກອງປະຊຸມ ສາກົນວ່າດ້ວຍ ປາໜັງ ທີ່ຈັດຂຶ້ນຢູ່ ໂຮຈິມິນໃນເດືອນ 6 ປີ 2007, Dr. Nguyen Van Hao ຫົວໜ້າ RIA2 ໄດ້ໃຫ້ສຳພາດວ່າ ການທີ່ບໍ່ສາມາດຄວບຄຸມຄຸນນະພາບ ຂອງພໍ່ແມ່ພັນ ແລະ ລູກປາ ແມ່ນເປັນບັນຫາໃຫຍ່ ທີ່ອຸດສະຫະກຳປາໜັງຂອງຫວຽດນາມ ກຳລັງປະເຊີນຢູ່. ເຖິງແມ່ນວ່າການຜະລິດປາໜັງ ຢູ່ ຫວຽດນາມຈະເລີ່ມມາແຕ່ທົດສະວັດ 70s ແຕ່ການນຳໃຊ້ລູກປາທີ່ໄດ້ຈາກ ການປະສົມພັນທຸມ ແມ່ນໄດ້ເລີ່ມໃນທົດສະວັດ 90s ແລະ ໃນປະຈຸບັນ ຢູ່ຫວຽດນາມແມ່ນມີເຄືອຂ່າຍ ຜະລິດລູກປາໜັງທີ່ໃຫຍ່ ແລະ ສາມາດຜະລິດລູກປາໄດ້ປະມານ ສີ່ ຫາ ຫ້າ ຕື້ໂຕ ຕໍ່ປີ. ແຕ່ການຄຸ້ມ ຄອງຄຸນນະພາບຂອງລູກປາ ແມ່ນຍາກທີ່ສຸດ.

ຜົນຜະລິດຂອງປາໜັງແມ່ນມີການເພີ່ມຂຶ້ນຫລາຍໃນທົດສະວັດນີ້, ຈາກໜ້ອຍກວ່າ 100,000 ໂຕນ ໃນປີ 2000 ຫາ 400,000

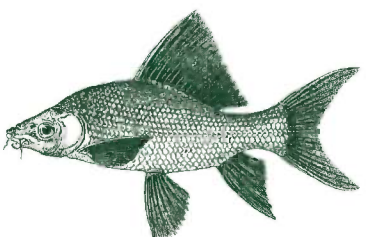
ໂຕນ ໃນປີ 2005 ແລະ 800,000 ໂຕນ ໃນປີ 2006. ຜົນຜະລິດ ແມ່ນຄາດວ່າ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນຮອດ 1,000,000 ໂຕນ ໃນປີ 2007, ຊຶ່ງໄດ້ສົ່ງອອກຂາຍໃຫ້ປະເທດສະມາຄົມ ອີລົບ ແລະ ອາເມລິກາ. Dr. Hao ອະທິບາຍຕື່ມອີກວ່າ ການຂະຫຍາຍຕົວ ຂອງອຸດສະຫະກຳປາໜັງ ແມ່ນໄປໄວຫລາຍ ຊຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ ມີແຜນຍຸດທະສາດໄວ້ຮອງຮັບ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີການສົມດູນກັນ ລະຫວ່າງການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຜົນຜະລິດ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ສະພາບສັງຄົມທີ່ພົ້ນຄົງ. ທ່ານຍັງໃຫ້ທັດສະນະວ່າ ຕ້ອງໄດ້ມີການອອກໃບຢັ້ງຢືນໃຫ້ແກ່ສະຖານີຜະລິດລູກປາ, ຟາມລ້ຽງປາຊີນ ແລະ ໂຮງງານຜະລິດອາຫານປາ ທີ່ໄດ້ມີການຜະລິດຖືກຕ້ອງຕາມມາດຖານທີ່ກຳນົດ.

ໃນບົດລາຍງານລ້າສຸດ ຂອງທີມຄົ້ນຄວ້າທວງດນາມ ໄດ້ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ປາໜຶ່ງກິໂລ ແມ່ນສາມາດໃຫ້ໄຂໄດ້ເຖິງ 300,000 ໜ່ວຍ, ແລະ ມີເປົ້າເຊັນການຝັກໄຂ້ເປັນປານອຍສູງ. ສະນັ້ນ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະມີພໍ່ແມ່ພັນໜ້ອຍ ກໍ່ພຽງພໍສຳລັບສະໜອງລູກປາໃຫ້ແກ່ອຸດສະຫະກຳລ້ຽງປາໜັງ. ຖ້າວ່າເຈົ້າຂອງຟາມ ຫາກຄັດເລືອກເອົາ ປາໃນຟາມເປັນພໍ່ແມ່ພັນ ແມ່ນມີຄວາມ ສ່ຽງສູງທີ່ຈະເປັນ inbreeding. ໂຄງການປະສົມພັນປາ ແມ່ນອີງໃສ່ປາຈຳນວນຫລາຍ ຈາກຫລາຍຄອບຄົວ (ຫລາຍກຸ່ມ) ທີ່ມີສາຍເລືອດຕ່າງກັນ ແລະ ກໍ່ຈະເປັນການຫລຸດຜ່ອນການປະສົມພັນກັບປາທີ່ມີສາຍເລືອດດຽວກັນ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຊີ້ນປາແຊ່ແຂງຈະເປັນຜົນຜະລິດຕົ້ນຕໍທີ່ສົ່ງອອກ, ຜົນຜະລິດຊີ້ນປາ ແລະ ການຈະເລີນເຕີບໂຕ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດ ແລະ ເປັນຕົວ

ຊີ້ຂາດ ທີ່ເພີ່ມຜົນກຳໄລ ຂອງອຸດສະຫະກຳລ້ຽງປາໜັງ. ບົດລາຍງານຍັງໄດ້ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ເຂົາເຈົ້າໄດ້ສະໜອງບໍ່ສະເພາະແຕ່ລູກປາອ່ອນ ແຕ່ນັບທັງປານອຍ ແລະ ພໍ່ແມ່ພັນ ໃຫ້ແກ່ບັນດາສູນ ຜະລິດລູກປາ ແລະ ຊາວກະສິກອນ ທີ່ລ້ຽງປາຊີນເປັນອາຊີບ ໃນເຂດແມ່ນ້ຳແດນຕາຂອງທວງດນາມ. ໂຄງການດັ່ງກ່າວ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ນັ້ນໃສ່ ການຈັດສັນເຂດລ້ຽງ ແລະ ວາງແຜນຢູ່ໃນຫລາຍລະດັບທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຊຶ່ງມີຄວາມຕ້ອງການ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ອຸດສະຫະກຳປາໜັງ ມີຄວາມຍືນຍົງ. ແຕ່ມັນຍັງຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ເວລາດົນ ໃນການປັບປຸງ ຄຸນນະພາບຂອງຜົນຜະລິດ ແລະ ຮັບປະກັນຜົນກຳໄລສູງສຸດ ຈາກ ອຸດສະຫະກຳລ້ຽງປາໜັງ ຢູ່ທວງດນາມ.

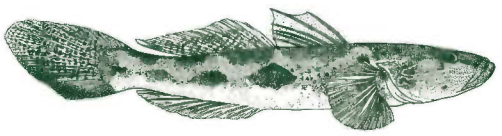
ເອກະສານເພີ່ມເຕີມ:

Nguyen Van Sang, Nguyen Van Hao, Dinh Hung, Pham Din Koi, Bui Thi Lien Ha, Vu Hai Dinh and Nguyen Dien. Selective breeding for growth and fillet yield of river catfish (Pangasianodon hypophthalmus) in the Mekong Delta, Vietnam. Aquaculture Asia Magazine, April-June, 2007, pp 26-27

ຜົນຜະລິດປາໜັງ ໃນຊ່ວງ 10 ປີ ຜ່ານມາ		
	1997	2006
ຜົນຜະລິດປາໜັງທັງໝົດ	22,500 ໂຕນ	825,000 ໂຕນ
ສົ່ງອອກ	7,000 ໂຕນ	286,000 ໂຕນ
ມູນຄ່າສົ່ງອອກ	\$20 ລ້ານ	\$737 ລ້ານ

ແຫລ່ງຂໍ້ມູນ: Vietnam Association of Seafood Exports and Producers

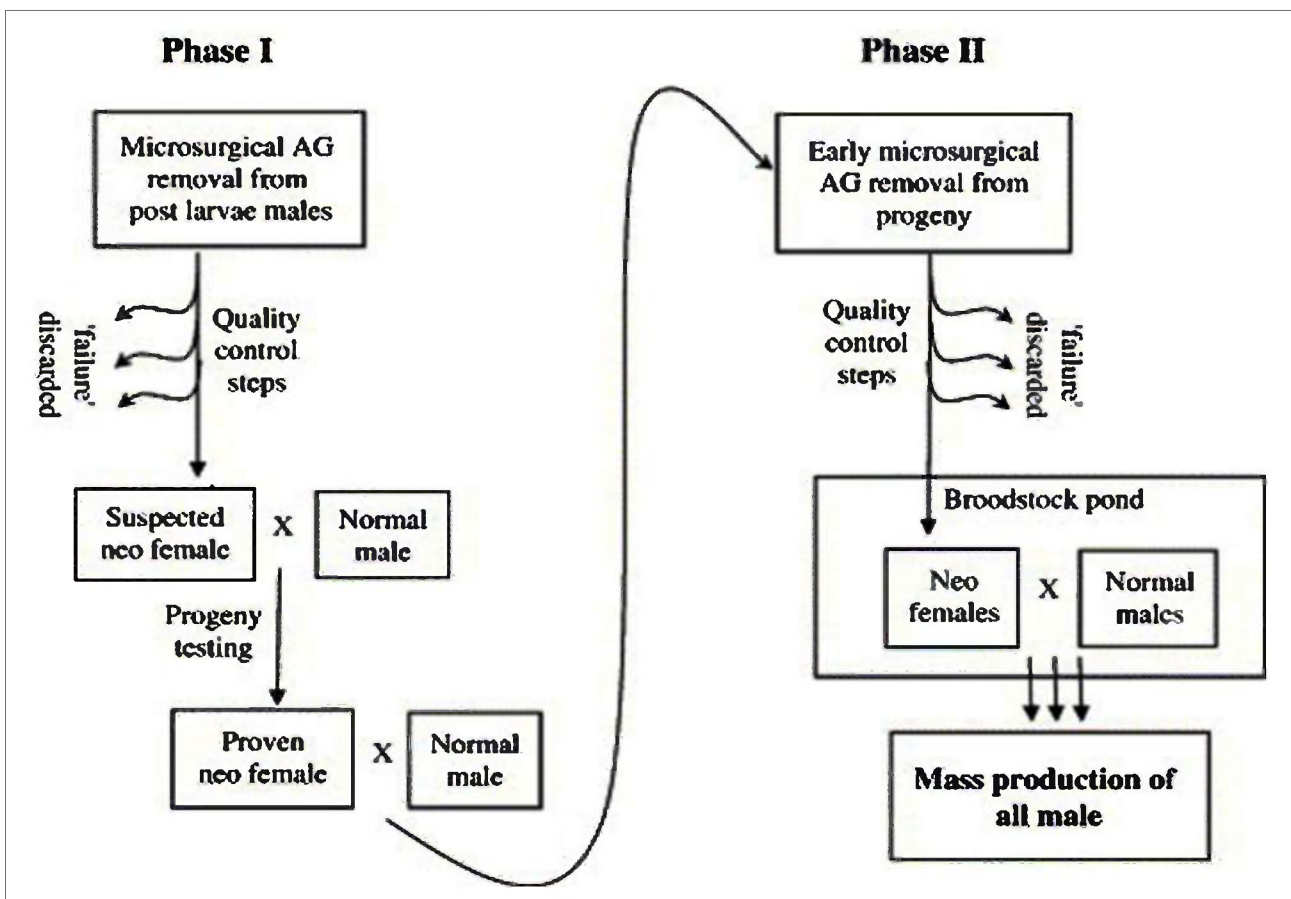
ການນຳໃຊ້ເຕັກນິກ Sex-reversal ເພື່ອຜະລິດ ກຸ້ງນຳຈິດ ເພດຜູ້ ທີ່ມີການຈະເລີນ ເຕີບ ໂຕໄວ.

ໂດຍ: Peter Starr

ສັດທີ່ມີເບືອກແຂງຫຸ້ມຕີນໂຕບາງຊະນິດ ໂຕແມ່ຈະໃຫຍ່ໄວກວ່າ ໂຕຜູ້, ແຕ່ວ່າ ສຳຫລັບ ກຸ້ງນຳຈິດໃຫຍ່ (*Macrobrachium rosenbergii*) ແລ້ວ ໂຕຜູ້ຈະ ມີການຈະເລີນເຕີບໂຕໄວ ແລະ ມີຂະໜາດໃຫຍ່ກວ່າໂຕແມ່. ໃນເວລາທີ່ພວກມັນຢູ່ຮ່ວມກັນ ທັງເພດຜູ້ ແລະ ເພດແມ່, ເພດຜູ້ ແມ່ນມີເບີເຊັ່ນໜ້ອຍທີ່ຈະ ຈະເລີນເຕີມໂຕ ແລະ ມີຂະໜາດໃຫຍ່. ຈຳນວນດັ່ງກ່າວ ຈະ ເປັນຜູ້ຄຸມຜູງ, ມີການຍາດຊິງ ແລະ ກົດກັນ ການກິນອາຫານ ແລະ ຂະຫຍາຍຕົວ ຂອງກຸ້ງຕົວຜູ້ ທີ່ມີຂະໜາດ ນ້ອຍກວ່າ. ຍ້ອນເຫດຜົນດັ່ງກ່າວ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຂະໜາດຂອງກຸ້ງຕົວຜູ້ບໍ່ ເທົ່າກັນ, ກຸ້ງຂະໜາດໃຫຍ່ຈະມີພຽງສອງ ສາມໂຕ ຢູ່ຮ່ວມ ກັບກຸ້ງຂະໜາດກາງ ແລະ ນ້ອຍ ທີ່ມີຈຳນວນຫລາຍ. ກຸ້ງຕົວ ແມ່ແມ່ນຈະມີການຂະຫຍາຍຕົວເທົ່າທຽມກັນຈົນເຖິງກະ ສຽນປະສົມພັນ. ແຕ່ວ່າ ເວລາທີ່ພວກມັນມີການຂະຫຍາຍ

ໂຕເຕັມທີ່ ເຖິງໄລຍະປະສົມພັນໄດ້ນັ້ນ ພວກມັນກໍຈະນຳໃຊ້ພະ ລັງງານຂອງມັນ ເພື່ອການສືບພັນຫລາຍກວ່າການຈະເລີນເຕີບ ໂຕ. ສະນັ້ນ, ຟາມລ້ຽງກຸ້ງສ່ວນຫລາຍ ຈຶ່ງມີຄວາມ ຕ້ອງການກຸ້ງ ເພດຜູ້ ທີ່ມີຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ຈະເລີນເຕີມໂຕໄວ ຍ້ອນກຸ້ງໂຕຜູ້ ຈະນຳໃຊ້ພະລັງງານ ທັງໝົດເຂົ້າໃນ ການຈະເລີນເຕີມໂຕບໍ່ໄດ້ ແຍກເພື່ອສືບພັນ ຄືກັບໂຕແມ່.

ຕາມທຳມະດາແລ້ວ ການຈຳແນກເພດ ຂອງກຸ້ງອ່ອນແມ່ນຕ້ອງ ໃຊ້ກ້ອງຈຸລະທັດເຂົ້າຊ່ວຍ. ມັນເປັນການຍາກ ທີ່ຈະຈຳແນກເພດ ຂອງກຸ້ງນຳຈິດຕົວນ້ອຍ ທີ່ຖືກລ້ຽງໃນໜອງ ດ້ວຍຕາເປົ່າ. ຊາວກະ ສິກອນ ໄດ້ພະຍາຍາມຄັດເລືອກລູກກຸ້ງ ຕົວຜູ້ ເພື່ອນຳໄປລ້ຽງ ແຕ່ ວ່າໃນຟາມກຸ້ງຂະໜາດໃຫຍ່ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດ 100%. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະມີກຸ້ງຕົວແມ່ພຽງສອງ ສາມໂຕ ກໍພຽງພໍ ສຳລັບ

ລົບກວນການ ຂະຫຍາຍຕົວຂອງຕົວຜູ້. ຊາວລ້ຽງກຸ້ງແມ່ນ ພົບບັນຫາທັກ ໃນເວລາເກັບກູ້ຜົນຜະລິດ ຊຶ່ງສີ່ໃນຫ້າໂຕກຸ້ງແມ່ນ ເປັນໂຕແມ່ ແລະ ຂະໜາດຂອງພວກມັນ ແມ່ນນ້ອຍກວ່າ ກຸ້ງຜູ້.

ນັກຄົ້ນຄວ້າຂອງຫວຽດນາມ ຄິດວ່າພວກເຂົາສາມາດແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວໄດ້ ໂດຍການນຳໃຊ້ເຕັກນິກ “gender reassignment surgery”. RIA 2 ຂອງຫວຽດນາມ ຮ່ວມກັນນັກຄົ້ນຄວ້າຈາກ ອິດສະລາແອນ ໄດ້ນຳໃຊ້ເຕັກນິກໃໝ່ ເພື່ອປ່ຽນ ກຸ້ງເພດຜູ້ໃຫ້ເປັນ “neo females” ຊຶ່ງສາມາດ ປະສົມພັນກັບເພດຜູ້ ທົ່ວໄປແລະ ໃຫ້ລູກເປັນເພດຜູ້ທັງຫມົດ.

ໃນໄລຍະທີ່ສອງຂອງໂຄງການ ຊຶ່ງເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປີ 2007, ຢູ່ສະຖານີຂະຫຍາຍພັນສັດນັ້ນ Cai Be ທາງພາກໃຕ້ຫວຽດນາມ ໄດ້ນຳໃຊ້ກຸ້ງ “neo-female” ເພື່ອຜະລິດກຸ້ງເພດຜູ້ໄດ້ຫລາຍພັນໂຕ. ໃນເດືອນ 10 ປີ 2006 ພວກເຂົາສາມາດຜະລິດລູກກຸ້ງໄດ້ຫລາຍກວ່າ 350,000 ໂຕ, ໃນນີ້ 200,000 ໂຕ ໄດ້ແຈກຍາຍໃຫ້ບັນດາຟາມ ຢູ່ແຂວງ An Giang ທິດລອງລ້ຽງ. ໃນປະຈຸບັນສະຖານີຂະຫຍາຍພັນສັດນັ້ນ ແມ່ນໄດ້ແລ່ງໃສ່ ການປັບປຸງລະບົບການຈັດການ ຕະຫລອດເຖິງຄຸນນະພາບ ຂອງກຸ້ງແມ່ພັນ (neo-females) ແລະ ເຕັກນິກອະນຸບານລູກກຸ້ງ.

ອີງຕາມຂໍ້ມູນຈາກ ນັກຄົ້ນຄວ້າ Nguyen Nhut ໄດ້ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ຊາວກະສິກອນທີ່ລ້ຽງກຸ້ງ ຈະສາມາດເກັບກູ້ຜົນຜະລິດ ຫລັງຈາກຫົກ ເດືອນ ແລະ ສາມາດຂາຍກຸ້ງໄດ້ 170,000 ດົງ (\$10.60) ຕໍ່ກິໂລ ກຸ້ງໂຕຜູ້ ທີ່ມີນ້ຳໜັກເຖິງ 100 ກລາມຕໍ່ໂຕ. ຖ້າສົມທຽບໃສ່ກຸ້ງເພດປະສົມ (ປົນກັນທັງເພດຜູ້ ແລະ ແມ່) ທີ່ລ້ຽງໄດ້ 6 ເດືອນ ຈະຂາຍໄດ້ລາຄາພຽງ 100,000 ດົງ (\$6.30) ຕໍ່ກິໂລ, ໂຕຜູ້ ແລະ ໂຕແມ່ ຈະມີນ້ຳໜັກ ສະເລ່ຍ ປະມານ 25 ກລາມຕໍ່ໂຕ.

ໃນປະຈຸບັນ ຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການເພີ່ມຜົນຜະລິດຂອງກຸ້ງນັ້ນຈິດ ຊະນິດໃຫຍ່ແມ່ນໄດ້ສຸມໃສ່ ການປັບປຸງສະພາບເວດລ້ອມ ຫລື ການເພີ່ມ ແຫລ່ງອາຫານ ແລະ ການເລືອກ ເພີ່ມພໍ່ແມ່ພັນທີ່ດີ ເພື່ອຜະລິດລູກກຸ້ງ. ເຖິງແມ່ນວ່າການນຳໃຊ້ເຕັກນິກ “sex-reversal” ຈະຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອຜະລິດລູກ ປານິນພັນມາແຕ່ດົນແລ້ວກໍຕາມ. ແຕ່ນັກຄົ້ນຄວ້າ ຫວຽດນາມ ແລະ ອິດສະລາແອນເວົ້າວ່າ ນີ້ເປັນຄັ້ງທຳອິດ ທີ່ໄດ້ທົດລອງນຳໃຊ້ຜະລິດສັດນັ້ນ ທີ່ມີເປືອກຫຸ້ມແຂງທີ່ໄດ້ ມີການພັດທະນາວິທີການເພື່ອຜະລິດ ແມ່ພັນກຸ້ງນັ້ນຈິດທີ່ສາມາດໃຫ້ລູກເປັນຕົວຜູ້ທັງຫມົດ.

ຜົນຂອງການທົດລອງຕິດຕາມການຈະເລີນເຕີມໂຕຂອງ ຂອງລູກກຸ້ງທີ່ຜະລິດໄດ້ຈາກແມ່ພັນທີ່ແປງເພດ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ລູກກຸ້ງທີ່ເປັນເພດຜູ້ທັງຫມົດ ແມ່ນຈະມີການຈະເລີນເຕີມໂຕໄວກວ່າ ລູກກຸ້ງໂຕຜູ້ ທີ່ລ້ຽງປົນກັບເພດແມ່. ໃນອັດຕາການປ່ອຍ

ການປ່ຽນເພດ ກຸ້ງນ້ອຍຈາກກ້ອງຈຸລະທັດ ແມ່ນຕ້ອງຄົນທີ່ມີຄວາມຮູ້, ອິດທິນ ແລະ ມີມືທີ່ທ່ຽງຕັ້ງ

15 ໂຕຕໍ່ ແມດມິນທິນ ຢູ່ໃນຖັງທົດລອງ ພົບວ່າ ກຸ້ງເພດຜູ້ທັງໝົດ ຈະໃຫ້ຜົນຜະລິດຈະສູງກວ່າປະມານ 37% ທຽບໃສ່ ການລ້ຽງກຸ້ງທີ່ມີທັງເພດຜູ້ ແລະ ເພດແມ່.

ເປັນຫຍັງກຸ້ງທີ່ລ້ຽງເປັນເພດຜູ້ ທັງໝົດ ຈຶ່ງມີການຈະເລີນເຕີມໂຕໄວກວ່າກຸ້ງເພດຜູ້ ທີ່ລ້ຽງປະສົມກັບ ເພດແມ່ ແມ່ນບໍ່ທັນມີຄຳຕອບທີ່ຈະແຈ້ງເທື່ອ. ແຕ່ນັກຄົ້ນຄວ້າ ຫວຽດນາມ ແລະ ອິດສະລາແອນ ໃຫ້ເຫດຜົນວ່າ ການຈະເລີນເຕີມໂຕຂອງຕົວຜູ້ ອາດຖືກລົບກວນເມື່ອເວລາມີຕົວແມ່ປົນຢູ່ນຳ. ສາເຫດອາດ ເນື່ອງມາຈາກ ພວກມັນອາດໄຊ້ພະລັງງານສ່ວນນຶ່ງ ເພື່ອການປະສົມພັນ. ໃນດ້ານຊີວະວິທະຍາແລ້ວ ອາດແມ່ນຍ້ອນກຸ້ງໂຕ ຜູ້ທີ່ມີຂະໜາດນ້ອຍ ຈະໄດ້ປຽບໃນການປະສົມພັນ.

ການຄວບຄຸມລະບົບການແປງເພດ.

ໂດຍການນຳໃຊ້ກ້ອງຈຸລະທັດ ແມ່ນສາມາດ ປ່ຽນແປງ ກຸ້ງຜູ້ມາເປັນຕົວແມ່ ທີ່ເອີ້ນກັນວ່າ “manipulating the endocrine system” ຊຶ່ງຄວບຄຸມ ການຂະຫຍາຍໂຕ ແລະ ການພັດທະນາຂອງກຸ້ງ. ນັກຄົ້ນຄວ້າ ແມ່ນຮູ້ກັນມາໄດ້ຫລາຍກວ່າ 50 ປີ ແລ້ວວ່າ ການຈຳແນກເພດ ຂອງສັດທີ່ມີເປືອກແຂງປົກຫຸ້ມແມ່ນການສັງເກດເບິ່ງ “androgenic gland”. ໃນໄລຍະສອງທົດສະວັດກວ່າ ທີ່ຜ່ານມາ ໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມໃນການ ປ່ຽນແປງເພດໂດຍການ ສິດໂຮມົນ ທີ່ສ້າງ gland ຂອງກຸ້ງນັ້ນຈິດ ແລະ ມາ

ເປັນເພດຜູ້ ຫລືເພດແມ່. ໃນປີ 1997 ສາດສະດາຈານ Amir Sagi ຈາກມະຫາວິທະຍາໄລ Ban Gurion ໄດ້ຄົ້ນພົບ ວິທີຜະລິດກຸ້ງຜູ້ມາເປັນຕົວແມ່ ທີ່ສາມາດປະສົມພັນກັບຕົວຜູ້ທົ່ວໄປ ແລະ ສາມາດໃຫ້ລູກທັງໝົດເປັນເພດຜູ້ ດ້ວຍວິທີເອົາ gland ອອກຈາກຕົວຜູ້.

ໃນແຜນການຄົ້ນຄວ້າ ທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຫລັງຈາກ ຫ້າ ປີຕໍ່ມາ ແມ່ນໄດ້ ພັດທະນາວິທີການ ຊຶ່ງແບ່ງອອກເປັນສອງຂັ້ນຕອນ. ທ່ານ Sagi ແລະ ເພື່ອຮ່ວມງານ ຈາກຫວຽດນາມ ໄດ້ທຳການ ຄັດເລືອກ ລູກກຸ້ງເພດຜູ້ ຈຳນວນ 1,940 ທີ່ມີອາຍຸ 25 ຫາ 60 ວັນ ຫລັງຈາກທີ່ພວກມັນປ່ຽນແປງຈາກກຸ້ງອ່ອນ ມາເປັນໄວລຸ້ນ. ຈຳນວນ ສອງສ່ວນສາມ ແມ່ນລອດຕາຍ ຫລັງຈາກ 30 ວັນ, ປະມານ 200 ໂຕ ແມ່ນເປັນກຸ້ງ neo-female, ຈາກຈຳນວນດັ່ງກ່າວ 38 ໂຕ ສາມາດ ວາງໄຂ່ ແລະ 26 ໂຕ ສາມາດໃຫ້ລູກເປັນໂຕຜູ້ທັງໝົດ.

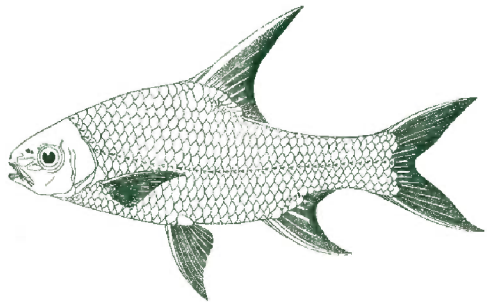
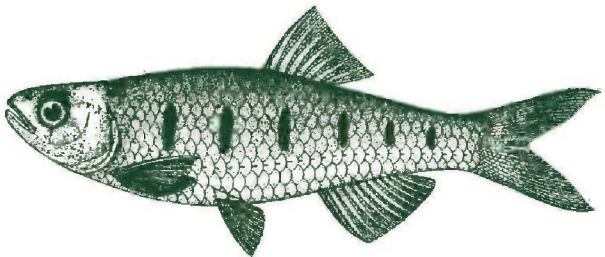
ເຖິງວ່າ ການຄົ້ນຄວ້າຈະປະສົບຜົນສຳລັບພຽງ 1.3% ນັກຄົ້ນຄວ້າ ໄດ້ສືບຕໍ່ຄັດເລືອກກຸ້ງ ຫລາຍກວ່າ 4,000 ໂຕ ຂອງກຸ້ງຜູ້ ທີ່ມີອາຍຸ ອ່ອນກວ່າຄື ລະຫວ່າງ 20 ຫາ 30 ມື້ ຫລັງຈາກປ່ຽນຈາກກຸ້ງອ່ອນ ເປັນກຸ້ງໄວລຸ້ນ. ຫລັງ 30 ວັນ ແມ່ນສາມາດຜະລິດກຸ້ງ neo-female ໄດ້ຫລາຍ ກວ່າ 700 ໂຕ ແລະ ກຸ້ງແຕ່ລະຕົວ ກໍ່ສາມາດໃຫ້ລູກ ເປັນເພດຜູ້ໝົດ, ສະຫລຸບລວມແລ້ວ ແມ່ນປະສົບຜົນສຳເລັດ 18%.

ໃນບົດລາຍງານຫລ້າສຸດ ພວກເຂົາໄດ້ໃຫ້ທັດສະນະວ່າ ໃນຕໍ່ໜ້າ ແມ່ນເປັນຫວ່າງນຳ ການສູນເສັງ ທາງດ້ານກຳມະພັນ ຂອງກຸ້ງທຳມະ

ຊາດ ຊຶ່ງຈະເປັນບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຈາກການຜະລິດກຸ້ງຕົວຜູ້ດັ່ງກ່າວ. ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີມາດຕະການຄຸ້ມຄອງທີ່ເໝາະສົມ ປ້ອງກັນການປະສົມພັນຈາກກຸ້ງທີ່ມີສາຍເລືອດດຽວກັນ ແລະ ມີມາດຕະການປ້ອງກັນ ຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງກຳມະພັນກຸ້ງດັ່ງເດີມໄວ້. ການຄົ້ນຄວ້າໃນຕໍ່ໜ້າ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ມີການປະເມີນກຳມະພັນຂອງກຸ້ງ ທີ່ໄດ້ຈາກວິທີດັ່ງກ່າວນັກຄົ້ນຄວ້າຍັງໄດ້ ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ຂອງການເຂົ້າໃຈ ຂະບວນການຈຳແນກເພດກຸ້ງ ດ້ວຍວິທີສັງເກດ endrodenic gland. ຄວາມເຂົ້າໃຈແຈ້ງຂະບວນ ການດັ່ງກ່າວ ອາດຈະຊ່ວຍໃນການຄົ້ນຄວ້າ ວິທີການຜະລິດລູກກຸ້ງແບ່ງເພດກຸ້ງນຳຈິດຊະນິດໃໝ່ອີກກໍ່ເປັນໄດ້.

ເອກະສານເພີ່ມເຕີມ:

E.D Aflalo, T.T.T Hoang, V.H. Nguyen, Q. Lam, D.M. Nguyen, Q.S Trinh, S.RAviv and A. Sagi. 2006. A novel two-step procedure for mass production of all male populations of the giant freshwater prawn *Macrobrachium rosenbergii*. *Aquaculture* 256:468-478.

ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ຈຳນວນປາເອີນຫລຸດລົງ

ໂດຍ: Peter Starr

ນັກຄົ້ນຄວ້າ ໄດ້ຮູ້ຊື່ຂອງປາເອີນຂາວ (*Probarbus labeamajor*) ມາແຕ່ຊ່ວງປີ 1992. ນັກຄົ້ນຄວ້າ ຊະນິດພັນປາທ່ານ Tyson Roberts ຄົ້ນພົບວ່າ ໄດ້ມີການບັນທຶກ ປາເກັດ ຊະນິດໃຫຍ່ ແລະ ປາຊະນິດອື່ນ ທີ່ຢູ່ໃນ Genus ດຽວກັນ ວ່າເປັນປາຊະນິດດຽວ ມາຕັ້ງແຕ່ປີ 1880. ປາເອີນແດງ (*Probarbus jullieni*) ແມ່ນເປັນ ທີ່ຮູ້ຈັກກັນດີ ແລະ ເປັນນຶ່ງຂອງຊະນິດພັນປາແມ່ນ້ຳຂອງ ທີ່ສ່ຽງຕໍ່ ການສູນພັນ (ເບິ່ງວາລະສານ Catch and Culture ສະບັບພາສາ ອັງກິດ Vol. 12, No.3). ໃນປີ 1989 ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ກໍ່ໄດ້ປະກາດເອົາ ປາເອີນແດງ ເຂົ້າໃນບັນຊີປາ ອານຸລັກ ຊຶ່ງສາມາດຫາ ແລະ ບໍລິໂພກໄດ້ ຫລັງຈາກລະດູວາງໄຂ່.

ປາເອີນແດງ ແມ່ນສາມາດພົບເຫັນຢູ່ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ, ແມ່ນ້ຳເຈົ້າພະຍາ, ແມ່ນ້ຳແມ່ກອງ ແລະ ຢູ່ ອ່າງແມ່ນ້ຳເປຣັງ ແລະ ເປຣັກ ປະເທດມາເລເຊັຍ. ປາຊະນິດນີ້ ແມ່ນໄດ້ຫາຍສາບສູນຢູ່ແມ່ນ້ຳເປຣັງ ແລະ ໄດ້ບັນຈຸຊະນິດປາດັ່ງກ່າວເຂົ້າໃນບັນຊີ ປາຫາຍາກ (Endangered species) ຂອງ IUCN. ແລະ ຍັງຖືກຈັດເຂົ້າໃນ Appendix 1 ຂອງ CITES ອີກດ້ວຍ. ໝາຍຄວາມວ່າ ເປັນຊະນິດປາໃກ້ຈະສູນພັນ ແລະ ສາມາດຂ້າຂາຍໄດ້ ໃນກໍລະນີພິເສດໃດໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ.

ປາເອີນຂາວ (*Probarbus labeamajor*) ແມ່ນມີຢູ່ສະເພາະໃນ ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງເທົ່ານັ້ນ, ແລະ ພົບເຫັນແຕ່ ແຂວງ ກະລາເຕັງ ຂອງກຳປູເຈັງ ໄປຫາ ແຂວງ ນະຄອນພະນົມ, ປະເທດໄທ. ແລະ ໄດ້ຖືກຈັດເຂົ້າໃນກຸ່ມ ທີ່ມີຂໍ້ມູນບໍ່ພຽງພໍຂອງ IUCN ແລະ ບໍ່ທັນໄດ້ ບັນຈຸເຂົ້າບັນຊີຂອງ CITES ເທື່ອ.

ໃນບົດຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງຫລ້າສຸດຂອງ Ian Baird ໄດ້ອະທິບາຍເຖິງຜົນສະທ້ອນທາງດ້ານ ນິເວດວິທະຍາ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດ ປາດັ່ງກ່າວຫລຸດລົງ ໃນຊ່ວງ ທົກ ປີຜ່ານມາ. ໃນປີ 1993, ລາວໄດ້ ເລີ່ມສຶກສາ ແລະ ຕິດຕາມ ຜົນຜະລິດຂອງປາ ນຳຊາວປະມົງ ຢູ່ເຂດສີພັນດອນ ໃກ້ກັບຊາຍແດນກຳປູເຈັງ ຊຶ່ງໄດ້ມີການຫາປາ ສອງຊະນິດນີ້ ແຕ່ເດືອນ ຕຸລາ ຫາເດືອນ ກຸມພາ ປາສ່ວນໃຫຍ່ ຈະແມ່ນປາແມ່ໄຂ່ ທີ່ພ້ອມຈະອອກໄຂ່. ໃນເວລານັ້ນ, ລາວໄດ້ ປະເມີນວ່າ ໄດ້ມີການສົ່ງປາອອກໄປຂາຍໃຫ້ໄທ ເຖິງ 30,000 ກິໂລ ຂອງປາເອີນແດງ ແລະ ປາເອີນຂາວ ແມ່ນມີ 7,250 ກິໂລ. ປາທີ່ຂາຍຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ຢູ່ໃນສະພາບແມ່ໄຂ່ ແມ່ນມີລາຄາແພງກວ່າ 10%. ຢູ່ຕາມຮ້ານອາຫານ ໃນບາງກອກ ປາອາດຈະມີລາຄາເຖິງ

\$ 10 ຕໍ່ກິໂລ. ໃນຊ່ວງປາຂຶ້ນໃນປີ 1993 ປະເມີນວ່າ ມູນຄ່າລິ້ງ ອອກປາ ແມ່ນມີແຕ່ \$70,000 ຫາ \$90,000.

ອີງຕາມບົດຄົ້ນຄວ້າຂອງ Ian Baird ທີ່ໄດ້ຕິດຕາມການຫາ ປາ ຂອງ 8 ຄົນ ຢູ່ບ້ານທາງຄອນໂດຍໃຊ້ມອງ ທີ່ມີຂະໜາດແຕ່ 18 ຫາ 30 ຊຕມ ເປັນເຄື່ອງມືຫາປາ ຢູ່ໃນຊ່ວງ ທົກປີ. ປາສອງຊະນິດນີ້ ແມ່ນກວມເອົາ 78% ຂອງນ້ຳໜັກປາທີ່ຫາໄດ້ທັງໝົດ 3,297 ກິໂລ. ໃນນີ້ສະເພາະແຕ່ ປາເອີນແດງ ຊະນິດດຽວ ແມ່ນມີນ້ຳໜັກເຖິງ 2,149 ກິໂລ, ກວມເອົາ 65% ຂອງນ້ຳໜັກທັງໝົດ ແລະ ປາເອີນຂາວ ແມ່ນ 423 ກິໂລ, ກວມເອົາ 13% ຂອງນ້ຳໜັກທັງໝົດ. ຜ່ານການຄົ້ນຄວ້າ ທົກປີ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ປາທັງສອງ ຊະນິດນີ້ ແມ່ນມີຈຳນວນຫລຸດລົງ. ໃນປີ 1993-94 ຊາວປະມົງ ສາມາດຈັບ ປາເອີນແດງ ໄດ້ 503 ກິໂລ ແລະ ປາເອີນຂາວ 174 ກິໂລ. ຮອດປີ 1998 ຈຳນວນປາແມ່ນຫລຸດລົງເຫລືອ 154 ກິໂລ (ປາເອີນແດງ) ແລະ ປາເອີນຂາວເຫລືອພຽງ 29 ກິໂລ. Ian Baird ໃຫ້ເຫດຜົນວ່າ, ການຫລຸດລົງ ຂອງປາຊະນິດດັ່ງກ່າວ ສ່ວນນຶ່ງອາດ ແມ່ນການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງໂຄທິນຢູ່ຕາມລຳນ້ຳ ທີ່ໂຫລໄປຕິດນຳມອງ ອັນເຮັດໃຫ້ມອງບໍ່ສາມາດດັກປາໄດ້. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງໂຄແມ່ນ ອາດເນື່ອງມາຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງສານອາຫານ ເສດເຫຼືອ ຈາກການຜະລິດກະສິກຳ, ເສດເຫຼືອຈາກ ການບໍລິໂພກຂອງ ຄອບຄົວ ແລະ ຈາກໂຮງຈັກໂຮງງານຕ່າງໆ. ໃນຊ່ວງເລີ່ມຕົ້ນຂອງ ໂຄງການ ໂຄທິນ ແມ່ນພົບເຫັນໜ້ອຍ. ແຕ່ໃນຊ່ວງທ້າຍໂຄງການ, ໂຄທິນ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ.

ການຫລຸດລົງຂອງຈຳນວນມອງ ອາດແມ່ນອີກເຫດຜົນນຶ່ງ ທີ່ເຮັດໃຫ້ປາຫລຸດລົງ. ໃນປີ 1993 ພໍ່ຄ້າໄດ້ນຳເອົາມອງ ຈາກປະເທດໄທເຂົ້າມາຂາຍເປັນສິນເຊື້ອໃຫ້ແກ່ ຊາວປະມົງ. ຊ່ວງທີ່ຫຍຸ້ງຍາກທີ່ສຸດໄດ້ເລີ່ມຂຶ້ນໃນປີ 1997 ຊຶ່ງເປັນຊ່ວງທີ່ຫາປາໄດ້ໜ້ອຍ ບວກກັບການອ່ອນຕົວ ຂອງຄຳເງິນກີບ, ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ມອງມີລາຄາແພງຂຶ້ນ. ຊຶ່ງເປັນສາເຫດໃຫ້ມອງ ທີ່ໃຊ້ສຳລັບຈັບປາສອງຊະນິດນີ້ຫລຸດລົງ ແລະ ມອງທີ່ຖືກນຳໃຊ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມອງເກົ່າທີ່ຢູ່ໃນສະພາບທີ່ຊຸດໂຊມ ແລະ ບໍ່ສາມາດຈັບປາໄດ້ດີ. ການເກີດມີການລັກມອງກໍ່ເປັນສາເຫດນຶ່ງ ທີ່ເຮັດໃຫ້ມອງຫລຸດລົງ.

ສາເຫດອື່ນໆ ແມ່ນຍ້ອນວ່າ ລູກປາເອີນ ສ່ວນໃຫຍ່ຈະຫາກິນຢູ່ນ້ຳຕື້ນ ຊຶ່ງສ່ວນຫລາຍບໍ່ແມ່ນເຂດທີ່ປະກາດເປັນວັງສະຫງວນພັນປາຄືກັບວັງນ້ຳເລິກ. ຢູ່ເຂດນ້ຳຕື້ນ ປາເອີນ ສ່ວນໃຫຍ່ຈະຖືກມອງທີ່ຊາວປະມົງໃສ່ເອົາ ປາສ້ອຍ ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ. ມອງດັ່ງກ່າວແມ່ນມີຂະໜາດ 2.5 ຊຕມ ຊຶ່ງເປັນທີ່ນິຍົມໃຊ້ຫລາຍ ແລະ ອາດເປັນບັນຫາໃຫຍ່ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງປາສອງຊະນິດນີ້.

ລະດູການຫາປາແມ່ນ ຊ່ວງປາຂຶ້ນວາງໄຂ່ ຊຶ່ງອາດເຮັດໃຫ້ຈຳນວນປາຫລຸດລົງ ຫາກວ່າແມ່ພັນປາຫາກຖືກຈັບກ່ອນການວາງໄຂ່. ປາແກ້ດນ້ອຍ ສ່ວຍໃຫຍ່ ແມ່ນຈະສາມາດວາງໄຂ່ ໂດຍມີອາຍຸ ບໍ່ເຖິງ ໜຶ່ງປີ ຫລັງຈາກເບາະອອກມາເປັນປານ້ອຍ ແຕ່ສຳລັບປາເອີນແລ້ວ ແມ່ນຕ້ອງໃຊ້ເວລາປະມານສອງປີ ຈຶ່ງຈະສາມາດວາງໄຂ່ໄດ້. ໃນຊ່ວງເວລາສຶກສາ ແມ່ນບໍ່ສາມາດພົບເຫັນບ່ອນວາງໄຂ່ຂອງປາຢູ່ບໍລິເວນບ້ານ ຫາງຄອນ ແລະ ຊາວປະມົງເຊື່ອວ່າ ພວກມັນອາດໄປວາງໄຂ່ຢູ່ນອກເຂດວັງນ້ຳເລິກ.

ເຖິງວ່າ ຈະບໍ່ມີຂໍ້ມູນອ້າງອີງ ກ່ຽວກັບຂະໜາດຂອງປາ ຈະຫລຸດລົງຫລື ບໍ່ ກໍ່ຕາມ ແຕ່ ທ່ານ Ian Baird ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ສັງເກດວ່າ ຊາວປະມົງໄດ້ພະຍາຍາມຫາປາຊະນິດນ້ອຍ ເພື່ອປ່ຽນແທນປາໃຫຍ່ດັ່ງກ່າວ. ສ່ວນໜຶ່ງແມ່ນອາດເນື່ອງມາຈາກ ການປະມົງຫລຸດລົງ ຍ້ອນຈຳນວນປາໃຫຍ່ ທີ່ຫາໄດ້ຫລຸດລົງ ໄປພ້ອມໆກັບການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງປາຊະນິດນ້ອຍ ທີ່ສາມາດຂະຫຍາຍພັນໄດ້ໄວ.

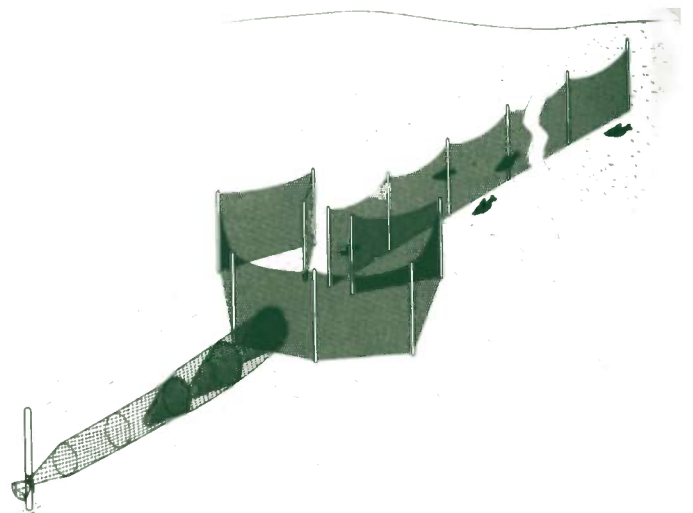
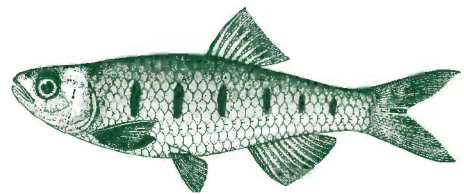
ທ່ານ Ian Baird ກ່າວວ່າ: ໃນຂະນະທີ່ການຫາ ປາເອີນ ຢູ່ບ້ານ ຫາຄອນ ແມ່ນເພື່ອຈຸດປະສົງຈັບປາໃຫຍ່ ກໍ່ບໍ່ເປັນທີ່ແປກໃຈເລີຍວ່າປາໃຫຍ່ ດັ່ງກ່າວຈະມີຈຳນວນຫລຸດລົງ. ການຫາ ປາເອີນ ບໍ່ພຽງແຕ່ເປັນຕົວບົ່ງ ຊຶ່ງເຖິງການປ່ຽນແປງຂອງຊຸມຊົນປະມົງ ແຕ່ຍັງເປັນສິ່ງສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການຜູກພັນກັນ ລະຫວ່າງການປະມົງ ກັບ ລະບົບນິເວດ ແລະ ວັດຖະນະທຳ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ສະພາບການດັ່ງກ່າວມີຄວາມສັບ ສົນຂຶ້ນອີກ. ທ່ານ Ian Baird ຍັງໃຫ້ຄຳເຫັນອີກວ່າ ການສ້າງເຂື່ອນໄຟ ພ້າຂະໜາດໃຫຍ່ ອາດຈະ ເປັນການຄຸກຄາມ ປາຊະນິດດັ່ງກ່າວ. ຢູ່ ອ່າງແມ່ນ້ຳເປລັກຂອງ ມາເລເຊັງ, ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟພ້າ ແມ່ນໄດ້ທຳລາຍ ບ່ອນວາງໄຂ່ຂອງ ປາເອີນ. ທ່ານ Ian Baird ກ່າວຕໍ່ໄປ ຍ້ອນວ່າ ປາ

ສອງຊະນິດນີ້ ແມ່ນບໍ່ມີຄວາມຕ້ານທານຕໍ່ການຖືກຄຸກ ຄາມຂອງແຫລ່ງທີ່ຢູ່ອາໄສ, ຈຳນວນປາທັງສອງຊະນິດ ແມ່ນຈະສູນຫາຍໄປຖ້າຫາກວ່າ ມີການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນຢູ່ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ.

ເອກະສານເພີ່ມເຕີມ

Baird, Ian G. 2006. Probarbus jullieni and Probarbus labeamajor: the management and conservation of two of the largest fish species in the Mekong River in southern Laos. Aquatic Conservation: Marine and Freshwater Ecosystems 16(5): 517-532.

Roberts, T.R. 1992. Revision of the southeast Asian cyprinid fish genus Probarbus, with two new species threatened by the proposed construction of dams on the Mekong River. Ichthyl. Expl. Frwshw. 3:37-48

ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຊວາຍຫາງເຫລືອງ ຢູ່ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ

ໂດຍ: Tim Burnhill and Peter Adamson

ນັກຄົ້ນຄວ້າດ້ານການປະມົງ ແມ່ນໄດ້ຮັບຮູ້ມາໄດ້ສອງທົດສະ ວັດແລ້ວວ່າ ປາຊວາຍຫາງເຫລືອງ (*Pangasius krempfi*) ແມ່ນອາໄສຢູ່ທະເລຈົນໃຕ້ ໃນຊ່ວງໃດນຶ່ງຂອງຊີວິດພວກມັນ. ແຕ່ ເຂົາເຈົ້າບໍ່ສາມາດພິສູດໄດ້ວ່າ ເປັນຊະນິດປາ, ທີ່ເຕີບໃຫຍ່ ຂະຫຍາຍຕົວຢູ່ທະເລ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າມາຫາ ແຫລ່ງນ້ຳຈືດ ເພື່ອວາງໄຂ່ (anadromous). ລັກສະນະດັ່ງກ່າວ ແມ່ນບໍ່ມັກຈະ ເກີດຂຶ້ນໃນຈຳພວກປາຫັງຊະນິດໃຫຍ່, ແຕ່ປາຊວາຍຫາງເຫລືອງ ແມ່ນກໍລະນີພິເສດໃນຈຳພວກຄອບຄົວ ປາຫັງ (*Pangasiidae*) ຊຶ່ງມີຫລາຍຢູ່ໃນ ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕ່ອນລຸ່ມ ຂອງເຂດອາຊີຕາເວັນ ອອກສ່ຽງໃຕ້.

ທ່ານ Rober and Baird (1995) ໄດ້ຂຽນໃວ້ວ່າ ປາຊວາຍຫາງ ເຫລືອງ ແມ່ນປາທີ່ເປັນເສດຖະກິດ ທີ່ສຳຄັນ ຊະນິດນຶ່ງ ທີ່ພົບເຫັນ ຢູ່ທວງດນາມ ໃນຊ່ວງເດືອນ ມັງກອນ ຫາ ເດືອນ ເມສາ ພວກເຂົາ ໄດ້ບັນທຶກວ່າ ຈັບປາໄດ້ສອງຄັ້ງ ທີ່ມີນ້ຳໜັກ 4 ກິໂລກລາມຈັບໄດ້ 10 ກິໂລແມັດ ຫ່າງຈາກ Vung Tau ໃນເດືອນ ມັງກອນ ແລະ ສັນນິຖານວ່າ ປາຊະນິດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເລີ້ມເຄື່ອນ ຍ້າຍຂຶ້ນໃນ ຊ່ວງເດືອນ ກຸມພາ ຫາ ມີນາ. ຫລັງຈາກເຄື່ອນຍ້າຍດ້ວຍໄລຍະ ທາງ 700 ກິໂລແມັດ ພວກມັນມາຮອດ ຄອນພະເພັງ ໃນເດືອນ ພຶດສະພາ ແລະ ເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນ ໄປວາງໄຂ່ຢູ່ທາງເທິງ ໃນເດືອນ ມິຖຸນາ ຫາ ກໍລະກົດ. ຫລັງຈາກນັ້ນ, ຜູ້ຂຽນໄດ້ສັນນິຖານວ່າ ແມ່ ພັນປາໄດ້ ເຄື່ອນຍ້າຍລົງໄປ ອາໄສຢູ່ທະເລຄືນຄືເກົ່າສ່ວນລູກ ນ້ອຍແມ່ນໄຫລລົງໄປຫາເຂດ ແມ່ນ້ຳຂອງແດນຕາ.

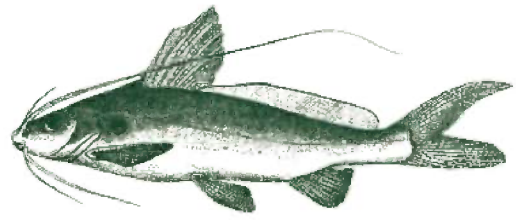
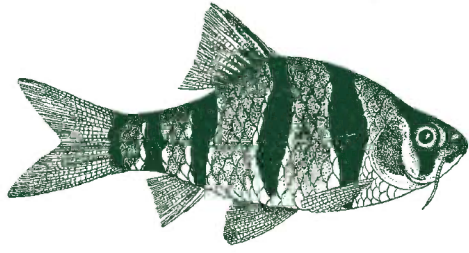
ການສຶກສາຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ຂອງມະຫາວິທະຍາໄລ Wisconsin ນຳທິມໂດຍ Zeb Hogan ໄດ້ນຳໃຊ້ສານ ເຄມີ ແລະ ຂໍ້ມູນການ ຫາປາເພື່ອພິສູດການ ສົມມຸດຖານດັ່ງກ່າວວ່າ ແມ່ນປາ anadromous ແທ້ບໍ່. ໜຶ່ງໃນບັນດາເຕັກນິກ ແມ່ນການກວດ ກາເບິ່ງຫີນປູນ (otoliths), ທີ່ພົບເຫັນຢູ່ໃກ້ກັບຮູຫູຂອງປາ (ເບິ່ງ Catch and Culture Vol.9, No.1). Otoliths ແມ່ນ ປະກອບດ້ວຍຊັ້ນໜ້າຂອງ calcium carbonate ແລະ ສ່ວນ ຫລາຍແມ່ນນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຄິດໄລ່ອາຍຸຂອງປາ. ຍ້ອນວ່າ ການ ປະກົດມີຂອງທາດອື່ນ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ strontium ແລະ barium ສາມາດບອກໄດ້ເຖິງ ການເຄື່ອນຍ້າຍ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງ ສານເຄມີ ໃນຕອນທີ່ປາມີອາຍຸເຖິງກະສຽນປະສົມພັນ, ໃນຂະ ນະດຽວກັນ ການປ່ຽນແປງຂອງ otoliths ແມ່ນສາມາດບອກ ໄດ້ວ່າ ປາອາໄສຢູ່ທະເລ ຫລື ນ້ຳຈືດ. ໂດຍອີງໃສ່ຄວາມຮູ້ດັ່ງ

ກ່າວ, ນັກຄົ້ນຄວ້າໄດ້ເກັບກຳ otolith ຈາກປາ 33 ໂຕ. ເພື່ອເປັນ ການສົມທຽບ ເຂົາເຈົ້າຍັງໄດ້ ເກັບກຳ 7 ຕົວຢ່າງ ຈາກປາ ອ່ອດ (*P. conchophilus*), ປາຍອນ (*P. macronema*), ປາຫູໝາດ (*P. larnaudii*), ປາ ຍອນທອງ (*P. pleurotaenia*) ແລະ ປາໜ້າໜູ (*Helicophagus waandersii*). ປາຈຳພວກດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຈຳພວກທີ່ມີການເຄື່ອນຍ້າຍ, ພວກມັນຈະອາໄສຢູ່ແມ່ນ້ຳ ແລະ ຈະມີການເຄື່ອນຍ້າຍໄປໄກເພື່ອວາງໄຂ່, ຊອກຫາອາຫານ ຫລື ບ່ອນລີ້ຊ້ອນ.

ຜົນຂອງການຄົ້ນຄວ້າພົບວ່າ ລະດັບຂອງ strontium ຢູ່ otoliths ຂອງປາຊວາຍຫາງເຫລືອງ ແມ່ນມີຫລາຍກວ່າ ປາທັງຫ້າຊະນິດທີ່ ໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນ. ການຄົ້ນພົບດັ່ງກ່າວແມ່ນສອດຄ່ອງກັບການສັນ ນິຖານໃນເບື້ອງຕົ້ນວ່າ ປາຊວາຍຫາງເຫລືອງແມ່ນຈະໃຊ້ຊີວິດຊ່ວງ ໃດນຶ່ງຂອງມັນຢູ່ນ້ຳທະເລ. ການວິໄຈຍັງພົບວ່າ ມີຄວາມແຕກຕ່າງ ກັນຫລາຍລະຫວ່າງທາດ calcium ແລະ ທາດ stontium ຢູ່ໃນ otoliths ຂອງປາຊວງຫາງເຫລືອງ. ຊຶ່ງມັນຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ປາແມ່ນມີ ການເຄື່ອນຍ້າຍເຂົ້າ ແລະ ອອກ ຈາກນ້ຳທະເລ ເປັນປະຈຳ, ຊຶ່ງຜິດ ກັບ ຜົນຂອງການສຶກສາ ຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ທີ່ວ່າ ປາບໍ່ມີການເຄື່ອນ ຍ້າຍ ຍົກເວັ້ນໃນນ້ຳທະເລເທົ່ານັ້ນ.

ການຄົ້ນຄວ້າເລິກລົງໄປ ແມ່ນໄດ້ຈາກຕົວຢ່າງຂອງ dorsal muscle tissue ທີ່ໄດ້ຈາກຊະນິດປາ ໃນຕະກຸນດຽວກັນ 6 ຊະ ນິດ ແລະ ອີກຊະນິດໜຶ່ງແມ່ນຈາກ ປາໜ້າໜູ. ການວິໄຈຈາກປາ ຊວາຍຫາງເຫລືອງ ແມ່ນພົບເຫັນການມີທາດ Carbon ແລະ nitrogen isotopes ຢ່າງສະໜ້າສະເໝີ ຊຶ່ງບໍ່ສາມາດພົບເຫັນ ຢູ່ໃນປາ ຊະນິດອື່ນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ບົ່ງຊີ້ເຖິງ ການດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນສະ ພາບນ້ຳເຄັມ ຫລື ນ້ຳທະເລ ຊຶ່ງອາດ ແມ່ນມີການກິນອາຫານກ່ອນ ຈະມີການເຄື່ອນຍ້າຍ. ເມື່ອສົມທຽບຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວກັບຂໍ້ມູນການຈັບ ປາ ແລະ ຂໍ້ມູນອື່ນໆ ທີ່ມີນັກຄົ້ນຄວ້າໄດ້ສະຫລຸບວ່າ ປາຊວາຍ ຫາງເຫລືອງແມ່ນປາທີ່ມີການເຄື່ອນຍ້າຍ ລະຫວ່າງ ນ້ຳຈືດ ແລະ ນ້ຳທະເລແທ້.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ການຄົ້ນຄວ້າ ຈະບໍ່ສາມາດອະທິບາຍເຖິງການເຄື່ອນ ຍ້າຍລົງໄປຫາແມ່ນ້ຳຂອງແດນຕາ ຫລັງຈາກວາງໄຂ່, ຜູ້ຂຽນໄດ້ ໃຫ້ຂໍ້ສັນນິຖານວ່າ ມີຂໍ້ມູນບາງອັນທີ່ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງການເຄື່ອນ ຍ້າຍດັ່ງກ່າວ. ການວິໄຈ otolith ຍັງໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ປາ ແມ່ນ ອາໄສຢູ່ໃນນ້ຳເຄັມເປັນປະຈຳ ໃນຊ່ວງເປັນປານ້ອຍ. ພ້ອມ

ປາຊວາຍຫາງເຫລືອງ (*Pangasius krempfi*) ແມ່ນພົບເຫັນ ຢູ່ ແມ່ນ້ຳຂອງ ຕອນເທິງຂອງລາວເຊັ່ນກັນ, ແຕ່ບໍ່ຮູ້ແນ່ນອນວ່າ ແມ່ນກຸ່ມດຽວກັນກັບຢູ່ ທາງພາກໃຕ້ ເຫລືອບໍ່ ຫລື ເປັນຄົນລະກຸ່ມຍັງບໍ່ສາມາດໃຈ້ແຍກອອກໄດ້ເທື່ອ.

ວາງໄຂ່ເດືອນ 6-7, ແຕ່ບໍ່ຮູ້ສະຖານທີ່, ອາດແມ່ນຢູ່ທາງເທິງ ຂອງນ້ຳຕົກຄອນພະເພັງ

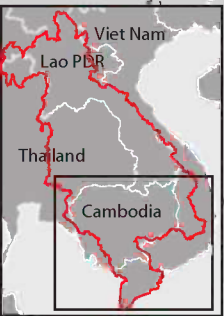
ແມ່ພັນ ໃນສະພາບທີ່ພ້ອມອອກໄຂ່ ພົບເຫັນຢູ່ຄອນພະເພັງ ເດືອນ 5-6

ປາອ່ອນ ແລະ ປານ້ອຍຈະໄຫລຕາມກະແສນ້ຳລົງລຸ່ມ

ການເຄື່ອນຍ້າຍລົງລຸ່ມຂອງປາຮາມ ເດືອນ 6-11

ການເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນຂອງ ປາໄຫຍ ເດືອນ 1-3

ປາໄຫຍ່ ແລະ ປານ້ອຍ ຢູ່ທະເລຈີນໃຕ້ ແລະ ແມ່ນ້ຳຂອງແດນຕາ

ອ່າວໄທ

ທະເລຈີນໃຕ້

ວິງຈອນຊີວິດຂອງປາຊວາຍຫາງເຫລືອງ

ດຽວກັນນັ້ນ, ຊາວປະມົງລາວ ແມ່ນບໍ່ເຄີຍເຫັນລູກປາຊວາຍຫາງເຫລືອງເລີງແຕ່ກົງກັນຂ້າມ ຊາວປະມົງຢູ່ ເຂດແມ່ນ້ຳຂອງແດນຕາຂອງຫວຽດນາມພັດເຫັນລູກປານ້ອຍຫລາຍ. ນັ້ນໝາຍຄວາມ ວ່າ ຫ້ລງຈາກເກີດເປັນ ໂຕແລ້ວລູກປານ້ອຍ ໄດ້ໄຫລລົງ ໄປຕາມນ້ຳກະແສນ້ຳ ແລະ ຈະມີການຈະເລີນເຕີມໂຕ ໄປພ້ອມໆກັນ ເມື່ອມາເຖິງເຂດແມ່ນ້ຳຂອງແດນຕາ ກໍ່ຈະມີຂະໜາດໃຫຍ່ພໍສົມຄວນ (ປາຮາມ). ພວກເຂົາຂຽນໄວ້ວ່າ ຫ້ລງຈາກວາງໄຂ່ ປາໃຫຍ່ ຈະເຄື່ອນຍ້າຍກັບຜ່ານແມ່ນ້ຳຂອງ ພາກໃຕ້ຂອງລາວ ຫາກຳປູເຈັງ ແລະ ຫວຽດນາມ ກ່ອນຈະອອກສູ່ທະເລຈີນໃຕ້. ແຕ່ວ່າ ບໍ່ເຄີຍມີຄົນບັນທຶກ ຫລື ເຫັນການເຄື່ອນ ຍ້າຍລົງ ຂອງພໍ່ແມ່ພັນດັ່ງກ່າວ ສາຍເຫດ ອາດເນື່ອງມາຈາກໃນຊ່ວງດັ່ງກ່າວແມ່ນມີນ້ຳໄຫລແຮງຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ເຄື່ອງ ມີຫາປາຫລາຍຊະນິດ ບໍ່ສາມາດຈັບປາໄດ້.

ຜູ້ຂຽນຍັງໄດ້ກ່າວໄວ້ວ່າ ການປ່ຽນແປງ ບ່ອນຢູ່ອາໄສ ແລະ ການທຳລາຍສະພາບແວດລ້ອມ ແມ່ນເປັນການຄຸກຄາມຢ່າງຮ້າຍແຮງຕໍ່ປາຊວາຍຫາງເຫລືອງ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ປາຊວາຍຫາງເຫລືອງ ແມ່ນມີການເຄື່ອນຍ້າຍຜ່ານ ຫວຽດນາມ, ກຳປູເຈັງລາວ ແລະ ໄທ. ດັ່ງນັ້ນ, ບັນຫາທີ່ຮີບດ່ວນທີ່ສຸດ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ມີການຮ່ວມມືກັນ ເພື່ອປົກປັກຮັກສາປາຊະນິດດັ່ງກ່າວໄວ້. ບັນດາກິດໝາຍການປະມົງ ແລະ ລະບຽບການຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນຕ່າງໆ ທີ່ມີອາດຈະຊ່ວຍໃນການວາງກອບໃນລະດັບຂົງເຂດສຳຫລັບວຽກງານປົກປັກຮັກສາ ຊີວະນາໆພັນຂອງສັດນ້ຳ ທີ່ມີຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ.

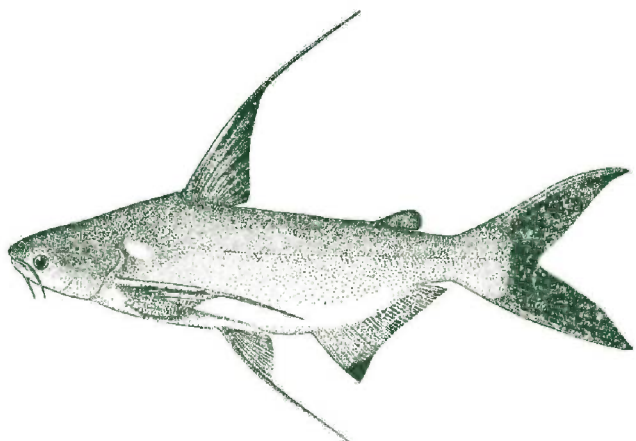
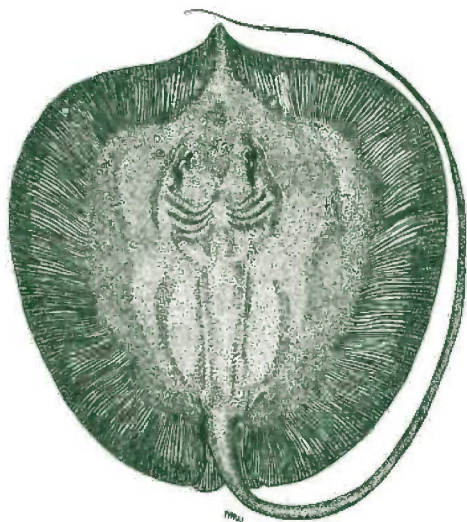
ເອກະສານເພີ່ມເຕີມ:

Hogan, Z., I.G. Baird, R. Radtke, and M.J Vander Zanden. 2007. Long distance migration and marine habitation in the tropical Asian catfish, *Pangasius krempfi*, Journal of Fish Biology. 71:818-832.

Poulsen, A.F., K. Hortle, J. Valbo-Jorgensen, S. Chan, C.K Chhuon, S. Viravong, K. Buoakhamvongsa, U. Suntornratana, N. Yoorong, T.T. Nguyen & B.Q. Tran 2004. Distribution and ecology of some important riverine fish species of the Mekong River Basin. MRC Technical Paper No.10, Mekong River Commission, Phnom Penh. 116 pp.

Roberts, T.R and I.G Baird. 1995. Traditional fisheries and fish ecology on the Mekong River at Khone Waterfall in Southern Laos. Natural History Bulletin of the Siam Society. 43: 219-262.

* Tim Burnhill ຊ່ຽວຊານຂຽນວາລະສານວິທະຍາສາດ
Peter Adamson ຊ່ຽວຊານອຸທິກກະສາດ

ແຜນຍຸດທະສາດ ສໍາລັບປົກປັກຮັກສາ ຊະນິດປາໃຫຍ່ ໃນແມ່ນໍ້າຂອງ

ໂດຍ: Kai Lorenzen and Naruepon Sukumasavin*

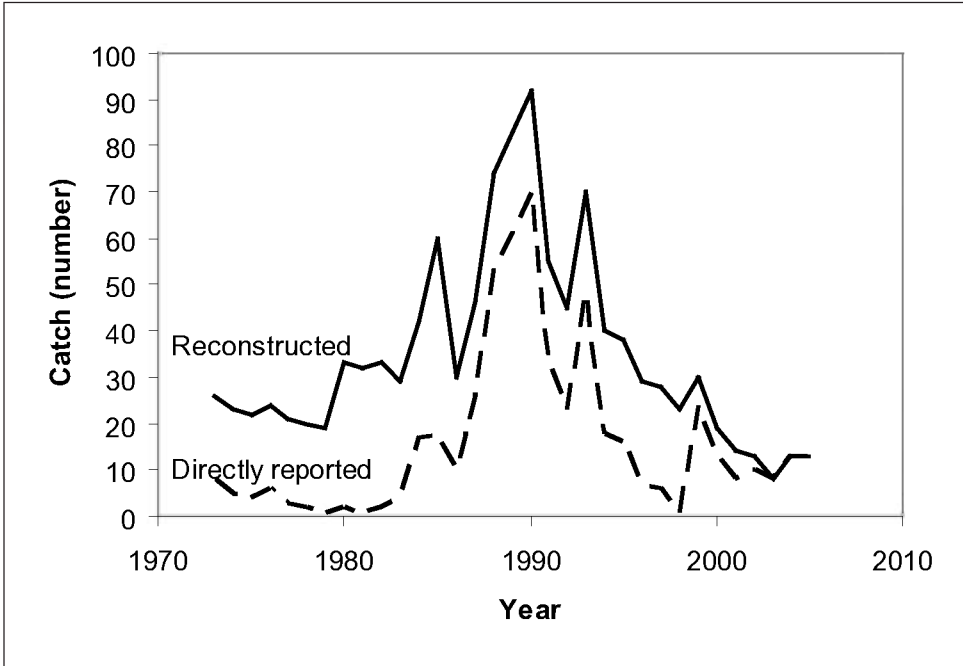
ປາບົກ (*Pangasianodon gigas*) ແມ່ນປານໍ້າຈິດທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນໂລກ ຊະນິດນຶ່ງ ທີ່ມີຢູ່ໃນແມ່ນໍ້າຂອງ. ຈໍານວນປາທີ່ຈັບໄດ້ ແມ່ນມີໜ້ອຍ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງການເປັນຈຸດ ດຶງດູດຄວາມສົນໃຈໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລະດັບພາກພື້ນ. ດ້ວຍເຫດຜົນດັ່ງກ່າວລວມທັງ ຈຸດພິເສດ ຂອງການດໍາລົງຊີວິດຂອງພວກມັນທີ່ມີອາຍຸຍືນ, ໃຊ້ເວລາດົນ ຈຶ່ງຈະເຖິງກະສຽນປະສົມພັນ, ມີການເຄື່ອນຍ້າຍໄປໄກທັງ ໝົດເຫລົ່ານັ້ນ ແມ່ນເປັນສາເຫດ ທີ່ເຮັດໃຫ້ ປາບົກ ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຖືກລົບກວນຈາກການປະມົງໂດຍກົງ ຫລື ຈາກການພັດທະນາ ທາງນໍ້າຕ່າງໆ.

ປາບົກ ແມ່ນເປັນປາທີ່ຫາຍາກ ແລະ ສ່ຽງຕໍ່ການສູນພັນ ມາແຕ່ດົນແລ້ວ. ໃນຊຸມປີ 1940s ນັກຄົ້ນຄວ້າຊາວຝັ່ງເສດ ຢູ່ກໍາປູເຈັງ ໄດ້ໃຫ້ຄໍາແນະນໍາ ໃຫ້ມີການປົກປັກຮັກສາປາ ຊະນິດດັ່ງກ່າວ. ແຕ່ປີ 2003 ປາບົກແມ່ນໄດ້ຖືກຈັດເຂົ້າ ໃນບັນຊີແດງ ຂອງອົງການ IUCN ໃນກຸ່ມປາທີ່ສ່ຽງ ຕໍ່ການສູນພັນ. ປາຊະນິດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນລວມຢູ່ໃນບັນຊີປົກປັກຮັກສາ ຂອງບັນດາປະເທດຢູ່ໃນແມ່ນໍ້າຂອງຕ່ອນລຸ່ມ ແລະ ໄດ້ມີຫລາຍຄວາມພະຍາຍາມທີ່ລິເລີ້ມ ໃນການປົກປັກຮັກສາ. ການຫາປາບົກແມ່ນມີການຄວບຄຸມໂດຍ

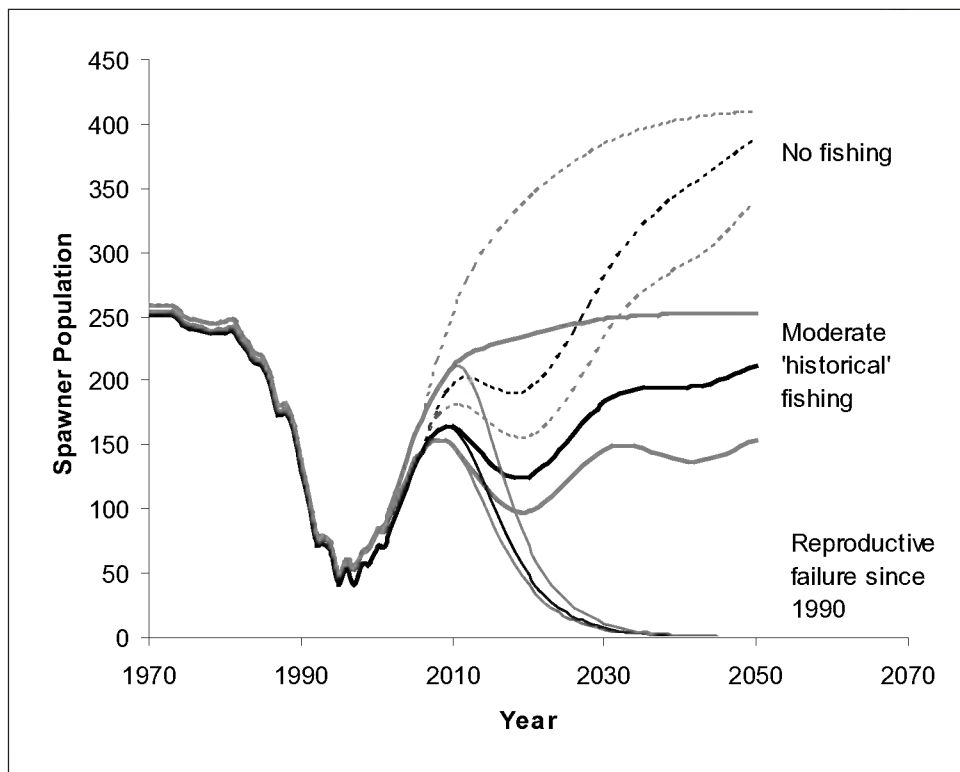
ກົດໝາຍ ແລະ ກົດລະບຽບຕ່າງໆຂອງບ້ານ. ກົມປະມົງຂອງໄທ ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າປະສົມພັນທຽມ ແລະ ຫລາຍໆໂຄງການ ກໍ່ໄດ້ມີການຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອປົກປັກຮັກສາແຫລ່ງທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງມັນ. ໃນປະຈຸບັນ ໄດ້ມີການລິເລີ້ມ ໂຄງການອານຸລັກຮ່ວມກັນຈາກຫລາຍພາກສ່ວນ ແຕ່ຄວາມສໍາເລັດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແມ່ນບໍ່ທັນເຫັນເປັນຕົ້ນເປັນໂຕເທື່ອ. ບາງຄວາມພະຍາຍາມເຊັ່ນ: ການຈັບພໍ່ແມ່ພັນ ປາ ຈາກທໍາມະຊາດ ເພື່ອມາປະສົມພັນ ກໍ່ຍັງມີການໂຕ້ຖຽງກັນຢູ່.

ທີມງານເຮັດວຽກກ່ຽວກັບປາບົກ

ທີມງານຄົ້ນຄວ້າປາບົກ ແມ່ນປະກອບດ້ວຍຫລາຍພາກສ່ວນ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ຂະແໜງການປະມົງຂອງ MRC, Mekong Wetland biodiversity programme, ກົມປະມົງຂອງກໍາປູເຈັງ, ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງຂອງລາວ, ກົມປະມົງ ປະເທດໄທ, Network of Aquaculture Centers in Asia-Pasific, ມະຫາວິທະຍາໄລ ກະເສດສາດ, WWF, IUCN ແລະ Imperial Collage ປະເທດອັງກິດ. ການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບຍຸດທະສາດ ປົກປັກຮັກສາປາບົກ ແມ່ນໄດ້ດໍາເນີນໄປໂດຍຜ່ານການຈັດກອງປະ

ຮູບ 1: ຈໍານວນປາບົກທີ່ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ ແລະ ຈໍານວນທີ່ລວມຕົວກັນຄືນແຕ່ປີ 1970

ຮູບທີ່ 2. ຈຳນວນປາບຶກທີ່ເກີດໃໝ່ແຕ່ປີ 1970 ເຖິງ ປີ 2020. ຈຳນວນປາແຕ່ປີ 1970-1996 ແມ່ນການປະເມີນຈາກການນຳໃຊ້ໂມແດນລົງ. ການປະເມີນຮອດປີ 2020 ແມ່ນນຳໃຊ້ວິທີດຽວກັນ ແຕ່ໃນເງື່ອນໄຂ ທີ່ການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ປະສົມພັນປາບຶກ ປະສົບຜົນສຳເລັດ.

ຊຸມເພື່ອສິນທະນາ, ຄົ້ນຄວ້າເກັບກຳຂໍ້ມູນເພື່ອໃຫ້ຮູ້ ເຖິງສະພາບ ຈຳນວນປະຊາກອນປາໃນທຳມະຊາດ ແລະ ຈຳນວນທີ່ຈັບມາລ້ຽງ ຕະຫລອດເຖິງ ວິທີການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ເຫັນວ່າມີປະສິດທິຜົນທີ່ສຸດ. ຊຶ່ງການຄົ້ນຄວ້າດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເປັນໂຄງການ 2 ປີ ທີ່ໄດ້ຮັບການ ສະໜັບສະໜູນຈາກ UK Darwin Initiative.

ຂອງຈຳນວນປາທີ່ຫາໄດ້

ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສະພາບ ຂອງປະຊາກອນປາ ທີ່ມີຢູ່ທຳ ມະຊາດ, ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການຫາປາໃນໄລຍະຜ່ານມາ (ວິທີການ ຫາ, ການໃຊ້ເວລາຫາປາ ແລະ ຈຳນວນປາ ທີ່ຫາໄດ້) ແລະ ການ ປ່ຽນແປງຂອງສະພາບແວດລ້ອມ ຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ໄດ້ຖືກສັງລວມຈາກຫລາຍແຫລ່ງຂໍ້ມູນ. ຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວໄດ້ສະແດງ ໃຫ້ເຫັນວ່າ ປາບຶກແມ່ນບໍ່ໄດ້ຖືກຈັບເປັນຈຳນວນຫລາຍຈັກເທື່ອ. ຢູ່ໃນສັດຕະວັດທີ່ 20 ການຫາປາບຶກໃນແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມແມ່ນ ໄດ້ພຽງ 20-30 ໂຕ ຕໍ່ປີ. ຈຳນວນປາທີ່ຫາໄດ້ແມ່ນມີການເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນທົດສະວັດທີ່ 1980s ທີ່ຫາໄດ້ເຖິງ 90 ໂຕ ໃນປີ 1990 ແຕ່ຈຳ ນວນດັ່ງກ່າວແມ່ນຫລຸດລົງ ຢູ່ຕໍ່ທີ່ສຸດ ໃນປີ 1980 (ຮູບ 1).

ການຫລຸດລົງຂອງປາໃນໄລຍະ 25 ປີຜ່ານມາ ແມ່ນສະແດງໃຫ້ ເຫັນເຖິງການປ່ຽນແປງໃນຫລາຍດ້ານ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ການຫລຸດ

ຜ່ອນການຫາປາຢູ່ໃກ້ເຂດວາງໄຂ່ ຢູ່ຫ້ວຍຊາຍ ຫາ ຊຽງຂອງ ທາງພາກເໜືອ ລາວ-ໄທ. ການປ່ຽນແປງດັ່ງໃຫຍ່ ແມ່ນພົວພັນ ເຖິງໂຄງການປະສົມພັນປາບຶກ ຊຶ່ງຕ້ອງການແມ່ພັນປາ ຈາກທຳ ມະຊາດ ເປັນຈຳນວນຫລາຍໄປພ້ອມກັນ ການໂຄສະນາ ໃຫ້ນັກ ທ່ອງທ່ຽວມາເບິ່ງວິທີການຫາປາບຶກ ຊຶ່ງກາຍເປັນບ່ອນດຶງດູດ ຄວາມສົມໃຈໃຫ້ນັກທ່ອງທ່ຽວມາເບິ່ງການຫາປາບຶກ ຢູ່ເຂດ ຊຽງ ຂອງ. ຈຳນວນປາທີ່ຫາໄດ້ເລີ້ມຫລຸດລົງ ຍ້ອນການຫາປາຫລາຍ ເກີນໄປ. ສະພາບທຳມະຊາດ ແມ່ນບໍ່ມີການປ່ຽນແປງຫລາຍປານ ໃດ ແລະ ມັນກໍ່ບໍ່ແມ່ນປັດໃຈພື້ນຖານ ທີ່ເຮັດໃຫ້ຈຳນວນປາໃນ ອະດີດມີການປ່ຽນແປງ.

ການສ້າງໂມແດນລົງຂອງປະຊາກອນປາ

ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ຄະນິດສາດເພື່ອສ້າງໂມແດນລົງ ຂອງປະຊາກອນ ປາ ແຕ່ປີ 1970 ເພື່ອກະຕຽງ ສະພາບການປ່ຽນແປງໃນອານາຄົດ (ຮູບ 2). ຕົວເລກກ່ຽວກັບການຂະຫຍາຍພັນ ທີ່ຢູ່ໃນລະດັບຄົງທີ່ ໃນຈຳນວນ 240 ໂຕ ກ່ອນໜ້າປີ 1983. ການປ່ຽນແປງດັ່ງໃຫຍ່ ຢູ່ຫ້ວຍຊາຍ ແລະ ຊຽງຂອງ ແມ່ນຈຳນວນຫລຸດລົງເຖິງ 80% ແລະ ເຫລືອພຽງ 50 ໂຕ ໃນປີ 1995. ໂມແດນລົງ ຄຳນວນວ່າ ຈຳນວນປະຊາກອນປາ ໄດ້ມີການຂະຫຍາຍຕົວອີກຄັ້ງ ຍ້ອນວ່າ ມີປາຫລາຍໂຕ ທີ່ເກີດໃນຊ່ວງປີ 1990. ປາທີ່ສາມາດປະສົມພັນ

ໄດ້ ແມ່ນມີ 155-185 ໂຕ, ຂຶ້ນກັບຈຳນວນທີ່ມາແທນ (ບໍ່ຮູ້ຈະແຈ້ງ). ການຂະຫຍາຍພັນຂອງປາ ໃນໄລຍະທີ່ບໍ່ມີການຫາແມ່ນມີປະມານ 400-730 ໂຕ ຊຶ່ງສອດຄ່ອງກັບການສຶກສາກ່ຽວກັບກຳມະພັນທີ່ໃຊ້ເຕັກນິກ molecular genetic technique.

ຈຳນວນປະຊາກອນຈະກັບຄືນສູ່ຊ່ວງ 1980 ອີກຄັ້ງຖ້າວ່າມີການຄວບຄຸມການຫາປາ ໃຫ້ຢູ່ໃນລະດັບຄືເກົ່າ, ແລະ ຖ້າວ່າມີການເຊົາຫາປາ ຈຳນວນປະຊາກອນຈະເພີ່ມຂຶ້ນໄວກວ່າ ແລະ ຫລາຍກວ່າ ຊ່ວງປີ 1980 ໃນຊ່ວງກ່ອນຈະຮອດປີ 2030.

ການຄຸກຄາມ

ໃນຄະນະທີ່ການຫາປາ ທີ່ເປັນການຄຸກຄາມຕໍ່ປາແມ່ນສາມາດຄວບຄຸມໄດ້ໃນປະຈຸບັນ, ແຕ່ບັນຫາໃຫມ່ທີ່ເຊື່ອວ່າ ຈະສົ່ງຜົນສະທ້ອນຕໍ່ປະຊາກອນປາ ກໍ່ປະກົດຂຶ້ນມາໃຫມ່. ສິ່ງສຳຄັນ ທີ່ຈະສົ່ງຜົນສະທ້ອນຕໍ່ປານັ້ນແມ່ນການປ່ຽນແປງສະພາບແວດລ້ອມຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນການລະເບີດແກ້ງ ເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຄົມມະນາຄົມທາງນ້ຳ, ການສ້າງເຄື່ອນໄຟຟ້າ, ການປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນຊ່ວງລະດູນ້ຳຖ້ວມ ປັດໃຈທັງໝົດເຫລົ່ານັ້ນອາດຈະເປັນການຄຸກຄາມ ແຫລ່ງທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງປາໃນອານາຄົດ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ ຄວາມພະຍາຍາມໃນການນຳ

ໃຊ້ ຫລາຍມາດຕະການ ເພື່ອຄວາມຄຸບຜົນກະທົບດັ່ງກ່າວ ກຳລັງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ແຕ່ຜົນກະທົບ ທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຈາກການພັດທະນາດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຈະຮ້າຍແຮງກວ່າຜົນກະທົບຈາກການຫາປາເກີນຂອບເຂດ. ໃນກໍລະນີທີ່ ພວກເຮົາບໍ່ສາມາດຮູ້ຈຳນວນປະຊາກອນປາທີ່ມີໃນທຳມະຊາດໄດ້, ການປະສົມພັນທຽມປາທີ່ໄດ້ຈາກທຳມະຊາດ ແມ່ນເປັນວຽກນຶ່ງທີ່ສຳຄັນ ແລະ ຈຳເປັນທີ່ຈະອານຸລັກປາຊະນິດ ນີ້ໄວ້ເພື່ອໃຫ້ມີຕໍ່ໄປໃນອານາຄົດ.

ບັນຫາຄຸກຄາມອັນທີ່ສອງແມ່ນ ອາດເກີດຈາກການທີ່ປາບິກທີ່ລ້ຽງຢູ່ຟາມຂອງເອກະຊົນ ຫາກເລັດລອດໄປ ສູ່ແມ່ນ້ຳທຳມະຊາດ ບໍ່ວ່າຍ້ອນສາເຫດໃດກໍ່ຕາມ. ປາທີ່ມີກຳມະພັນ ແລະ ນິໄສ ຢູ່ໃນໜອງລ້ຽງປາ ແມ່ນຈະໄປປະປົນກັບປາທຳມະຊາດ. ໃນປະຈຸບັນ ການລ້ຽງປາບິກເພື່ອເປັນສິນຄ້າ ແມ່ນບໍ່ທັນມີບັນຫາຫຍັງເທື່ອ ແລະ ການເລັດລອດປາຈາກໜອງ ກໍ່ມີເປົ້າເຊັ່ນຕໍ່, ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ມີການຄຸ້ມຄອງຢ່າງໃກ້ສິດ.

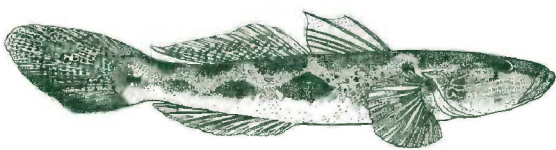
ຍຸດທະສາດຂອງການອານຸລັກ ໂດຍອີງຕາມຜົນຂອງການສຶກສາຈຳນວນປະຊາກອນປາ ແລະ ການປຶກສາຫາລື ກັບຫລາຍພາກສ່ວນ, ໂຄງການ MGCWG ໄດ້ສ້າງຍຸດທະສາດຂອງການອານຸລັກປາບິກຊຶ່ງລວມ ມີທິວຂໍ້ສຳຄັນດັ່ງລຸ່ມນີ້:

1. ກຳນົດການຫາປາບິກ (ໜ້ອຍກວ່າ 10 ໂຕ ຕໍ່ປີໃນອ່າງ

ແມ່ນ້ຳຂອງ, ໃນສະພາບປະຈຸບັນ ແລະ ບໍ່ໃຫ້ກາຍ 20 ໂຕ ຕໍ່ປີ ໃນໄລຍະຍາວ). ໃນປະຈຸບັນ ຈຳນວນການຫາປາ ແມ່ນ ຍັງຢູ່ໃນລະດັບທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ແລະ ກໍ່ໄດ້ມີກິນໂກ ໃນການ ຄຸ້ມຄອງ ການຫາປາ ບໍ່ໃຫ້ເກີນຂອບເຂດ.

2. ປົກປັກຮັກສາແຫລ່ງທີ່ຢູ່ ທີ່ສຳຄັນຂອງປາ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຂໍ້ມູນ ແຫລ່ງທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍຈະມີໜ້ອຍ ແຕ່ ເຂດວາງໄຂ່ ຢູ່ ຫ້ວຍຊາຍ ແລະ ຊຽງລາຍ ແມ່ນເປັນ ແຫລ່ງສຳຄັນແຫ່ງດຽວທີ່ຮູ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການຄຸ້ມ ຄອງ ລະບົບນິເວດວິທະຍາໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ (ການ ໄຫລ, ແຫລ່ງອາໄສຕາມທຳມະຊາດ, ການເຊື່ອມຕໍ່ຂອງ ແມ່ນ້ຳ) ແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນ ທີ່ຈະຮັບປະກັນເຮັດໃຫ້ປາ ສາມາດຢູ່ລອດໄດ້ໃນໄລຍະຍາວ.
3. ຄຸ້ມຄອງກຳມະພັນປາທຳມະຊາດ ທີ່ຖືກນຳມາລ້ຽງ ເພື່ອ ປະສົມພັນ ແລະ ປ່ອຍລົງແມ່ນ້ຳ, ໃນເວລາທີ່ປາ ໃນທຳມະ ຊາດຫາກມີການຫລຸດລົງຫລາຍ. ການວິໄຈທາງດ້ານກຳ ມະພັນສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ປາບຶກທີ່ ກົມປະມົງຂອງ ໄຫຈັບໄວ້ ນັ້ນແມ່ນຈະຊ່ວຍແກ້ໄຂບັນຫາ ດັ່ງກ່າວໄດ້. ແຕ່ວ່າ ຕ້ອງໄດ້ມີການປ້ອງກັນ ຫລື ບໍ່ໃຫ້ປ່ອຍປາທີ່ໄດ້ ຈາກການປະສົມພັນທຽມຄືນສູ່ແມ່ນ້ຳຫາກວ່າ ປາທຳ ມະຊາດ ສາມາດຂະຫຍາຍຕົວ ຫລື ແຜ່ພັນກັນເອງ ຕາມທຳມະຊາດໄດ້.
4. ຕ້ອງໄດ້ມີການຄຸ້ມຄອງ ການຂະຫຍາຍຕົວ ຂອງຟາມລ້ຽງ ປາບຶກ ເພື່ອເປັນສິນຄ້າຢ່າງໃກ້ສິດ ແລະ ຮັບປະກັນ ບໍ່ໃຫ້ ເກີດມີການເລັດລອດປາຈາກໜອງລົງສູ່ແມ່ນ້ຳ.
5. ການຄຸ້ມຄອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຕໍ່ການຄຸກຄາມ ແລະ ຈຳນວນ ປະຊາກອນປາ ແມ່ນຈະເປັນໜ້າທີ່ຂອງ NGCWGF ຊຶ່ງ ໄດ້ມີການພັດທະນາວິທີການປົກປັກຮັກສາ. ຍຸດທະສາດ ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີຫລາຍພາກສ່ວນທີ່ຈະໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ມີການຄາດຫວັງວ່າ ຄະນະທີ່ປົກສາດ້ານການປະ ມົງຂອງ MRC (TAB) ຈະມີສ່ວນຮ່ວມໃນການປະສານ ສົມທົບ ແລະ ປະເມີນ ການຄຸ້ມຄອງດັ່ງກ່າວຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ.

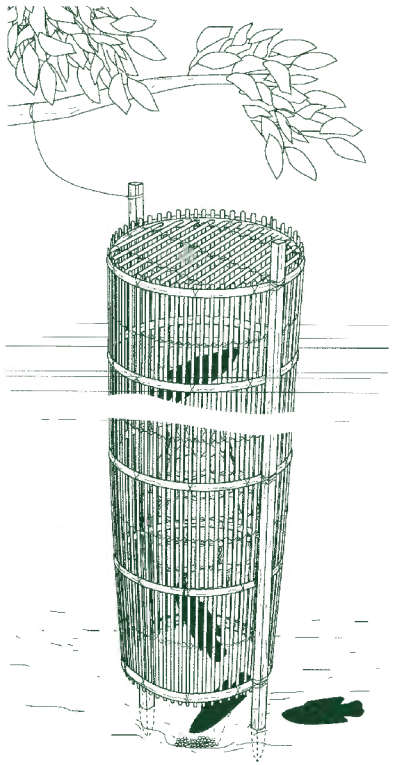

ຍຸດທະສາດຂອງການອານຸລັກປາບຶກ ແມ່ນເປັນທິດທາງ ທີ່ສຳຄັນ ເພື່ອປົກປັກຮັກສາຊະນິດພັນປາທີ່ໃຫຍ່ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ. ມັນຍັງ ເປັນຕົວຢ່າງທີ່ດີ ຂອງວິທີການທີ່ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຢ່າງເປັນລະບົບ, ມີລັກສະນະວິທະຍາສາດ, ມີແຜນການປົກປັກຮັກ ສາທີ່ລະອຽດ ຊຶ່ງສາມາດນຳໃຊ້ກັບ ປານ້ຳຈືດ ຊະນິດອື່ນໆທີ່ມີໃນ ຂົງເຂດນີ້. ມັນຍັງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນໄລຍະຍາວ ທີ່ແຜນງານການປະມົງ ຂອງ MRC ກຳລັງດຳເນີນຢູ່ປະຈຸບັນແມ່ນ ສາມາດນຳໃຊ້ ເພື່ອເປັນຂໍ້ມູນເສີມໃນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຕັດສິນ ບັນຫາກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງສະພາບແວດລ້ອມ. ນອກນີ້ຍັງເປັນ ຕົວຢ່າງທີ່ດີ ທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການປະສານງານທີ່ດີ ຈາກ ຫລາຍພາກສ່ວນເຊັ່ນ: ຈາກອົງການຈັດຕັ້ງລັດໄປເຖິງອົງການຈັດ ຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ (NGO) ເພື່ອຈຸດປະສົງຂອງການປົກປັກ ຮັກສາຊະນິດປານ້ຳຈືດ.

ເອກະສານເພີ່ມເຕີມ:

ເອກະສາດກ່ຽວກັບການສ້າງໂມແດນລົງ ຂອງປາບຶກ ແລະ ຍຸດ ທະສາດການອານຸລັກພັນປາ ແມ່ນສາມາດອ່ານໄດ້ທີ່:
<http://www.aquaticresources.org/mekongcatfish.html>

* Dr. Kai Lorenzen ອາຈານສອນຢູ່ Imperial College, ປະເທດອັງກິດ.
 Dr. Naruepon Sukumasavin ຫົວໜ້າສູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ກົມປະມົງ, ປະເທດໄທ.

ລະດູນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ລະບົບນິເວດແມ່ນໍ້າຂອງ

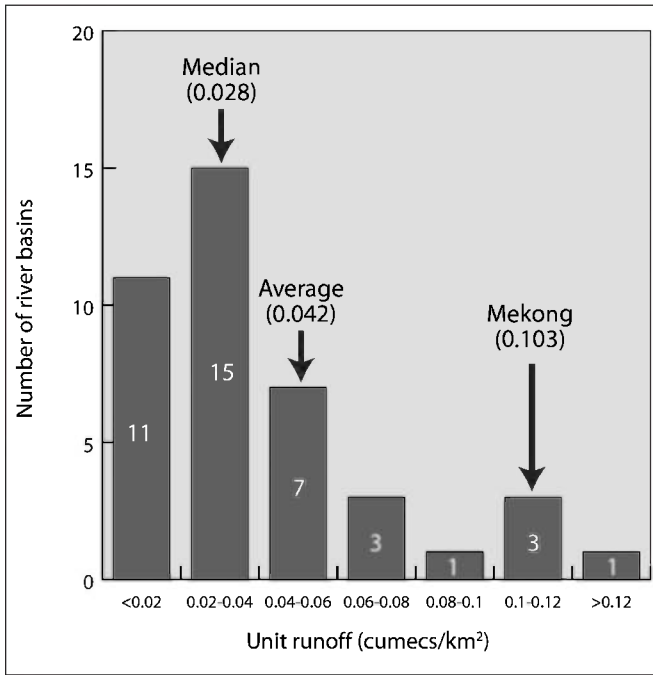
ໂດຍ: Tim Burnhill and Peter Adamson

ລະດູນໍ້າຖ້ວມແມ່ນສິ່ງຜິດພາດທີ່ອາໄສຢູ່ແຄມຝັ່ງແມ່ນໍ້າຂອງ ແລະ ແມ່ນໍ້າສາຂາ. ສໍາລັບຄົນບາງກຸ່ມອາດຈະສິ່ງຜິດພາດກະທົບໜ້ອຍເຊັ່ນ: ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເດີນທາງ ແລະ ຂາດໄຟຟ້າໃຊ້; ສໍາລັບຄົນກຸ່ມອື່ນໆ ອາດເປັນໄພທໍາມະຊາດທີ່ຮ້າຍແຮງທີ່ທໍາລາຍຊີວິດ ແລະ ຊັບສິນຂອງເຂົາເຈົ້າ. ໄດ້ຫລາຍພັນປີມາແລ້ວ ທີ່ປະຊາຊົນໄດ້ມາອາໄສຢູ່ອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ ແລະ ໄດ້ດໍາລົງຊີວິດຢູ່ທ່າມກາງວົງຈອນຂອງນໍ້າຖ້ວມ ຊຶ່ງບໍ່ມີທ່າອ່ຽງ ວ່າຈະຫລຸດຈໍານວນລົງ ແລະ ໄດ້ກາຍເປັນຊາວປະມົງ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ໄພນໍ້າຖ້ວມໃຫຍ່ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງ ແມ່ນນໍ້າໄປສູ່ຄວາມຫາຍຍະນະ ໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວທີ່ເຄີຍອາໄສຢູ່ ອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງມາໄດ້ຫລາຍຊື່ວອາຍຸຄົນແລ້ວ.

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງນໍ້າຖ້ວມ.

ໃນວັນທີ່ 3 ເດືອນ 9 ປີ 1938 ຢູ່ສະຖານນີ Gauge ທີ່ຕັ້ງຢູ່ກະລາຕີຂອງກໍາປູເຈັງ ໄດ້ບັນທຶກການໄຫລຂອງນໍ້າ ຈໍານວນ 66,700 ແມັດກ້ອນຕໍ່ວິນາທີ. ນີ້ແມ່ນ ການໄຫລທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ທີ່ໄດ້ບັນທຶກ ໃນແມ່ນໍ້າຂອງ ໃນຊຸມ 80 ປີ ຜ່ານມາທີ່ໄດ້ມີການເກັບກໍາຂໍ້ມູນຢ່າງເປັນລະບົບ. (1). ຕົວເລກດັ່ງກ່າວສະແດງ ໃຫ້ເຫັນວ່າ ການໄຫລຂອງນໍ້າເພີ່ມຂຶ້ນ 22% ຈາກຄ່າສະເລ່ຍຂອງການໄຫລ ສູງສຸດ ປະຈໍາປີ ຢູ່ ກະລາຕີ ຢູ່ທີ່ 52,000 ແມັດກ້ອນ. ແຕ່ຍັງບໍ່ຮ້າຍແຮງປານໃດ ເມື່ອທຽບໃສ່ການໄຫລຢູ່ Yangtze ໃນປີ 1870 ທີ່ມີເຖິງ 110,000 ແມັດ ກ້ອນ (ຊຶ່ງເປັນຕົວເລກສູງທີ່ສຸດ ຢູ່ອາຊີຕາເວັນອອກ) ຫລື 370,000 ແມັດກ້ອນ ທີ່ໄດ້ບັນທຶກຢູ່ ແມ່ນໍ້າອາເມຊອນ ຢູ່ເຂດ Obidos ປະເທດບະເລຊິນໃນປີ 1953, ຊຶ່ງເປັນໄພນໍ້າຖ້ວມຈາກນໍ້າຝົນ ທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນໂລກທີ່ໄດ້ບັນທຶກໄວ້(ຕາຕະລາງ 1).

ແຕ່ວ່າ ປະລິມານນໍ້າຝົນທີ່ຫລາຍ ບໍ່ແມ່ນເປັນພຽງສາເຫດດຽວທີ່ເຮັດໃຫ້ເກີດອຸທິກກະໄພດັ່ງກ່າວ. ສາເຫດອື່ນໆແມ່ນການກັກກັນນໍ້າຕາມທໍາມະຊາດ (ເຂື່ອນ) ແລະ ການປ່ອຍນໍ້າເກີນອັດຕາ, ຊຶ່ງມີ ເຈັດ ຈາກ ສິບເອັດ ເຫດການທີ່ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ວ່າ ມີລະດັບນໍ້າຖ້ວມ ຫລາຍກວ່າ 100,000 ແມັດກ້ອນ. ໄພນໍ້າຖ້ວມທີ່ຮ້າຍແຮງ ແລະ ປ່ອຍນໍ້າ ຫລາຍກວ່າ 540,000 ແມັດກ້ອນ. ເມື່ອເບິ່ງຄືນປະຫວັດສາດຜ່ານມາ ໃນສະໄໝ ນໍ້າກ້ອນ (ice-age) (ປະມານ 10,000 ປີ ຜ່ານມາ) ແມ່ນໃຫຍ່ກວ່ານັ້ນອີກ. ໄພນໍ້າຖ້ວມທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ແມ່ນເກີດຈາກການພັງຂອງເຂື່ອນນໍ້າກ້ອນ (ice-dam) ທີ່ກັນນໍ້າ Kuray ຢູ່ Altai ຂອງປະເທດລັດເຊັງ ທີ່ປະເມີນວ່າ ມີນໍ້າຖ້ວມ 18 ລ້ານ ແມັດກ້ອນ 270 ເທື່ອ

ຫລາຍກວ່າຕົວເລກການໄຫລທີ່ໄດ້ບັນທຶກຢູ່ Kratie.

ການພະຍາກອນນໍ້າຖ້ວມ.

ເມື່ອຫວນຄືນເຖິງການຖ້ວມທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ທີ່ມີສາເຫດຍ້ອນຝົນຕົກບໍ່ເຊົາ, ນໍ້າຖ້ວມປີ 1938 ແມ່ນເຮັດໃຫ້ແມ່ນໍ້າຂອງຈັດເຂົ້າຢູ່ໃນລະດັບທີ່ ແປດ ຂອງໂລກ ທີ່ເປັນເຂດທີ່ມີນໍ້າຖ້ວມ ທີ່ບັນທຶກໄວ້ (ຕາຕະລາງ 1).

ເປັນທີ່ໜ້າແປກໃຈ ທີ່ອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງໄດ້ຈັດເຂົ້າພຽງອັນດັບ 23 ຢູ່ໃນໂລກ ໂດຍອີງໃສ່ເນື້ອທີ່ອ່າງໂຕໆ (ມີຫລາຍໆແມ່ນໍ້າທີ່ມີເນື້ອທີ່ອ່າງໂຕໆໃຫຍ່ກວ່າ ແມ່ນໍ້າຂອງ ແຕ່ມີເຂດນໍ້າຖ້ວມໜ້ອຍກວ່າ ເຊັ່ນ Indus, ຈາກເຂດຮ້ອນ ແລະ Volga ຈາກເຂດ temperate latitudes). ແຕ່ວ່າ ມັນມີຄວາມຮຽກຮ້ອງກັນລະຫວ່າງ ເນື້ອທີ່ອ່າງໂຕໆ ແລະ ນໍ້າຖ້ວມທີ່ໃຫຍ່ ຢູ່ພຽງແຕ່ ໃນແມ່ນໍ້າຂອງ ແລະ ບາງແມ່ນໍ້າ ທີ່ມີລວມຢູ່ໃນກໍລະນີນີ້.

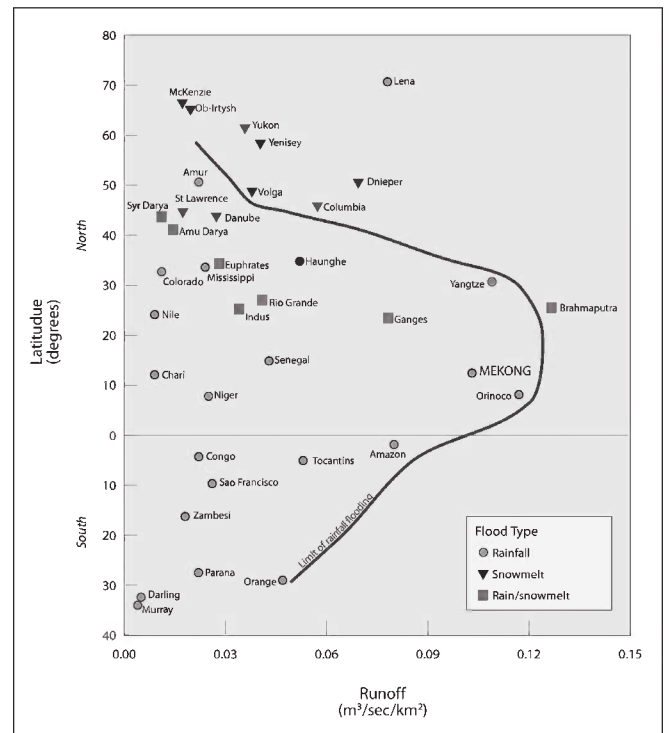
ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈແຈ້ງວ່າ ເປັນຫຍັງແມ່ນໍ້າຂອງ ຈຶ່ງແຕກຕ່າງຈາກແມ່ນໍ້າອື່ນ, ພວກເຮົາໄດ້ສຶກສາເບິ່ງ ຈໍານວນນໍ້າທີ່ໄຫລ "Unit of runoff" (ແມັດກ້ອນ ຕໍ່ ວິນາທີ ຂອງ ກິໂລແມັດມົນທົນ) ຂອງບັນດາແມ່ນໍ້າທີ່ສໍາຄັນໃນໂລກ ໃນເວລາທີ່ມີນໍ້າຖ້ວມທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດ. ຄ່າສະເລ່ຍຂອງການໄຫລຂອງນໍ້າ ຢູ່ແມ່ນໍ້າ ທີ່ມີເນື້ອທີ່

River basin	Country of ultimate discharge	Date	Basin area (10 ³ km ²)	Station area (10 ³ km ²)	Peak discharge (m ³ /s)	Unit runoff (cumecs/km ²)
Amazon	Brazil	Jun 1953	5854	4640	370,000	0.080
Yangtze	China	July 1870	1794	1010	110,000	0.109
Orinoco	Venezuela	March 1905	1039	836	98,120	0.117
Brahmaputra	Bangladesh	August 1974	650	636	81,000	0.127
Congo	Zaire	December 1961	3699	3475	76,900	0.022
Ganges	Bangladesh	August 1973	976	950	74,060	0.078
Mississippi	USA	May 1927	3203	2928	70,000	0.024
Mekong	Viet Nam	September 1939	774	646	66,700	0.103
Yenisey	Russia	May 1937	2582	1400	57,400	0.041
Parana	Argentina	June 1905	2661	1950	43,070	0.043

ໃຫຍ່ກວ່າ 500,000 ກິໂລແມັດມົນທົນ ແມ່ນ 0.042 ແມັດກ້ອນ ຕໍ່ກິໂລແມັດມົນທົນ. ແຕ່ວ່າ ຈຳນວນນ້ຳໄຫລຢູ່ແມ່ນ້ຳຂອງ (0.103 ແມັດກ້ອນ ຕໍ່ກິໂລແມັດມົນທົນ) ໃນຊ່ວງນ້ຳຖ້ວມປີ 1938 ຊຶ່ງໃຫຍ່ກວ່າສອງເທົ່າຂອງອ່າງນ້ຳອື່ນໆ ແລະ ໃຫຍ່ກວ່າແມ່ນ້ຳອາເມຊອນ ແລະ ການຊີ, ແລະ ໜ້ອຍກວ່າແມ່ນ້ຳ Yangtze, Orinoco ແລະ Brahmaputta (ຮູບ 1).

ຮູບ 2 ແມ່ນສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຫົວໜ່ວຍນ້ຳໄຫລ ຂອງອ່າງໂຕ່ງທີ່ສຳຄັນ ປຽບທຽບກັບລະດັບຄວາມສູງ. ຢູ່ຮູບດັ່ງກ່າວ ພວກເຮົາສາມາດເຫັນໄດ້ວ່າ ອ່າງແມ່ນ້ຳ ທີ່ມີນ້ຳຖ້ວມໃຫຍ່ທີ່ສຸດຍ້ອນນ້ຳຝົນ, ໂດຍສະເພາະ ຢູ່ໃນແມ່ນ້ຳທີ່ມີຫົວໜ່ວຍການໄຫລໃຫຍ່ທີ່ເກີດຂຶ້ນຢູ່ອ່າງໂຕ່ງທີ່ນອນຢູ່ໃນເຂດໃຕ້ຂອງເສັ້ນສູນສູດ ຫາ ເສັ້ນຂະໜານ 40 ອົງສາເໜືອ. ເຂດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີນ້ຳຖ້ວມຈາກນ້ຳຝົນ ຫລາຍທີ່ສຸດ ແລະ ມີອາກາດຮ້ອນຊຸ່ມ. ແຕ່ວ່າ ສາເຫດອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ລະດູການ ແລະ ຜົນກະທົບຈາກເຂດທີ່ມີພູສູງ ກໍ່ສົ່ງຜົນສະທ້ອນຄືກັນ. ການໄຫລຂອງແມ່ນ້ຳຫລາຍສາຍ ຢູ່ເຂດທີ່ມີອາກາດຮ້ອນຊຸ່ມແມ່ນມີການປ່ຽນແປງປະຈຳປີໜ້ອຍ. ອ່າງນ້ຳ The Congo ແມ່ນປະສົບກັບນ້ຳຖ້ວມໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ຍ້ອນມີເຂດແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ມີຝົນຕົກໜັກ (>1,800 ມມ/ປີ) ເຖິງວ່າ ຈະມີຫົວໜ່ວຍນ້ຳໄຫລ (0.022 ແມັດກ້ອນ ຕໍ່ກິໂລແມັດມົນທົນ)

ກົງກັນຂ້າມ, ການໄຫລຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ແມ່ນສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມແຕກຕ່າງທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ລະຫວ່າງ ລະດູການ (ການໄຫລໃນລະດູຝົນ ແມ່ນມີ 12 ເທື່ອ ຫລາຍກວ່າລະດູແລ້ງ) ແລະ ຊ່ວງລະດູຝົນ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນ ໃນຊ່ວງສອງສາມເດືອນ (ຄ້າຍຄືກັບແມ່ນ້ຳ Congo). ລັກສະນະດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ທີ່ມີເຂດອ່າງໂຕ່ງໜ້ອຍ ແຕ່ຖືກຈັດເຂົ້າໃນກຸ່ມອ່າງຂ້າງເທິງ ທີ່ມີຫົວໜ່ວຍການ ໄຫລສະເລັ່ງ ແລະ ນ້ຳຖ້ວມທີ່ໃຫຍ່. ຢູ່ແມ່ນ້ຳຂອງ,

ນ້ຳຝົນສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນມາຈາກ ເຂດພູສູງຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ຫວຽດນາມ ທີ່ມີຝົນຕົກຈຳນວນຫລາຍ ໃນຊ່ວງເວລາທີ່ສັ້ນ.

ລະດູຝົນມໍລະສຸມຢູ່ເຂດຕາເວັນຕົກສ່ຽງໃຕ້

ການສັງເກດເບິ່ງແນວໂນ້ມຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ ແມ່ນຢູ່ນອກອ່າງໂຕ່ງ, ຕົວຢ່າງ the Ganges ແລະ the Orinoco (ທັງສອງແມ່ນມີຫົວໜ່ວຍຄ່າສະເລັ່ງ ຫລາຍກວ່າຄ່າສະເລັ່ງລວມ) ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໄດ້ຮັບນ້ຳຈາກນ້ຳຝົນ ໃນຊ່ວງລະດູຝົນມໍລະສຸມ. ສຳລັບແມ່ນ້ຳຂອງ ທາງທິດຕາເວັນຕົກສ່ຽງໃຕ້ ແມ່ນໄດ້ຮັບອິດທິພົນຈາກສະພາບ

ອາກາດ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບລະດູຝົນມໍລະສຸມ ໂດຍສະເພາະແມ່ນສາເຫດ ແລະ ການປ່ຽນແປງ ແມ່ນເປັນບັນຫາພື້ນຖານ ເພື່ອທຳຄວາມເຂົ້າໃຈ ຕໍ່ສາເຫດ ແລະ ການປ່ຽນແປງ ຂອງລະດູນໍ້າຖ້ວມຢູ່ອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ.

ລະບົບພູມອາກາດ ແມ່ນສິ່ງຜັນໂດຍກົງຕໍ່ການກະຈາຍຂອງທະເລ ແລະ ທີ່ຕັ້ງຂອງໂລກ ແຕ່ວ່າ ລະບົບດັ່ງກ່າວແມ່ນບໍ່ຄົງຕົວ ມັນມີການປ່ຽນແປງ ໄປຕາມຮອບວຽນການປ່ຽນແປງອາກາດຂອງໂລກ, ຕົວຢ່າງ ເອນິໂນ (El Nini) ຫລື the ENSO (Wang *et al.*, 2005). ຂໍ້ມູນທາງດ້ານອາກາດ (Palaeo-climatic data), ໂດຍສະເພາະ ແນວໂນ້ມຂອງພືດສະໄໝດິກດຳບັນສະແດງໃຫ້ເຫັນ ຮ່ອງຮອຍຂອງສະບໍພືດ ແລະ ເກສອນ (fossil plant spores and pollen) ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ລະດູຝົນມໍລະສຸມ ທີ່ຮ້າຍແຮງທີ່ສຸດ ໃນປະຈຸບັນນີ້ ແມ່ນນ້ອຍກວ່າ 5,000 ປີຜ່ານມາ, ແຕ່ກ່ອນລະດູຝົນມໍລະສຸມຢູ່ເຂດຕາເວັນຕົກສ່ຽງໃຕ້ ແມ່ນຮ້າຍແຮງກວ່າ ແລະ ນໍ້າຖ້ວມແມ່ນເກີດຂຶ້ນເປັນປະຈຳ ແລະ ບໍ່ແມ່ນເປັນໄປຕາມລະດູການ (Penny, 2004).

ມັນມີຫລາຍເຫດຜົນ ທີ່ຈະອະທິບາຍວ່າ ເປັນຫຍັງຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນ ຂອງພູມອາກາດ ຈຶ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມທ້າທາຍໃນການພັດທະນາແມ່ນໍ້າຂອງໃຫ້ຍືນຍົງທີ່ພວກເຮົາກຳລັງປະເຊີນໜ້າໃນປະຈຸບັນ. ບັນຫາທຳອິດ ແມ່ນກ່ຽວກັບສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີຂອບເຂດກວ້າງໃຫຍ່ ທີ່ຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງໃນອານາຄົດ, ຕົວຢ່າງ ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບອາກາດ, ການສູງຂຶ້ນຂອງລະດັບນໍ້າທະເລ ເປັນຕົ້ນ. ຖ້າວ່າ ສະພາບອາກາດມີການປ່ຽນແປງຫາກເປັນສາເຫດຂອງນໍ້າຖ້ວມ ແມ່ນເປັນທີ່ແນ່ນອນວ່າ ພວກເຮົາຈະຕ້ອງໄດ້ຮູ້ກ່ຽວກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ.

ເປັນທີ່ແນ່ນອນແລ້ວວ່າ ຄວາມສຳຄັນໃນລະດັບກາງຂອງແຫລ່ງທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງສັດນ້ຳ ແລະ ລະບົບ ນິເວດວິທະຍາ ຂອງອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງໃນປະຈຸບັນ ແມ່ນຂຶ້ນກັບການປ່ຽນແປງ ສະພາບຂອງແມ່ນໍ້າ ແລະ ລະດູຝົນມໍລະສຸມ ແລະ ລະດູນໍ້າຖ້ວມທີ່ມີການຕິດພັນກັບລະບົບດັ່ງກ່າວ. ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ແລະ ພືດຕ່າງໆ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນແມ່ນໍ້າ ແມ່ນໄດ້ມີການປັບຕົວ ໃຫ້ເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງຂອງລະດູຝົນມໍລະສຸມໄດ້ດີ.

ແຕ່ວ່າ ພວກເຮົາບໍ່ສາມາດຮູ້ໄດ້ຢ່າງແນ່ນອນວ່າ ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດຕ່າງໆ ທີ່ອາໄສຢູ່ແມ່ນໍ້າ ຈະສາມາດ ປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບນໍ້າຖ້ວມທີ່ສ້າງຂຶ້ນໂດຍມະນຸດ ທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນໃນຊ່ວງທົດສະວັດອັນໃກ້ນີ້.

ເອກະສານເພີ່ມເຕີມ:

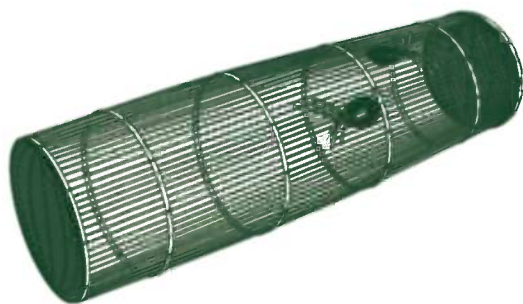
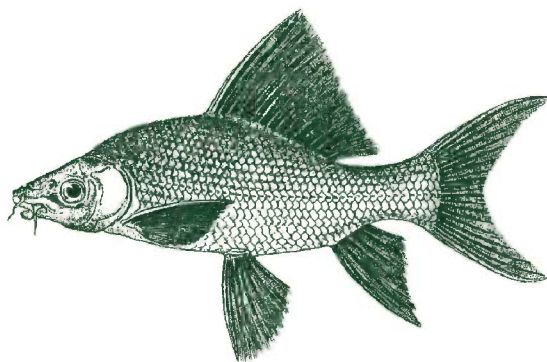
Penny (2006) The Holocene history and development of the Tonle Sap, Cambodia. *Quaternary Science Reviews* 25: 310-322.

MRC (2007) Annual Mekong Flood Report 2006, Mekong River Commission, Vientiane, 76pp.

Wang *et al.*, (2005) Evolution and variability of the Asian monsoon system: state of the art and outstanding issues. *Quaternary Science Reviews* 24: 595-629.

O'Connor, J.E. and J.E. Costa (2004) The world's largest floods, past and present-their causes and magnitudes. *US Geological Survey Circular* 1254. 13pp.

Latrubesse, M.E., Stevaux, J.C. and R. Sinha (2005) Tropical Rivers. *Geomorphology* 70: 187-206.

ການນຳໃຊ້ວິທີການໃໝ່ ເຂົ້າໃນການແກ້ໄຂ ບັນຫາ ການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືຫາປາ ຢູ່ແມ່ ນ້ຳສິງຄາມ

ໂດຍ: Wolf Hartmann*

ການໃຊ້ດາງ ຕັນປາກຫ້ວຍແມ່ນວິທີການນຶ່ງ ທີ່ສາມາດ ຈັບປາໄດ້
ຫລາຍ. ແຕ່ວ່າ ຢູ່ໃນກົດໝາຍປະມົງຂອງໄທ ແມ່ນເປັນການກະ
ທຳທີ່ຜິດກົດໝາຍ. ຊາວປະມົງຢູ່ເຂດແມ່ນ້ຳສິງຄາມເວົ້າວ່າ ວິທີ
ການດັ່ງກ່າວແມ່ນເປັນການຫາປາແບບພື້ນບ້ານ ແລະ ເຮັດກັນມາ
ແຕ່ດຶກດຳບັນ ແລະ ຕ້ອງການໃຫ້ມີການທົບທວນກົດໝາຍປະມົງ
ຄືນໃໝ່. ການແກ້ບັນຫາ ແມ່ນໄດ້ມີການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ນຳເອົາ
ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງມາປຶກສາຫາລືກັນ ເພື່ອຊອກຫາທາງອອກ
ທີ່ເໝາະສົມ.

ກົມປະມົງຂອງໄທ ແລະ ຊຸມຊົນຊາວຫາປາ ແມ່ນໄດ້ພະຍາຍາມ
ແກ້ໄຂບັນຫາ ການປະມົງ ທີ່ໃຊ້ດາງຕັນປາກຫ້ວຍ ຫລື ພາສາໄທ
ເອີ້ນວ່າ “ກາດຕ້ອນ” ຢູ່ແມ່ນ້ຳສິງຄາມ ທາງພາກຕາເວັນອອກສຽງ
ເໜືອ ຂອງປະເທດໄທ. ການນຳໃຊ້ ກາດຕ້ອນ ແມ່ນຖືວ່າ ຜິດ

ລະບຽບ (ເບິ່ງ ວາລະສານ Catch & Culture, Vol 10, No.2
ແລະ Vol. 11, No.3).

ຕັ້ງແຕ່ເດືອນ 9 ປີ 2006 ເປັນຕົ້ນມາແມ່ນໄດ້ມີການສຶກສາຮ່ວມ
ກັນເພື່ອຊອກຫາວິທີທາງອອກໃນການປັບປຸງ ການປະມົງ ທີ່ໃຊ້
ກາດຕ້ອນ ໃຫ້ມີຜົນກະທົບໜ້ອຍ ຕໍ່ປາທຳມະຊາດ ແລະ ເປັນທີ່
ຍອມຮັບ ຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ການຄົ້ນຄວ້າ ແມ່ນໄດ້ເປີດ
ກອງປະຊຸມໂດຍເຊີນເອົາພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອ ມາວາງແຜນ
ແລະ ສ້າງໂຄງການ ໂດຍໃຫ້ຊາວປະມົງມີສ່ວນຮ່ວມໃນການວາງ
ແຜນຄຸ້ມຄອງການປະມົງຢູ່ອ່າງແມ່ນ້ຳສິງຄາມ. ກາດຕ້ອນ ແມ່ນ
ເຄື່ອງມືຫາປາທີ່ໃຫຍ່ຖືວ່າ ເປັນເຄື່ອງມືແບບພື້ນບ້ານ ຂອງຊາວປະ
ມົງ ແລະ ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ຫລາຍຢູ່ແມ່ນ້ຳສິງຄາມ ຊຶ່ງລວມມີປະ
100 ກາດຕ້ອນ ທີ່ຖືກນຳໃຊ້ຢູ່ໃນປະຈຸບັນ.

ກາດຕ້ອນ ປະກອບດ້ວຍຜູກທີ່ຕິດດ້ວຍດາງ ມີລວງຍາວ 300-900 ແມັດ ໃຊ້ຕັນປາກຫ້ວຍ ບ່ອນທີ່ນໍ້າໄຫລມາຫາ ແມ່ນໍ້າສິງຄາມ. ເປັນເຄື່ອງມືທີ່ສາມາດຈັບປາໄດ້ທຸກຂະນິດ ແລະ ທຸກຂະໜາດ ໃນເວລາທີ່ພວກມັນເຄື່ອນຍ້າຍມາຈາກຫ້ວຍ ກັບຄືນສູ່ແມ່ນໍ້າ ຕອນທີ່ແມ່ນໍ້າເລີ້ມຫລຸດລົງ ໃນເດືອນ ກັນຍາ. ສິດໃນການຈັບຈອງ ບ່ອນໃສ່ ກາດຕ້ອນ ແມ່ນຜ່ານການປະມູນ ຂອງຊຸມຊົນ ຊຶ່ງຖືວ່າ ໃຜໃຫ້ລາຄາສູງ ກໍ່ຈະໄດ້ຮັບສິດດັ່ງກ່າວ. ລາຍໄດ້ທີ່ໄດ້ຈາກການປະມູນ ແມ່ນນໍາມາພັດທະນາພື້ນຖານ ໂຄງລ່າງຂອງບ້ານ. ທີ່ຜ່ານມາ ກົມປະມົງ ກໍ່ໄດ້ມີການດໍາເນີນ ມາດຕະການຕໍ່ຜູກທໍາຜິດ ຊຶ່ງໄດ້ມີການຮຽກຮ້ອງຈາກຊຸມຊົນ ເພື່ອໃຫ້ມີການທົບທວນກົດລະບຽບຄືນໃໝ່.

ການຄົ້ນຄວ້າແມ່ນໄດ້ດໍາເນີນໄປ ໂດຍໂຄງການຄຸ້ມຄອງການ ປະມົງ (FMG) ຮ່ວມກັບ ອໍຕໍ່ບໍ່ ແລະ ຊຸມຊົນ ຊາວປະມົງຢູ່ສີ່ຈຸດ ໃນແຂວງ ສະກົນນະຄອນ ແລະ ນະຄອນພະນົມ. ການສຶກສາ ແມ່ນໄດ້ມີການປຶກສາຫາລືກັນກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຮ່ວມກັນວາງແຜນວິທີການຄົ້ນຄວ້າ. ວິທີການຕິດຕໍ່ສື່ສານທີ່ດີ ກັບກົມປະມົງໂທ ເພື່ອສະເໜີຜົນຂອງການຄົ້ນຄວ້າ ກໍ່ໄດ້ຖືກ ກໍານົດ. ຂັ້ນຕອນ ທໍາອິດ ການຄົ້ນຄວ້າແມ່ນແນໃສ່ ສຶກສາຂະ ນິດ ແລະ ຂະໜາດປາທີ່ຈັບໄດ້, ລະດັບນໍ້າ ແລະ ຂະໜາດຕາ ຂອງດາງ ທີ່ນໍາໃຊ້ຢູ່ກາດຕ້ອນ.

ໃນໄລຍະຂອງການສຶກສາ ປາທີ່ຈັບໄດ້ຈາກກາດຕ້ອນ ແມ່ນໄດ້ ມີການແບ່ງປັນກັນ ລະຫວ່າງຜູ້ປະມູນ ແລະ ຊຸມຊົນໃນເຂດດັ່ງ ກ່າວ. ກຸ່ມສະຫະພັນແມ່ຍິງບ້ານ ແມ່ນໄດ້ນໍາເອົາປາຕາຍໄປເຮັດ ປາແດກ, ປານ້ອຍທີ່ບໍ່ທັນຕາຍ ແມ່ນໄດ້ປ່ອຍລົງວັງສະຫງວນ ເພື່ອ ໃຫ້ຈະເລີນເຕີມໂຕ ແລະ ກັບຄືນສູ່ແມ່ນໍ້າ. ໃນວັນທີ່ 29 ພະຈິກ 2006 ຢູ່ ບ້ານ Kud Ka and Ban Oon ແຂວງ ນະຄອນພະນົມ ໄດ້ມີການປ່ອຍປາ ຫລາຍກວ່າ 3.5 ລ້ານໂຕ ລົງໃສ່ ວັງສະຫງວນ ພັນປາ ສີສິງຄາມ. ພິທີດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ມີການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງອໍາ ນາດການປົກຄອງທຸກຂັ້ນແຕ່ຂັ້ນບ້ານ, ເມືອງ, ແຂວງ ຈົນຮອດ ຂັ້ນ ກົມປະມົງ ແລະ ຜູ້ ຕາງໜ້າ ຂອງຂະແໜງການປະມົງຈາກ MRCs.

ວິທີການປັບປຸງກາດຕ້ອນ ແມ່ນລວມມີການປ່ຽນ ແປງຂະໜາດ ຂອງດາງ ຢູ່ໃນແຕ່ລະຍ່ານຂອງກາດຕ້ອນ, ການຫ້າມການຫາປາ ໃນໄລຍະຂອງລະດັບນໍ້າໃດນຶ່ງ. ໃນຄະນະທີ່ການສຶກສາພວມ ດໍາເນີນໄປ, ຜົນການຄົ້ນຄວ້າຖືວ່າ ມີຄວາມຄືບໜ້າ ໄປພ້ອມໆກັບ ການສະເໜີ ວິທີທາງອອກໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ຊຶ່ງຜູ້ໄດ້ ຮັບຜົນກະທົບໄດ້ ມີສ່ວນຮ່ວມ ເຂົ້າໃນການວາງແຜນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາກິດ ຈະກໍາທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງ.

* Wolf Hartmann ຜູ້ປະສານງານໂຄງການ FMG

ຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບ ການປະມົງນໍ້າຈືດ ຢູ່ປະເທດພະມ້າ

ຊຽນໂດຍ: Wolf Hatmann and Suchart Ingthamjitr

ຄະນະທີ່ປຶກສາ ດ້ານການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ (TAB) ມີບົດບາດ ໃນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ແກ່ວຽກງານຄຸ້ມຄອງການປະມົງ, ສ້າງຄວາມຮູ້ໂດຍຜ່ານການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ອໍານວຍຄວາມສະດວກ ໃນການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ ໃນລະດັບ ຂົງເຂດ. ບັນດາກິດຈະກຳຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແມ່ນລວມ ທັງການໄປທັດສະນະສຶກສາ ຂອງພະນັກງານການນໍາຂອງລັດ ເພື່ອຮຽນຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບທ່າແຮງ ແລະ ຂໍ້ຄົງຄ້າງຂອງການ ພັດທະນາການປະມົງ ໃນລະດັບພາກພື້ນ ພ້ອມທັງໄດ້ມີການແລກ ປ່ຽນບົດຮຽນກັນກັບບັນດາປະເທດໃນພາກພື້ນ.

ປະເທດພະມ້າ ເປັນປະເທດໜຶ່ງທີ່ມີຜົນຜະລິດປານຈຳຈືດຫຼາຍ ໃນ ເຂດ ອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ຫລື ອາດເວົ້າ ໄດ້ວ່າເປັນຄູ່ແຂ່ງກັບ ປະເທດຢູ່ແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ. ພະມ້າ ມີທົ່ງນໍ້າຖ້ວມປະມານ 6 ລ້ານ ເຮັກຕາ ທີ່ຕິດຕໍ່ກັບແມ່ນໍ້າຂອງ. ນອກນີ້ຍັງມີຫລາຍຢ່າງ ທີ່ ຄ້າຍຄືກັນ ລະ ຫວ່າງການປະມົງ ຢູ່ແມ່ນໍ້າ Ayeyawaddy ແລະ

ແມ່ນໍ້າຂອງ ຊຶ່ງພວກເຂົາກໍ່ມີທ່າແຮງ ແລະ ບົດຮຽນຫລາຍອັນ ທີ່ສາມາດແລກປ່ຽນກັນໃນພາກພື້ນນີ້.

ຍ້ອນເຫດຜົນດັ່ງກ່າວ, ຈຶ່ງສົມເຫັດສົມຜົນແລ້ວ ທີ່ທາງ TAB ໄດ້ ເລືອກເອົາປະເທດ ພະມ້າ ເປັນບ່ອນທັດສະນະສຶກສາ. ການທັດ ສະນະສຶກສາ ແມ່ນໄດ້ຈັດໃຫ້ມີການສົນທະນາ ແລກປ່ຽນບົດຮຽນ ໂດຍຜ່ານ ກະຊວງຄົມມະນາຄົມ ຂອງພະມ້າ. ການລົງຢ້ຽມຢາມ ແມ່ນປະສົບຜົນສໍາເລັດຢ່າງໜ້າພໍໃຈ, ຊຶ່ງໄດ້ຮັບການຕ້ອນຮັບຢ່າງ ອົບອຸ່ນ ຈາກກົມປະມົງ ຂອງພະມ້າ ນໍາທົມໂດຍພະນັກງານອາວຸ ໂສ ຈາກກົມດັ່ງກ່າວ.

ການລົງຢ້ຽມຢາມແມ່ນໄດ້ໄປເບິ່ງ ເຂດຊື້ຂາຍປາ ແລະ ເຂດຫາ ປາໃຫຍ່ທີ່ສໍາຄັນ ຢູ່ Khanwekaba ເຂດ Pantanaw Township ທີ່ຕັ້ງຢູ່ພາກໃຕ້ຂອງ Ayeyarwaddy, Taungthaman Tethe Inland ໃກ້ກັບ Mandalay, ແລະຢູ່ Inle lake ພາກຕາເວັນອອກ

ຂອງ Shan Highlands, ຊຶ່ງໄດ້ມີການສົນທະນາກັບ ກຸ່ມກັບ
ການຄຸ້ມຄອງການປະມົງຢູ່ແຕ່ລະເຂດ.

ນອກຈາກການປະມົງນ້ຳຈືດແລ້ວ, ພະມ້າຍັງມີການ ປະມົງທະເລ
ທີ່ສຳຄັນ ຢູ່ເຂດ Bangal ແລະ ທະເລອາດາມັນ. ປະເພດສັດນ້ຳ
ທີ່ສຳຄັນໄດ້ແກ່ກຸ້ງ, pomflet, cuttle fish and threadfin
ຊຶ່ງໄດ້ກາຍເປັນສິນຄ້າສິ່ງອອກໄປຂາຍຢູ່ ຈີນ, ຕາເວັນອອກກາງ,
ອາຊີຕາເວັນອອກ ແລະ ປະເທດ ອິດສະຕາລີ. ຜົນຜະລິດສັດນ້ຳ
ຈາກທະເລ ແມ່ນມີປະມານ 1.23 ລ້ານໂຕນຕໍ່ປີ.

ໃນຄະນະທີ່ຜົນຜະລິດປາຈາກທະເລ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເປັນ ການ
ສິ່ງອອກ ເພື່ອນຳລາຍໄດ້ເຂົ້າສູ່ປະເທດ, ການປະມົງ ນ້ຳຈືດກໍ່ມີ
ບົດບາດສຳຄັນໃນການຮັບປະກັນສະບຽງອາຫານ ໃຫ້ແກ່ປະ
ຊາຊົນປະເທດພະມ້າ ຊຶ່ງເປັນແຫລ່ງຕົ້ນຕໍ ໃນການສະໜອງ
ທາດໂປເຕອີນຈາກຊີ້ນປາ.

ການປະມົງນ້ຳຈືດຢູ່ພະມ້າ ແມ່ນມີ 3,500 ປະຕັງ “lease
fisheries” (ຄ້າຍຄືກັບ fishing lots ຂອງກຳ ປູເຈັງ) ເຄື່ອງມືຫາ
ປາທັງໝົດ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນ ແລະ ຜົນຜະລິດແມ່ນໄດ້ຈາກ
ການຄິດໄລ່ຈາກຜູ້ຂຶ້ນທະບຽນ ຊຶ່ງແມ່ນສະມາຄົມຫາປາ ຂອງພະ
ມ້າເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ. ການລາຍງານຈຳນວນປາທີ່ຈັບໄດ້ແມ່ນໄດ້
ປະຕິບັດເປັນປະຈຳ ໃນທຸກໆສອງອາທິດໂດຍຜ່ານສະມາຄົມຫາ
ປາ. ດ້ວຍເຫດນີ້, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ ປະເທດພະມ້າ ເປັນປະເທດທີ່

ມີລະບົບເກັບກຳສະຖິຕິ ການປະມົງທີ່ດີເລີດ ຢູ່ໃນຊຶ່ງເຂດນີ້. ແຕ່ວ່າ
ການຂຶ້ນທະບຽນຫາປາ (ສະຖິຕິການ ຫາປາ) ແມ່ນບໍ່ໄດ້ລວມເອົາ
ເຄື່ອງມືຫາປາຊະນິດນ້ອຍ, ແລະ ລະບົບດັ່ງກ່າວແມ່ນມີເປົ້າໝາຍ
ສະເພາະພວກທີ່ຫາປາເພື່ອຂາຍສ້າງລາຍຮັບ. ສຳຫລັບການຫາປາ
ແບບຄອບຄົວ ເຊັ່ນ: ການຫາປາໃນນາເຂົ້າ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ລວມເຂົ້າໃນ
ລະບົບດັ່ງກ່າວ. ນອກນີ້ ກໍ່ຍັງມີການລ້ຽງປາຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ
ອຸດສະຫະກຳ ທີ່ມີເນື້ອທີ່ປະມານ 165,000 ເຮັກຕາ.

ສະຖິຕິຂອງຜົນຜະລິດປາ ໃນປີ 2005-2006 ແມ່ນມີປະມານ 2.6
ລ້ານໂຕນ, ໃນນີ້ 50% ແມ່ນໄດ້ຈາກ ການປະມົງນ້ຳຈືດຕົວເລກ
ທາງການ ຂອງການບໍລິໂພກປາຕໍ່ຫົວຄົນ 36 ກິໂລ/ຄົນ/ປີ, ອາດ
ຈະຫລາຍກວ່ານີ້ ຖ້າສົມທຽບໃສ່ ບັນດາຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງຫາ
ປາ ແລະ ດິນບໍລິເວນນ້ຳ ທີ່ມີຫລາຍຢູ່ທົ່ວປະເທດ.

ຈາກຂໍ້ມູນສະຖິຕິຜົນຜະລິດປາ ຂອງພະມ້າ ສະແດງ ໃຫ້ເຫັນວ່າ
ຈຳນວນປາທີ່ຫາໄດ້ຈາກ ແມ່ນ້ຳ ແລະ ເຂດ ທີ່ງຳນ້ຳຖ້ວມ ແມ່ນເພີ່ມ
ຂຶ້ນໃນໄລຍະ 4-5 ປີຜ່ານມາ. ການເພີ່ມຂຶ້ນນັ້ນ ບໍ່ແມ່ນໄດ້ຈາກ
ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານວັດຖຸ (ການໃຫ້ອາຫານເພີ່ມ ແລະ ອື່ນໆ)
ແຕ່ແມ່ນໄດ້ຈາກ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນ້ຳ ທີ່ມີປະສິດ
ຜົນ (ປັບປຸງສະພາບແວດລ້ອມ, ປ່ອຍປາລົງ ໃສ່ທີ່ງຳນ້ຳຖ້ວມ,
ປັບປຸງການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ). ກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ສະແດງ
ໃຫ້ເຫັນເຖິງຜົນໄດ້ຮັບອັນໃຫຍ່ຫລວງ ຈາກຄວາມພະຍາຍາມ
ໃນການຄຸ້ມຄອງການປະມົງໃນແມ່ນ້ຳ, ຊຶ່ງກົງກັນຂ້າມກັບແນວ

ສະຖິຕິຜົນຜະລິດປາ ຂອງປະເທດພະມ້າ

(x 1000 ໂຕນ)

ປີ	ລວມທັງໝົດ	ປາລ້ຽງ	ປາປ່ອຍ	ທຳມະຊາດ	ປາທະເລ
1996-97	863.59	82.79	62.61	86.55	631.64
97-98	912.67	82.02	62.66	86.71	681.28
1998-99	1011.18	91.17	67.87	91.98	760.16
1999-00	1195.80	102.60	83.06	113.00	897.14
2000-01	1309.83	121.95	91.17	147.04	949.67
2001-02	1474.46	190.12	95.95	158.93	1029.46
2002-03	1595.87	252.01	109.53	180.61	1053.72
2003-04	1986.96	400.36	122.28	331.98	1132.34
2004-05	2217.47	485.22	136.79	366.75	1228.71
2005-06*	2562.36	563.14	151.85	478.43	1368.94

* ຕົວເລກຄາດຄະເນ

ແຫລ່ງຂໍ້ມູນ: ກົມປະມົງປະເທດພະມ້າ

ຄວາມຄິດທີ່ວ່າ ບໍ່ສາມາດເພີ່ມຜົນຜະລິດປາໃນແຫລ່ງນ້ຳທຳມະ ຊາດໄດ້.

ການເພີ່ມຜົນຜະລິດປາ ແມ່ນກິດຈະກຳໜຶ່ງ ທີ່ສຳຄັນໃນການພັດ ທະນາການປະມົງຂອງປະເທດພະມ້າ. ເລີ້ມແຕ່ກາງທົດສະວັດທີ່ 1990s ເປັນຕົ້ນມາ, ກົມປະມົງຂອງພະມ້າ ໄດ້ຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີໂຄງ ການສຳປະທານເຂດຫາປາໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ. ເງິນຈຳນວນ 1% ຂອງການສຳປະທານ ແມ່ນໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນໂຄງການປ່ອຍປາ ແລະ ຈຳນວນ 30% ແມ່ນໃຫ້ກັບຜູ້ເຊົ່າຄືນ ໃນຮູບແບບການຊ່ວຍ ເຫລືອ ເພື່ອຮັບໃຊ້ເຂົ້າໃນການບູລະນະ ແລະ ຄຸ້ມຄອງສະພາບ ແວດລ້ອມ. ເງິນດັ່ງກ່າວສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປັບປຸງ ແຫລ່ງນ້ຳທຳມະຊາດ ເພື່ອເພີ່ມຜົນຜະລິດປາທຳມະຊາດ. ບັນດາ ກິດຈະກຳ ແມ່ນລວມມີການອານາໄມຮອງຄອງນ້ຳ ທີ່ເຊື່ອມຕໍ່ເກັບ ເຂດທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການເຄື່ອນຍ້າຍ ຂອງປາເຂົ້າຫາ ແຫລ່ງອາຫານ ແລະ ປ່ອນວາງໄຂ່ ໃຫ້ໄດ້ດີກວ່າເກົ່າ ພ້ອມທັງ ເຮັດໃຫ້ ການຫາປາມີຄວາມສະດວກດີຂຶ້ນອີກ, ແລະ ຍັງມີການ ປູກຕົ້ນໄມ້ຕາມແຄມນ້ຳ ແລະ ການເຮັດຕະຝັງກັນເຈື່ອນ ໂດຍ ນຳໃຊ້ວັດຖຸທີ່ມີໃນທ້ອງຖິ່ນ. ນອກນີ້, ຜູ້ສຳປະທານ ແຫລ່ງຫາປາ ຍັງຕ້ອງໄດ້ຊ່ວຍ ເຫລືອປະຊາຊົນໃນເຂດດັ່ງກ່າວ ໂດຍການສ້າງ ສຸກສາລາ ແລະ ໂຮງຮຽນ.

ໃນຄະນະທີ່ຈຳພວກປາພື້ນເມືອງ (ປາຄໍ່, ປາດຸກ, ປາເຂັງ) ແມ່ນ ມີຢູ່ໃນ Khanwekabo. ການປ່ອຍປານຳເຂົ້າ ຈາກຕ່າງປະເທດ ແມ່ນຍັງພົບເຫັນຢູ່ Taungthaman ແລະ Tethe ຊຶ່ງໄດ້ປ່ອຍ ປາອິນເດັງ ໃນອັດຕາສ່ວນ (3,000-9,000/ha). ຊຶ່ງອາດຈະສົ່ງ ຜົນກະທົບຕໍ່ລະບົບຊີວະວິທະຍາ ຂອງປາທຳມະຊາດ.

ອີງຕາມສິ່ງທີ່ພວກເຮົາສັງເກດເຫັນ, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັດສະນະສຶກສາ ແມ່ນໄດ້ສະຫລຸບວ່າ: ການປະມົງນ້ຳຈິດຢູ່ພະມ້າ ແມ່ນໃຫ້ຜົນຜະ ລິດຫລາຍ, ຄືດັ່ງທີ່ຄາດຕວງໄວ້ແລ້ວຍ້ອນວ່າ ພະມ້າມີທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ຫລາຍທີ່ເຊື່ອມຕໍ່ໃສ່ແມ່ນ້ຳຂອງ. ການປະມົງແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ຕໍ່ການເມືອງ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ຍັງປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການ ຮັບປະກັນສະບຽງອາຫານອີກດ້ວຍ. ວຽກງານການຄຸ້ມຄອງການ ປະມົງບາງອັນ ຢູ່ພະມ້າ ແລະ ແມ່ນ້ຳຂອງ ແມ່ນຄ້າຍຄືກັນ. ຕົວຢ່າງ ລະບົບ ໃຫ້ສຳປະທານ “Leases” ຢູ່ພະມ້າ ແລະ ລະບົບ “lot” ຢູ່ກຳປູເຈັງ. ແຕ່ກໍ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານການປັບປຸງ ແຫລ່ງທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ປ່ອຍປາລົງຈຳນວນຫລວງຫລາຍ ຄືນສູ່ແມ່ ນ້ຳ, ຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອຍົກສູງຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງປະຊາຊົນຢູ່ ເຂດດັ່ງກ່າວໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ວິທີການດັ່ງກ່າວແມ່ນ ໄດ້ເພີ່ມຜົນຜະລິດ ຜະລິດຂອງປາໃຫ້ສູງຂຶ້ນ ຊຶ່ງເຫັນໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລະ ກົງກັນຂ້າມ

ກັບແນວຄວາມຄິດທີ່ວ່າ ບໍ່ສາມາດເພີ່ມຜົນຜະລິດປາຈາກແຫລ່ງ ນ້ຳທຳມະຊາດໄດ້.

ເອກະສານເພີ່ມເຕີມ:

Coates, D. 2002. Inland capture fisheries statistics of Southeast Asia: Current status and information needs. Asia-Pacific Fishery Commission, Bangkok, Thailand. RAP Publication No. 2002/11, 114p.

* Mr. Wolf Hatmann ຜູ້ປະສານງານໂຄງການ FMG
Dr. Suchart Ingthamjitr ວິຊາການປະມົງ, ແຜນງານປະມົງ
MRCs

ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ຢຸດເຊົາ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອ ຂະແໜງການປະມົງ

ໂດຍ: Peter Starr

ຜ່ານການປະເມີນຜົນຂອງທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ADB) ແຈ້ງອອກມາວ່າ ທະນາຄານ ADB ຈະຢຸດເຊົາໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອ ກິດຈະກຳການປະມົງ ຍ້ອນວ່າ ມີຫລາຍໆ ໂຄງການແມ່ນບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ເປັນໂຄງການພັດທະນາທີ່ບໍ່ຍືນຍົງ. ແຈ້ງການດັ່ງກ່າວ ແມ່ນ ມີຂຶ້ນໃນຕົ້ນປີ 2007 ແລະ ຈະເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພາຍໃນ 12 ເດືອນ, ພ້ອມກັບປຸງແປງ ການຊ່ວຍເຫລືອດ້ານການລ້ຽງປາ ແມ່ນຈະຈັດເຂົ້າຢູ່ໃນແຜນພັດທະນາກະສິກຳ.

ໃນຊ່ວງສອງສາມເດືອນ ຫລັງຈາກງານສະເຫລີມສະຫລອງວັນສ້າງຕັ້ງທະນາຄານ ADB ຄົບຮອບ 30 ທີ່ຈັດຂຶ້ນຢູ່ ເມືອງ ພູກີໂອກາ, ປະເທດຍີ່ປຸ່ນໃນປີ 1997. ADB ໄດ້ຮັບຮອງເອົາແຜນນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບການຊ່ວຍເຫລືອ ຂະແໜງການປະມົງ. ສຳຫລັບນັກວາງນະໂຍບາຍ ແລະ ນັກວາງແຜນການແລ້ວ ໃນຊ່ວງກາງທົດສະວັດທີ່ 90s ແມ່ນເປັນປີທີ່ທ້າຕື່ນເຕັ້ນ ເພາະເປັນຊ່ວງທີ່ເສດຖະກິດເກີດວິກິດຢ່າງຮ້າຍແຮງ. ADB ໄດ້ຮອງຮັບເອົານະໂຍບາຍ ດ້ານພົນລະເມືອງໃນປີ 1994 ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງວຽກງານຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃນປີ 1995.

ລະຫວ່າງປີ 1969 ຫາ 1979 ການຊ່ວຍເຫລືອສ່ວນໃຫຍ່ຂອງ ADB ຕໍ່ຂະແໜງການປະມົງ ແມ່ນສຸມໃສ່ການປະມົງຂະໜາດໃຫຍ່. ໃນທົດສະວັດທີ່ 1990s ແມ່ນໄດ້ເລີ່ມມີຄວາມສົນໃຈ ບັນຫາສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ການຮັບຮອງເອົາການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຄົນທຸກຈົນ ຢູ່ໃນການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ການຫາປາ ເກີນຂອບເຂດແມ່ນຮັບຮູ້ໃນຊ່ວງ ທີ່ປະເທດໃນອາຊີ ມີບັນຫາດ້ານການເງິນຢ່າງຮ້າຍແຮງໃນປີ 1997. ໜຶ່ງໃນ ຫ້າຫລັກການ ແມ່ນການພັດທະນາໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ, ສະເໜີພາບ ແລະ ເທົ່າທຽມກັນ ໃນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ. ຫລັກການອື່ນໆ ແມ່ນລວມມີການໃຫ້ຄວາມສຳຄັນແກ່ພາກສ່ວນເອກະຊົນໃນດ້ານການຕະຫລາດປາ ແລະ ຜະລິດຕະພັນປາປຸງແຕ່ງ ແລະ ອື່ນໆອີກ.

ການທົບທວນຄືນນະໂຍບາຍ

ໃນຊ່ວງສິບປີທີ່ໜ້ານະໂຍບາຍແມ່ນຈະໄດ້ຮັບການປັບປຸງ. ອີງຕາມຄຳເຫັນຂອງທ່ານ Bruce Murray, ອຳນວຍການໃຫຍ່ ຂອງ ADB ທັງຮັບຜິດຊອບວຽກງານປະເມີນໂຄງການ. ການໃຫ້ຄະແນນ ຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານການປະມົງ ແມ່ນບໍ່ປະສິດຜົນສຳເລັດ, ບໍ່ມີປະສິດທິພາບ, ບໍ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ບໍ່ມີຄວາມຍືນຍົງ ແມ່ນ

ເປັນບັນຫາ ທີ່ທ້າເປັນຫວ່ງ. ທ່ານ Murray ທີ່ເປັນຜູ້ຂຽນບົດລາຍງານ 176 ໜ້າ ຂອງການປະເມີນຜົນໂຄງການ ທີ່ໄດ້ເຜີງແຜ່ໃນຕົ້ນປີ 2007, ຂຽນໄວ້ວ່າ ນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວແມ່ນບໍ່ມີຄວາມສຳພັນຫຍັງກັບແຜນການຂອງ ABD ຢູ່ໃນຂະແໜງການປະມົງ. ມັນມີພຽງແຕ່ການພົວພັນໜ້ອຍດຽວກ່ຽວກັບການວາງແຜນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ. ໄປພ້ອມໆກັບການປຸງແປງສະພາບການຂອງໂລກ ແລະ ນະໂຍບາຍ ຂອງການປະມົງໃນພາກພື້ນ ບວກກັບບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນໃໝ່ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ ນະໂຍບາຍດ້ານການປະມົງ ຈຶ່ງບໍ່ມີຄວາມສຳຄັນປານໃດ ທ່ານ Murray ໃຫ້ຂໍສະຫລຸບ. ນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວແມ່ນ ບໍ່ໄດ້ກະທົບໃສ່ ການພັດທະນານະໂຍ ບາຍການປະມົງຂອງແຕ່ລະປະເທດ, ບໍ່ມີປະສິດຕະພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນ ໃນແງ່ຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການຂອງ ADB, ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກໍ່ບໍ່ມີລັກສະນະຍືນຍົງໃນອານາຄົດ.

ມີຂໍ້ຜິດພາດຫຍັງບໍ່? ຄຳອະທິບາຍອັນໜຶ່ງແມ່ນວິທີການ ທີ່ໃຊ້ເພື່ອຄຸ້ມຄອງການຫາປາ ແມ່ນຫລ້າສະໄໝ. ຍ້ອນເຫດຜົນດັ່ງກ່າວ, ການຂາດຫລັກການ ທີ່ຈະມາແກ້ໄຂບັນຫາ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃຫມ່ ເຊັ່ນການຄຸ້ມຄອງແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ການປະມົງຊຸມຊົນເປັນຕົ້ນ. ອີກອັນໜຶ່ງແມ່ນຍ້ອນ ແນວຄິດດັ້ງເດີມກ່ຽວກັບການລ້ຽງປາ ບວກກັບ ການຫາປາ ແທນທີ່ຈະຮັບຮູ້ການລ້ຽງປາ ແມ່ນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງການກະສິກຳ. ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ໜ້ອຍ ທີ່ຈະຍອມຮັບເອົາການປຸງແປງ ທີ່ມີລັກສະນະບໍ່ທຳລາຍ ສະພາບແວດລ້ອມຂອງການລ້ຽງປາ. ແນ່ນອນວ່າ ການໂຕ້ຖຽງກັນ ຄົງຈະແມ່ນຍ້ອນຂາດຫລັກການ ຫລື ຂໍ້ແນະນຳສຳຫລັບຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ນະໂຍບາຍໃນການກວດກາ ແລະ ລົງໂທດລວມທັງວິທີການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດຕາມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

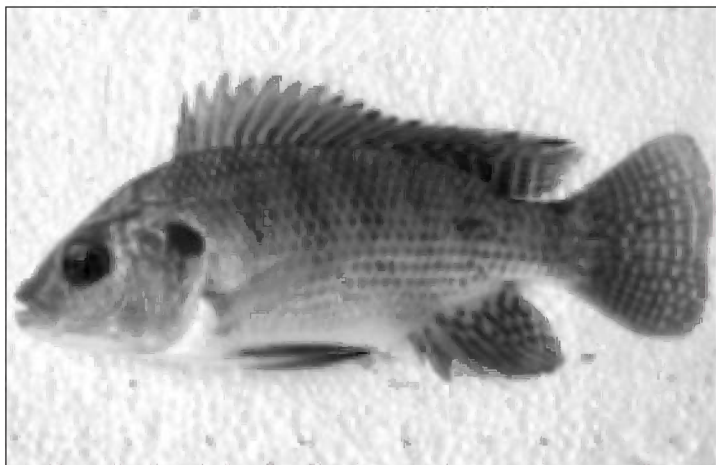
ສະຫລຸບລວມແລ້ວ, ນະໂຍບາຍ ແມ່ນເປັນພຽງ ການບົ່ງບອກເຖິງທິດທາງທີ່ຈະໄປຮ່ວມກັນ, ວິທີການທີ່ປອດໄພ ແລະ ບັນດາວິທີການຕ່າງໆ ຢູ່ໃນສະພາບທີ່ເຮັດໃຫ້ເກີດມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂອງແຕ່ລະໂຄງການ. ການຂາດຄວາມເຂົ້າໃຈຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນຂອງບັນດາໂຄງການທີ່ມີຢູ່ໃນ ADB ແລະ ບັນດາຂໍ້ແນະນຳຕ່າງໆ ແມ່ນເປັນບັນຫາໜຶ່ງທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມສັບສົນ. ຕົວຢ່າງ ໜຶ່ງ ທີ່ລາວໄດ້ຍົກຂຶ້ນໃຫ້ເຫັນແມ່ນຂໍ້ແນະນຳກ່ຽວກັບການສຶກສາຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ໄດ້ຮອງຮັບເອົາໃນປີ 2003 ລວມມີທັງບັນຫາຂອງການປະມົງ ທີ່ບໍ່ໄດ້ສອດຄ່ອງ ຫລື ບໍ່ໄດ້ອ້າງອີງເຖິງນະໂຍບາຍ ຂອງການປະມົງແຕ່ຢ່າງໃດ. ເຖິງແມ່ນ

ວ່າ ຢູ່ໃນນະໂຍບາຍຈະລະບຸໄວ້ຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າ ຈະໃຫ້ ຊ່ວຍຊານ ດ້ານການປະມົງກວດຄືນ ແລະ ມີຄຳເຫັນຕໍ່ ຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະ ເກີດຂຶ້ນກັບການປະມົງ ແຕ່ຜ່ານການສຳພາດກັບພະນັກງານຢູ່ ADB ປະກົດວ່າ ຊ່ວຍຊານປະມົງ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ຫລື ທົບທວນໂຄງການດັ່ງກ່າວເລີຍ.

ການສຶກສາຍັງພົບວ່າ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການປະມົງ ແມ່ນປະສິບຜົນສຳເລັດໜ້ອຍ ຖ້າທຽບໃສ່ຂະແໜງການອື່ນ ທີ່ນອນຢູ່ໃນຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ໃນບັນດາ 29 ໂຄງການຂອງການປະມົງ, ສາມສິບເປີເຊັນ ແມ່ນຖືກຈັດເຂົ້າໃນອັນດັບ ທີ່ບໍ່ປະສິບຜົນສຳເລັດ ເຖິງທ້າຍປີ 2005 ແລະ ອີກສາມສິບເປີເຊັນ ແມ່ນຈັດເຂົ້າໃນກຸ່ມ ປະສິບຜົນສຳເລັດສ່ວນໜຶ່ງ (ລວມທັງສອງໂຄງການຢູ່ໄທ ແລະ ໂຄງການໜຶ່ງຢູ່ຫວຽດນາມ). ສ່ວນເຫລືອ 31 ເປີເຊັນ ແມ່ນຈັດເຂົ້າກຸ່ມປະສິບຜົນສຳເລັດ ໂດຍພື້ນຖານ ໃນນັ້ນ ລວມທັງສອງໂຄງການຢູ່ ກຳປູເຈັຍ ແລະ ໂຄງການໜຶ່ງຢູ່ໄທ. ບັນຫາສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນການວາງແຜນບໍ່ດີ, ຂາດການສຶກສາ ໃນໄລຍະກະກຽມໂຄງການ, ມີການນຳໃຊ້ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ອຸປະກອນທີ່ຈຳເປັນໜ້ອຍ, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການແມ່ນ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໜ້ອຍ.

ໃນ 29 ໂຄງການ ທີ່ມີກິດຈະກຳ ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປະມົງ ຂອງ ໂຄງການທັງໝົດ 68 ໂຄງການ ຕົກເປັນ ເງິນທັງໝົດ 1.4 ຕື້ ໂດລາ ທີ່ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດໃນຊ່ວງປີ 1968-2005. ມີພຽງ 14 ໂຄງການທີ່ອະນຸມັດ ຫລັງຈາກໄດ້ມີການຮອງຮັບເອົານະໂຍ ບາຍການປະມົງ. ຊຶ່ງລວມມີຍອດເງິນປະມານ 305 ລ້ານໂດລາ, ກວມເອົາ 22% ຂອງຈຳນວນເງິນກູ້ ຂອງຂະແໜງການປະມົງ. ຂະແໜງການປະມົງ ຍັງຖືວ່າ ກວມເອົາເປີເຊັນໜ້ອຍຢູ່ໃນວົງການ ຂອງ ADB ຫລັງຈາກໄດ້ມີການຮອງຮັບນະໂຍບາຍການປະມົງ. ໂດຍລວມແລ້ວ ກິດຈະກຳການປະມົງ ຂອງ ADB ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ ສາມ ປະເທດຄື ອິນໂດເນເຊັຍ, ຟິລິບປິນ ແລະ ສິລັງກາ ຊຶ່ງກວມເອົາ 61% ຂອງເງິນກູ້ໃນວົງການປະມົງ.

ສຳຫລັບວຽກເຕັກນິກ ADB ໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອລ້າ 50 ລ້ານໂດລາ ໃນຊ່ວງປີ 1968 ຫາ 2005. ເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງ ຈຳນວນ ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຊ່ວຍເຫລືອດ້ານການຄົ້ນຄວ້າ, ສຶກສາ, ຝຶກອົບຮົມ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມ. ກຳປູເຈັຍ ແມ່ນໄດ້ຮັບ 7% ຂອງການ ຊ່ວຍເຫລືອດ້ານເຕັກນິກ, ຊຶ່ງໄດ້ຖືກຈັດເຂົ້າໃນ ສີ່ ປະເທດ ທີ່ໄດ້ ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອຫລາຍກ່ອນໝູ່ ຮອງຈາກ ອິນໂດເນເຊັຍ, ສິລັງກາ ແລະ ຟິລິບປິນ. ຫວຽດນາມ ແມ່ນຢູ່ໃນອັດດັບ ແປດ ກວມເອົາ 4.1%.

ປານິນພັນປັບປຸງ (Super Tilapia) ທີ່ ADB ໃຫ້ທຶນຄົ້ນຄວ້າ

ບາງໜ້າວຽກທີ່ປະສິບຜົນສຳເລັດ

ເຖິງວ່າການອອກແບບໂຄງການຈະບໍ່ດີເທົ່າທີ່ຄວນ ແຕ່ມີບາງໂຄງ ການກຳຖືກຈັດເຂົ້າຢູ່ໃນລະດັບທີ່ປະສິບຜົນສຳເລັດດີເລີດ (ເບິ່ງຕາ ຕະລາງໜ້າ 44) ມີສອງໂຄງການທີ່ໄດ້ອ້າງອີງເຖິງ. ໂຄງການໜຶ່ງ ແມ່ນກ່ຽວ ກັບການພັດທະນາ ແລະ ປັບປຸງກຳມະພັນ ຂອງປານິນ ຊຶ່ງເປັນການຄົ້ນຄວ້າຮ່ວມກັນກັບອົງການ CGIAR ທີ່ໃຊ້ງົບຂອງ ADB ປະມານ 2.2 ລ້ານໂດລາ ແລະ ອີກໂຄງການໜຶ່ງແມ່ນການ ຊ່ວຍເຫລືອ ດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ພັດທະນາບຸກຄະລາກອນ ຂອງ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພັດທະນາປານິນຈິດ ຂອງກຳປູເຈັຍ (IFReDI) ທີ່ໃຊ້ງົບປະມານ 900,000 ໂດລາ.

ການສຶກສາຜ່ານມາໄດ້ພົບວ່າ ຍຸດທະສາດໄລຍະກາງຂອງ ADB ສຳລັບປີ 2006-2008 ແມ່ນໄດ້ຈັດຂະແໜງ ການປະມົງເຂົ້າໃນ ກຸ່ມທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການໜ້ອຍ ສຳຫລັບການໃຫ້ບໍລິການຂອງ ABD ຊຶ່ງໃນໄລຍະທີ່ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງທະນາຄານຍັງບໍ່ທັນ ຄ່ອງແຄ້ວເທື່ອ. ໃນຊ່ວງທີ່ກຽມຢຸດເຊົາໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອໃນ ໄລຍະ 12 ເດືອນ ແລະ ການສ້າງແຜນສຳລັບໂຄງການລ້ຽງປາທີ່ ມີຢູ່ແລ້ວ, ADB ຈະເອົາວຽກງານລ້ຽງປາ ເຂົ້າຢູ່ໃນກຸ່ມການຊ່ວຍ ເຫລືອ ທາງດ້ານກະສິກຳ. ໃນເວລາດຽວກັນ ADB ຄວນຈະເຂົ້າ ເປັນພາຄີ ຂອງລະບຽບການ Code of Conduct for Responsible Fisheries ຂອງ FAO ໄປພ້ອມກັບການອ້າງ ອີງເຖິງນະໂຍບາຍຕ່າງໆຂອງ ASIAN ແລະ MRC ແລະຈະ ຕ້ອງ ໄດ້ລວມເອົາການປະມົງໃຫ້ປະສິບປະສານກັບການພັດທະນາ ຊຶນນະບົດອີກດ້ວຍ.

ວຽກງານຄຸ້ມຄອງ

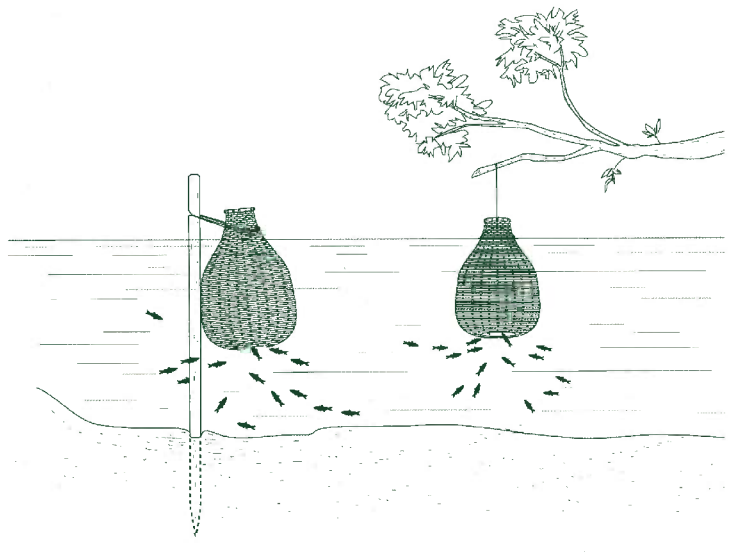
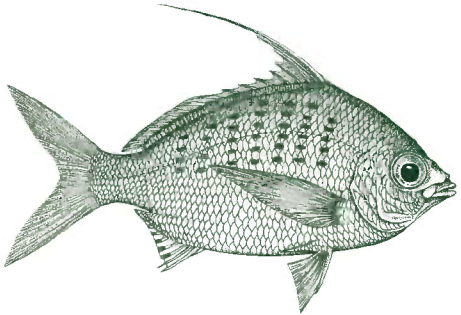
ADB ຍອມຮັບວ່າ ນະໂຍບາຍຕໍ່ຂະແໜງການປະມົງແມ່ນບໍ່ມີ ຫລາຍ ເມື່ອທຽບໃສ່ 10-15 ປີຫລ້ງ. ການຫັນການລົງທຶນຈາກ ການສະໜັບສະໜູນການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ ແລະ ການພັດ ທະນາອຸດສະຫະກຳຂອງຂະແໜງປະມົງ ແມ່ນຈະຊ່ວຍປົກປັກຮັກ ສາ ຊີວະວິທະຍາຂອງປາ ດີກວ່າການຫາເກີນຂອບເຂດ ຫລື ການສົມຕໍ່ຄຸກຄາມທຳມະຊາດຕໍ່ໄປອີກ. ການປະສົມປະສານ ວຽກງານປະມົງອອກສູ່ທາງກວ້າງ ຕິດພັນກັບການພັດທະນາ ອາດຈະຊ່ວຍໃນໃຫ້ຍຸດທະສາດທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ກ່ຽວກັບການຫາປາ ເກີນຂອບເຂດ. ນອກນີ້ ຍັງເປັນການປະກອບສ່ວນໃນການແກ້ ໄຂບັນຫາຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ແກ້ບັນຫາການນຳໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແບບຍືນຍົງ ດີກວ່າຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂດຍຜ່ານຂະແໜງການປະມົງພຽງຜູ້ດຽວ.

ການສຶກສາຍັງໄດ້ໃຫ້ຄຳແນະນຳໃຫ້ມີການປະເມີນ ຄວາມສາ ມາດຂອງບຸກຂະລາກອນພາຍໃນຂອງ ADB ເອງ ທີ່ຈະມີສ່ວນ ຊ່ວຍໃຫ້ແກ່ຂະແໜງການຕ່າງໆ. ຖ້າ ADB ຫາກບໍ່ມີບຸກຄະລາ ກອນພຽງພໍ ແລະ ບໍ່ສາມາດຕອບສະໜອງຕາມຄວາມຕ້ອງການ ໄດ້ ແມ່ນຈະເກີດມີບັນຫາ ແລະ ເຮັດໃຫ້ການປະມົງບໍ່ສາມາດ ເຄື່ອນໄຫວ ຕາມແຜນທີ່ວາງໄວ້. ເພື່ອແກ້ໄຂ ບັນຫາດັ່ງກ່າວ, ທາງຝ່າຍບໍລິຫານ ຕອບວ່າການປະເມີນຄວາມຮູ້ ຄວາມສາມາດ ຂອງພະນັກງານພາຍໃນທະນາຄານແມ່ນເປັນວຽກງານຈຳເປັນ ແລະ ຮີບດ່ວນຊຶ່ງຈະເນັ້ນໃສ່ຄວາມຕ້ອງການຄົນທີ່ມີຄວາມຮູ້ ດ້ານກະສິກຳ, ເສດຖະກິດ ແລະ ວຽກງານຄຸ້ມຄອງ. ບຸກຄະລາ ກອນກ່ຽວກັບການປະມົງ ແລະ ລ້ຽງປາ ອາດຈະບໍ່ ສຳຄັນປານໃດ ເມື່ອທຽບກັບບັນດາໂຄງການ ແລະ ໜ້າວຽກທີ່ມີ.

ໃນການຕອບຄຳຖາມກ່ຽວກັບບັນຫາສະເພາະ, ຜູ້ບໍລິຫານກໍ່ໃຫ້ຂໍ້ ສັງເກດວ່າ ຄວນລະວັງ ໃນການລວມເອົາວຽກງານປະມົງ ເຂົ້າກັບ ບັນຫາການພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ການຈັດກຸ່ມໃໝ່ ໂດຍການ ເອົາການລ້ຽງປາ ຂຶ້ນກັບຂະແໜງກະສິກຳ. ໃນນິຍາມອັນກວ້າງ ຂອງວຽກງານພັດທະນາຊຸມນະບົດ ບໍ່ແມ່ນທາງອອກທີ່ດີ ສຳຫລັບ ທະນາຄານ ທີ່ຈະເອົາການປະມົງ ເຂົ້າກັບວຽກງານດັ່ງກ່າວ ໃນໄລ ຍະຂອງການຂ້າມຜ່ານ. ແຕ່ວ່າ ການນຳໃຊ້ວິທີການປະ ສົມປະສານລະຫວ່າງ ຂະແໜງການປະມົງ, ປ່າໄມ້, ກະສິກຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວໄປພ້ອມໆກັບການພັດທະນາໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແມ່ນວຽກງານທີ່ຈຳເປັນ. ພ້ອມດຽວກັນນີ້ ການຈັດກຸ່ມໃໝ່ ຂອງການລ້ຽງປາ ກໍ່ຕ້ອງໄດ້ລະມັດລະວັງ ທາງ ຝ່າຍບໍລິຫານ ໃຫ້ຄຳເຫັນ, ມັນມີຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ບໍ່ຄວນເບິ່ງ ຂ້າມ ການພົວພັນກັນລະຫວ່າງ ປາທຳມະຊາດ ແລະ ວຽກງານລ້ຽງ ປາ. ການພົວພັນດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ສຸດ ຕໍ່ການປົກ ປັກຮັກສາສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມໜັ້ນຄົງ ຂອງລະບົບນິ ເວດຂອງການພັດທະນາການລ້ຽງປາ. ມັນມີຄວາມອັນຕະລາຍທີ່ ສຸດ ທີ່ຈະນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີ ເພື່ອສ້າງລະບົບໃໝ່ ທີ່ຈະໄປທຳລາຍ ຊີວະວິທະຍາຂອງປາ ແລະ ພັນທຸກຳປາໃນທຳມະຊາດ ທີ່ມີຄວາມ ສຳຄັນ ຕໍ່ການພັດທະນາການລ້ຽງປາ ແບບຍືນຍົງໃນອານາຄົດ.

ເອກະສານເພີ່ມເຕີມ.

ບົດລາຍງານ ໃນຫົວຂໍ້ “Special evaluation Study on ADB’s Fisheries Policy” ແມ່ນສາມາດ ຮ້ອງເອົາໄດ້ທີ່: <http://www.adb.org/documents/SES/REG/sst-reg-2006-07/ses-fisheries.asp>

ການໃຫ້ເງິນກູ້ ແລະ ເງິນຊ່ວຍເຫລືອລ້າ ດ້ານການປະມົງ ຂອງທະນາຄານ ADB ຢູ່ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ເຂດຂອງໂຄງການ	ອະນຸມັດ	ເປັນເງິນ	ການໃຫ້ຄະແນນ
ກຳປູເຈັຍ			
ຊ່ວຍດ້ານເຕັກນິກ			
ພັດທະນາລະບຽບການ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ	2002	0.54	HS
ວຽກງານຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ກໍ່ສ້າງບຸກຄະລາກອນ	2003	0.90	HS
ວຽກງານຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ກໍ່ສ້າງບຸກຄະລາກອນ (ii)	2005	0.30	--
ຊ່ວຍຄອບຄົວທຸກຈົນ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຮືອ ຢູ່ທະເລສາບ (ຈາກຍີ່ປຸ່ນ)	2005	1.00	--
ຊ່ວຍຄອບຄົວທຸກຈົນ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຮືອ ຢູ່ທົ່ງເລສາບ (ຈາກຟັງລັງ)	2005	0.77	--
		3.51	
ເງິນກູ້			
ຄຸ້ມຄອງສະພາບເວດລ້ອມຢູ່ທົ່ງເລສາບ	2002	10.9	ກຳລັງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ
ໄທ			
ຊ່ວຍດ້ານເຕັກນິກ			
ພັດທະນາປະມົງນ້ຳຈັດ (ສະມາຄົມເສດຖະກິດເອີລົບ)	1977	0.15	--
ພັດທະນາການລ້ຽງປາ	1978	0.11	--
ສຶກສາຂະແໜງປະມົງ	1983	0.15	--
ໃຫ້ບໍລິການຫ້ອງເຢັນ/ແຊ່ແຂງ	1984	0.07	--
		0.48	
ເງິນກູ້			
ພັດທະນາການປະມົງ	1975	20.00	PS
ພັດທະນາການລ້ຽງປາ	1978	14.00	PS
ພັດທະນາການລ້ຽງກຸ້ງນ້ຳເຕັມ	1986	11.00	GS
		45.00	
ຫວຽດນາມ			
ຊ່ວຍດ້ານເຕັກນິກ			
ການພັດທະນາການປະມົງ	1970	0.68	--
ສຶກສາການລ້ຽງປາທະເລ	1995	6.00	PS
ກໍ່ສ້າງບຸກຄະລາກອນ ຢູ່ກະຊວງປະມົງ	1995	10.00	--
ຝຶກອົບຮົມການຄຸ້ມຄອງປະມົງຢູ່ທ່າເຮືອ	2001	1.40	--
ປັບປຸງການອົງການຄຸ້ມຄອງທະເລ (ສະວີເດັນ)	2002	2.50	--
		20.58	
ເງິນກູ້			
ພັດທະນາການປະມົງ	1970	2.50	
ພັດທະນາການປະມົງ 2	1974	6.00	ຍົກເລີກ
ພັດທະນາພື້ນຖານ ໂຄງລ່າງການປະມົງ	1995	57.00	
		65.50	
ພາກພື້ນ			
ຊ່ວຍດ້ານເຕັກນິກ			
ດິນບໍລິເວນນ້ຳທີ່ສຳຄັນຢູ່ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ	1998	2.07	PS

GS ປະສົບຜົນສຳເລັດໂດຍພື້ນຖານ, HS ປະສົບຜົນສຳເລັດຢ່າງສູງ, PS ປະສົບຜົນສຳເລັດບາງສ່ວນ

ແຫລ່ງຂໍ້ມູນ: Asian Development Bank

ນັກຄົ້ນຄວ້າຂອງຈີນ ຄົ້ນພົບແຫລ່ງຕົ້ນກຳເນີດຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ

ໂດຍ: Peter Starr

ແມ່ນ້ຳ Zhaa ຢູ່ຕິເບດ, ປະມານ 100 ກິໂລແມັດ ຈາກຕົ້ນກຳເນີດຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ

ນັກຄົ້ນຄວ້າທັງຫລາຍແມ່ນຮູ້ກັນດີແລ້ວວ່າ ແມ່ນ້ຳຂອງແມ່ນມີ ຕົ້ນກຳເນີດມາຈາກການລະລາຍຂອງຫີມະ ແລະ ນ້ຳກ້ອນ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດຂອງພູພຽງຕິເບດຂອງຈີນ, ແຕ່ວ່າຈຸດໃດແທ້ແມ່ນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນຂອງແມ່ນ້ຳ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນຮູ້ແນ່ນອນເທື່ອ. ນັກຄົ້ນຄວ້າຂອງຈີນ ນຳທິມໂດຍ Dr. Liu Shaochuang ຂອງ the Chinese Academy of Sciences ເຊື່ອວ່າຈຸດເລີ່ມຕົ້ນຂອງນ້ຳຂອງ ແມ່ນຢູ່ຕີນພູ Jifu ຕັ້ງຢູ່ເຂດແດນລະຫວ່າງ Zaduo ແລະ Zhiduo ຂອງແຂວງ Qinghai. ອີງຕາມຜົນຂອງການຄົ້ນຄວ້າຂອງເຂົາເຈົ້າທີ່ໄດ້ຈັດພິມໃນວາລະສານ Geo-spatial Information Science, ຈຸດສູງສຸດຂອງແຫລ່ງນ້ຳແມ່ນ 5,200 ແມັດ ທີ່ເສັ້ນຂະໜານ 33°45'48"N ແລະ ເສັ້ນແວງ 94°40'52"E.

Dr. Liu ເວົ້າວ່າ ຫ້ວຍ Guyong-Pudigao Creek ແມ່ນມີ

ຄວາມຍາວ 1.7 ກິໂລແມັດ ຊຶ່ງຍາວກວ່າແມ່ນ້ຳ ທີ່ເຊື່ອກັນວ່າເປັນແຫລ່ງກຳເນີດຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ. ແມ່ນ້ຳທີ່ສອງ the Gaoshanguxi Creek ແມ່ນມີຕົ້ນກຳເນີດບໍ່ແມ່ນຈາກພູ Jifu ແຕ່ຢູ່ໃກ້ກັບຈຸດສູງສຸດ, ພູ Guozongmucha ທີ່ມີຄວາມສູງ 5,160 ແມັດ. ຫ້ວຍ Guyong-Pudigao ຍັງໄຫລແຮງກວ່າ ຫ້ວຍນ້ຳສາຂາ ອື່ນໆ.

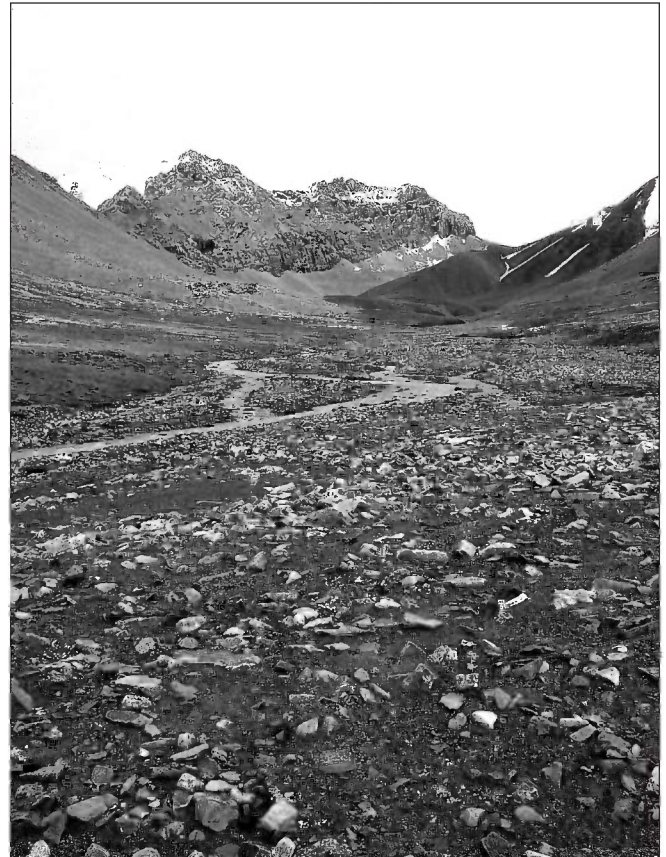
ສອງນ້ຳຫ້ວຍດັ່ງກ່າວແມ່ນໄຫລມາພົບກັນຢູ່ປະມານ 20 ກິໂລແມັດ ເຂດລຸ່ມຂອງ Yeyongsongduo. ຢູ່ຈຸດດັ່ງ ກ່າວພວກມັນໄດ້ລວມຕົວກັນເປັນແມ່ນ້ຳ Guyong ສຸດທ້າຍກໍ່ ໄຫລພົບກັບແມ່ນ້ຳ Zhana ທີ່ Ganasonduo ທີ່ຕັ້ງຢູ່ປະມານ 80 ກິໂລແມັດເຂດຕອນລຸ່ມຂອງ Yeyongsongduo. ຈາກທີ່ນີ້ ແມ່ນ້ຳ Zha ໄຫລໄປທາງໃຕ້ຫລາຍກວ່າ 500 ກິໂລແມັດ ໄປຫາ ເມືອງ Changdu ຊຶ່ງທີ່ນີ້ແມ່ນ້ຳໄດ້ກາຍມາເປັນຊື່ແມ່ນ້ຳ

ຂອງ (Lancang River) ທີ່ໄຫລ ລົງທາງ ໃຕ້ອີກ 1,585 ກິໂລແມັດກ່ອນຈະໄຫລ ອອກຈາກດິນແດນຂອງຈີນ.

Dr. Liu ໄດ້ນຳໃຊ້ພາບຖ່າຍດາວທຽມ ແລະ ການລົງສຳຫລວດພື້ນທີ່ຕົວຈິງ ຢູ່ພູພຽງຕິເບດໃນປີ 1999 ແລະ 2002. ທ່ານໄດ້ຄິດໄລ່ໄລຍະທ່າງ ແຕ່ແຫລ່ງກຳເນີດຂອງແມ່ນ້ຳ ຫາພູປະມານ 4,909 ກິໂລແມັດ ຊຶ່ງສົມທຽບໃສ່ການປະເມີນຜ່ານມາມີພຽງ 4,000 ຫາ 4,880 ກິໂລແມັດ ທີ່ໄດ້ຈັດພິມ ແລະ ໄດ້ອ້າງອີງໃສ່ເລື່ອຍໆມາໃນໄລຍະ 15 ປີ ຜ່ານມາ. ຖ້າສົມທຽບໃສ່ໄລຍະຍາວ ຂອງແມ່ນ້ຳທີ່ໄດ້ປະເມີນໃໝ່ນັ້ນ ທ່ານ Dr. Liu ສະຫລຸບວ່າ ແມ່ນ້ຳຂອງແມ່ນຈັດເຂົ້າໃນອັນດັບ 10 ຂອງແມ່ນ້ຳທີ່ຍາວກວ່າໝູ່ໃນໂລກ. ແມ່ນ້ຳທີ່ຍາວທີ່ສຸດໃນໂລກໄດ້ແກ່ (ລຽນລຳດັບຈາກອັດຕັບທີ່ນຶ່ງໄປ): ແມ່ນ້ຳ ນາຍ, ແມ່ນ້ຳ ອາເມຊອນ, ແມ່ນ້ຳ Yangtze, ແມ່ນ້ຳ ມີຊີຊີປີ, ແມ່ນ້ຳ Yenisey, ແມ່ນ້ຳເຫລືອງ, ແມ່ນ້ຳ Ob, ແມ່ນ້ຳ Amur, ແມ່ນ້ຳ Zaire-Congo ແລະ ແມ່ນ້ຳຂອງ.

ເອກະສານເພີ່ມເຕີມ:

Liu Shaochuang, Lu Pingli, Liu Donghui, Jin Peidong (2007) Pinpointing Source of Mekong and Measuring its Length through Analysis of Satellite Imagery and Field Investigations. *Geo-spatial information Science* 10(1):51-56

ລັກສະນະຂອງພູ Jifu ທີ່ເປັນແຫລ່ງກຳເນີດຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ

ຄວາມຍາວຂອງແມ່ນ້ຳຕ່າງໆ ທີ່ລວມກັນເປັນ ແມ່ນ້ຳຂອງ

ນ້ຳ	ເຂດ	ຄວາມຍາວ (ກິໂລແມັດ)
ຫ້ວຍ Guyong-Pudigao	ພູ Jifu ຫາ Yeyongsongduo	22.7
ແມ່ນ້ຳ Zhaa	Yeyongsongduo ຫາ Ganasongduo	76.7
ແມ່ນ້ຳ Zha	Ganasongduo ຫາ Changdu	513.8
ແມ່ນ້ຳ Lancang	Changdu ຫາ ຊາຍແດນລາວຈີນ	1,584.8
ແມ່ນ້ຳຂອງ (Song Tien)	ເຂດແດນລາວຈີນ ຫາທະເລຈີນໃຕ້	2,711.0
	ລວມ	4,909.0

ນັກຄົ້ນຄວ້າຂອງລາວສໍາເລັດການສຶກສາ ຈາກຕ່າງປະເທດ

ໃນຊ່ວງຫລາຍປີມານີ້ ພະນັກງານວິຊາການໃນຂະແໜງການປະມົງຂອງລາວ ໄດ້ສໍາເລັດການສຶກສາຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ກັບຄືນສູ່ກົມກອງຂອງຕົນ. ໂດຍໄດ້ຮັບທຶນການສຶກສາຈາກໂຄງການສ້າງ ຕັ້ງສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ (NARI project). 1999-2006.

ໜຶ່ງໃນບັນດານັກຮຽນຈົບໃໝ່ ແມ່ນ ທ່ານ **ດຣ. ສິນທະວົງ ວິລາວົງ** ທີ່ເປັນຜູ້ປະສານງານຄົນໃໝ່ຂອງໂຄງການ FEVM ທີ່ໄດ້ສໍາເລັດການສຶກສາລະປະລິນຍາເອກ ຈາກມະຫາວິທະຍາໄລ Hull ປະເທດອັງກິດ.

ດຣ. ສິນທະວົງ ແມ່ນໄດ້ຈົບປະລິນຍາໂທກຽວກັບການປະມົງ ຢູ່ມະຫາວິທະຍາໄລ ກະເສດສາດ, ປະເທດໄທ ແລະ ປະລິນຍາໂທ ດ້ານການລ້ຽງສັດຢູ່ປະເທດບູນກາລີ.

ໃນໄລຍະ ທຶກປີ ທີ່ຜ່ານມາ ດຣ. ສິນທະວົງ ແມ່ນໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການສຶກສາ ທີ່ນໍາໃຊ້ເຄື່ອງສ່ອງເບິ່ງປາ (Hydro-acoustic techniques) ເພື່ອປະເມີນຜົນຜະລິດປາ ຢູ່ວັງນໍ້າເລິກ ຢູ່ໃນຫລາຍແຂວງຂອງລາວ. ລາວຍັງໄດ້ລົງສໍາຫລວດການປະມົງຢູ່ ໜອງລິ້ມ ແຂວງອັດຕະປື, ສໍາຫລວດ ການປະມົງ ຢູ່ເຂດທີ່ມີໂຄງການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ ຢູ່ແຂວງຈໍາປາສັກ ແລະ ເຂື່ອນນາກາຍ ແຂວງ ຄໍາມ່ວນ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການສຶກສາຊະນິດພັນປາພື້ນເມືອງຢູ່ເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ 2 ອີກດ້ວຍ.

ທ່ານ ການວິພອນ ພຸດທະວົງສ໌ ເປັນວິຊາການປະມົງຄົນໃໝ່ ຢູ່ຂະແໜງການປະມົງ ຂອງ MRCs, ຈົບປະລິນຍາໂທດ້ານການຄຸ້ມຄອງ ການປະມົງ ຢູ່ ມະຫາວິທະຍາໄລ ຊິດນີ, ປະເທດ ອົດສະຕາລີ. ບົດວິທະຍານິພົນຂອງລາວຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບ ການນໍາໃຊ້ ຄວາມຮູ້ພື້ນບ້ານ ປະສົມປະສານກັບການນໍາໃຊ້ຄວາມຮູ້ທາງວິທະຍາສາດ ເຂົ້າໃນການຄຸ້ມຄອງ ການປະມົງ ໂດຍມີການນໍາໃຊ້

ລະບົບແຜນທີ່ພູມສາດ (GIS) ແລະ ຄວາມຮູ້ພື້ນບ້ານຂອງຊາວປະມົງ ຢູ່ ເມືອງ ໂຂງ, ແຂວງຈໍາປາສັກ. ເວົ້າລວມແລ້ວ ແມ່ນການນໍາໃຊ້ GIS ເປັນເຄື່ອງມື ເຂົ້າຊ່ວຍວຽກງານຄຸ້ມຄອງການປະມົງ. ລາວເວົ້າວ່າ ລາວຢາກນໍາໃຊ້ ບົດຮຽນທີ່ຮຽນມາເພື່ອປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງການປະມົງຢູ່ສີພັນດອນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເຂດວັງນໍ້າເລິກ ທີ່ສາມາດນໍາໃຊ້ລະບົບ GIS ເຂົ້າຊ່ວຍໃນການສະແດງ ແລະ ວິໄຈຂໍ້ມູນ ທີ່ໄດ້ຈາກເຄື່ອງສ່ອງເບິ່ງປາ (Hydro acoustic).

ໜຶ່ງໃນບັນດານັກວິຊາການ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມ ເຕັກນິກຄັ້ງທີ່

ແປດ ຂອງຂະແໜງການປະມົງ ທີ່ຈັດຂຶ້ນຢູ່ນະຄອນໂຮຈື່ມິນ ປະເທດຫວຽດນາມແມ່ນ **ທ່ານ ອາລຸນ ພິນວິໄຊ** ທີ່ໄດ້ສະເໜີຫົວບົດການນໍາໃຊ້ຂໍ້ມູນການຕະຫລາດປາ ເພື່ອວຽກງານຄຸ້ມຄອງ ແລະ ພັດ

ທະນາການປະມົງ. ທ່ານ ອາລຸນ ໄດ້ສໍາເລັດການສຶກສາດ້ານປະລິນຍາໂທ ໃນປີ 2005, ຈາກມະຫາວິທະຍາໄລຊິດນີ, ປະເທດອົດສະຕາລີ ໃນຫົວຂໍ້ ເສດຖະກິດ ແລະ ການຕະຫລາດ ຂອງການປະມົງຢູ່ ສປປ ລາວ. ລາວໄດ້ສໍາເລັດການ ສຶກສາດ້ານປະລິນຍາຕີ ຢູ່ທີ່ມະຫາວິທະຍາໄລຊິດນີ ເຊັ່ນກັນ. ຫລັງຈາກ ຈົບມາລາວໄດ້ເຮັດວຽກເປັນຜູ້ຊ່ວຍ ຫົວໜ້າໂຄງການ FEVM ແລະ ທັງເປັນວິຊາການ ຢູ່ໜ່ວຍງານຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຂອງສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ. ໃນເດືອນ ໜຶ່ງ ປີ 2007 ລາວໄດ້ຖືກ ຊັບຊ້ອນໄປຢູ່ກອງເລຂາລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ໃນທ້າຍປີດຽວກັນກໍໄດ້ຮັບທຶນໄປສຶກສາຕໍ່ປະລິນຍາເອກ ຢູ່ທີ່ມະຫາວິທະຍາໄລ ຄຼິນສະ ແລນ, ປະເທດ ອົດສະຕາລີ.

ທ່ານ ວັນນະໄຊ ສຸກກະເສີມ ຮຽນຈົບປະລິນຍາໂທ ຈາກ ສະຖາບັນ AIT ປະເທດໄທ ໃນປີ 2004. ບົດວິທະຍານິພົນ ຂອງລາວແມ່ນໄດ້ສຶກສາ ກ່ຽວກັບການສະໜອງລູກປາ ຢູ່ພາຍໃນນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ. ປະຈຸບັນລາວເຮັດວຽກຢູ່ສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ, ຮັບຜິດຊອບ

ວຽກງານ ຕິດຕາມການຫາປາ (CPUE) ແລະ ການສຶກສາວັງນ້ຳເລິກ ໂດຍນຳໃຊ້ເຄື່ອງສ່ອງປາ ຂອງໂຄງການ FEVM.

ທ່ານ ນາງ ສຸວັນນິ ພິມມະກອນ
ຮຽນຈົບປະລິນຍາໂທ ຈາກສະຖາບັນ AIT ປະເທດໄທ ໃນປີ 2004. ບົດວິທະຍານິພົນຂອງລາວແມ່ນໄດ້ສຶກສາ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຂອງການນຳໃຊ້ສານເຄມີຕໍ່ການລ້ຽງປານົນ. ປະຈຸບັນລາວເຮັດວຽກຢູ່ໜ່ວຍງານ ລ້ຽງປາ ແລະ ສັດນ້ຳ, ສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ ຮັບຜິດຊອບວຽກງານ ປຸງແຕ່ງອາຫານສັດນ້ຳ. ນອກນີ້ລາວຍັງຮັບຕຳແໜ່ງ ເປັນນັກວາງແຜນຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຂອງໂຄງການ FMG ອີກດ້ວຍ.

ທ່ານ ອຸໂລທຳ ລາຊາສິມມາ
ຮຽນຈົບປະລິນຍາໂທ ຈາກສະຖາບັນ AIT ປະເທດໄທ ໃນປີ 2005. ບົດວິທະຍານິພົນຂອງລາວແມ່ນໄດ້ສຶກສາກ່ຽວກັບຄວາມອາດສາມາດໃນການພັດທະນາລະບົບການລ້ຽງປາ ແບບປະສົມປະສານຢູ່ແຂວງ ຫລວງພະບາງ. ປະຈຸບັນລາວເຮັດວຽກຢູ່ໜ່ວຍລ້ຽງປາ ແລະ ສັດນ້ຳ, ສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ ຮັບຜິດຊອບວຽກງານຄົ້ນຄວ້າ ກຸ້ນນ້ຳຈິດ ຢູ່ແຂວງ ຫລວງພະບາງ ແລະ ເປັນຜູ້ປະສານງານໂຄງການ ພັດທະນາການລ້ຽງປາ ແບບຍືນຍົງ (JIRCAS) ທີ່ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ ຈາກອົງການ JICA ປະເທດຍີ່ປຸ່ນ.

ທ່ານ ບຸນສິງ ວົງວິຈິດ ຮຽນຈົບປະລິນຍາໂທ ຈາກ ມະຫາວິທະຍາໄລກະເສດສາດ, ປະເທດໄທ ໃນປີ 2006. ບົດວິທະຍານິພົນຂອງລາວແມ່ນໄດ້ສຶກສາສູດອາຫານລ້ຽງກົບ. ປະຈຸບັນລາວເຮັດວຽກ ຢູ່ໜ່ວຍງານ ລ້ຽງປາ ແລະ ສັດນ້ຳ, ສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ ຮັບຜິດຊອບ ວຽກງານຄົ້ນຄວ້າການລ້ຽງກົບ.

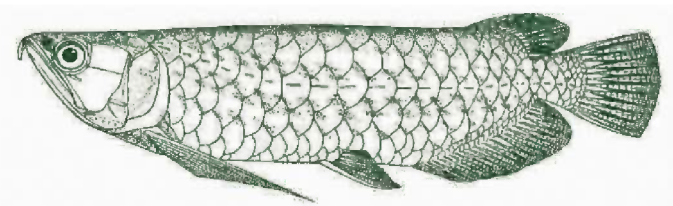
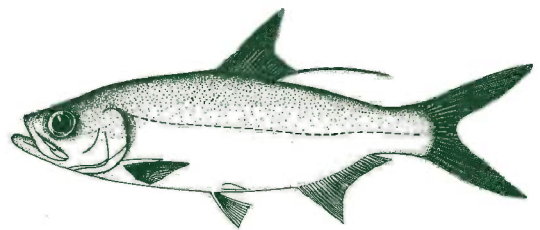

ທະຍາໄລກະເສດສາດ, ປະເທດໄທ ໃນປີ 2006. ບົດວິທະຍານິພົນຂອງລາວແມ່ນໄດ້ສຶກສາສູດອາຫານລ້ຽງກົບ. ປະຈຸບັນລາວເຮັດວຽກ ຢູ່ໜ່ວຍງານ ລ້ຽງປາ ແລະ ສັດນ້ຳ, ສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ ຮັບຜິດຊອບ ວຽກງານຄົ້ນຄວ້າການລ້ຽງກົບ.

ທ່ານ ຖາວອນ ພິມມະວົງ
ຮຽນຈົບຊັ້ນສູງ ຈາກສະຖາບັນ AIT ປະເທດໄທ ໃນປີ 2004. ປະຈຸບັນລາວເຮັດວຽກຢູ່ໜ່ວຍງານຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ, ຮັບຜິດຊອບວຽກງານຖານຂໍ້ມູນ ແລະ ເຜີງແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂອງສູນ.

ພວກເຮົາຂໍສະແດງຄວາມຊົມເຊີຍ ຕໍ່ຜົນສຳເລັດຂອງບັນດາທ່ານ ທີ່ກ່າວມາຂ້າງເຖິງ ແລະ ອວຍພອນໃຫ້ພວກທ່ານ ຈົ່ງປະສົບຜົນສຳເລັດໃນໜ້າທີ່ວຽກງານ ໃນການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາການປະມົງ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໃຫ້ນັບມື້ນັບຂະຫຍາຍຕົວຍິ່ງຂຶ້ນ.

ການປ່ຽນແປງບຸກຄະລາກອນ ໃນວົງການປະມົງ ຂອງ MRC

ຜູ້ອອກໄປ:

ທ່ານ ຄຳຕັນ ວັດທະນາທຳ ໄດ້ກັບຄືນໄປເຮັດວຽກຢູ່ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ ເຮັດວຽກຢູ່ ຂະແໜງການປະມົງຂອງ MRCs ມາໄດ້ 7 ປີ. ທ່ານ ຄຳຕັນ ເຂົ້າເຮັດວຽກນຳ MRCs ຢູ່ ພະນົມເປັນ ແຕ່ປີ 2000 ໃນຕຳແໜ່ງວິຊາການປະມົງ ລົງເລິກຢູ່ໂຄງການຄຸ້ມຄອງການປະມົງໃນອ່າງ (Management of River and Reservoir Fisheries Component) ຊຶ່ງປະຈຸບັນປ່ຽນຊື່ມາເປັນ Fisheries Management and Governance. ລະຫວ່າງປີ 2004 ຫາ 2006 ລາວໄດ້ຊື້ນຳ ໂຄງການສຶກສາປ່າ ໃນອ່າງ ແມ່ນ້ຳຂອງ FEVM.

ໃນຖານະທີ່ເປັນໜຶ່ງໃນສາມຂອງຄະນະຊ່ວຍວຽກດ້ານເຕັກນິກຕໍ່ ຄະນະທີ່ປຶກສາດ້ານການປະມົງ TAB, ທ່ານຄຳຕັນ ຈຶ່ງກາຍເປັນຜູ້ທີ່ຮູ້ຈັກກັນດີ ຂອງບັນດານັກວິຊາການປະມົງ ອາວຸໂສ ຢູ່ໃນແມ່ນ້ຳຂອງຕ່ອນລຸ່ມ.

ໃນທ້າຍປີ 2006 ທ່ານ ຄຳຕັນ ຍັງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການໄປທັດສະນະສຶກສາກ່ຽວກັບການປະມົງຂອງ TAB ຢູ່ປະເທດພະມ້າ. ໃນຊ່ວງເວລາ ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບ ຂະແໜງການປະມົງຂອງ MRC ລາວໄດ້ຖືກມອບໝາຍ ໃຫ້ເປັນຫົວໜ້າຮັບຜິດຊອບ ຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມປະຈຳປີ ຂອງ ຂະແໜງປະມົງ 7 ເທື່ອ ແລະ ກອງປະຊຸມທາງດ້ານເຕັກນິກການປະມົງອີກ 6 ເທື່ອ.

ທ່ານ ເຊັງ ໂມເຮັດ (SENG Moheth) ໄດ້ກັບຄືນປະເທດ ກຳປູເຈັງ ພາຍຫຼັງ ມາປະຕິບັດໜ້າທີ່ ເປັນເວລາ ສອງປີເຄິ່ງ ໃນຕຳແໜ່ງຜູ້ຊ່ວຍວິຊາການ ຂອງຂະແໜງການປະມົງຂອງ MRCs ຢູ່ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ. ທ່ານ ໂມເຮັດ ມາເຮັດວຽກ ຢູ່ຂະແໜງການປະມົງໃນປີ 2004. ກ່ອນໜ້ານີ້ ລາວເຄີຍເຮັດວຽກ ເປັນຜູ້ຊ່ວຍວຽກ ດ້ານຄົນຄວ້າ ຢູ່ ກົມປະມົງ ຂອງກຳປູເຈັງ ແລະ ເປັນຜູ້ຊ່ວຍດ້ານເຕັກນິກ ຢູ່ໂຄງການ ດິນບໍລິເວນນ້ຳ ຂອງປະ ເທດກຳປູເຈັງ. ລາວສຳເລັດການສຶກສາ ປະລິນຍາຕີ ດ້ານການປະມົງ ຢູ່ໂຮງຮຽນ ກະສິກຳ, ເສດຖະສາດ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ຫວຽດນາມໃນປີ 1997.

ຜູ້ເຂົ້າມາໃໝ່:

ດຣ. ອັດສະເລ ຮອນ (Dr. Ashley Halls) ໄດ້ມາເຮັດວຽກຢູ່ຂະແໜງການປະມົງ ໃນຕຳແໜ່ງ ຜູ້ປະສານ ງານໂຄງການ ຄົນຄວ້າປ່າໃນແມ່ນ້ຳຂອງ FEVM ໃນປີ 2007, ຊຶ່ງມີໜ້ອງການປະຈຳຢູ່ ສະຖາບັນຄົນຄວ້າ ແລະ ພັດທະນາ ການປະມົງ ນ້ຳຈືດ (IFReDI) ທີ່ ພະນົມເປັນ ປະເທດກຳປູເຈັງ.

ກ່ອນໜ້າຈະມາເຮັດວຽກນຳ MRC ດຣ. ອັດສະເລ ແມ່ນໄດ້ຕັ້ງບໍລິສັດທີ່ປຶກສາດ້ານການປະມົງ ຂອງຕີນເອງ ຢູ່ Bath, ປະເທດ ອັງກິດ ມາຕັ້ງແຕ່ປີ 2005. ກ່ອນໜ້ານີ້ລາວໄດ້ເຮັດວຽກນຳກຸ່ມ ສຶກສາຄົນຄວ້າຊັບພະຍາກອນ ທະເລ (MRAG) ແລະ ໄດ້ສຳເລັດການສຶກສາ ລະດັບປະລິນຍາໂທ ໃນປີ 1993. ຕໍ່ມາກໍ່ສຳເລັດການສຶກສາ ປະລິນຍາເອກ ໃນຫົວຂໍ້ Applied population biology ຢູ່ ມະຫາວິທະຍາໄລ ອີມພາລຽນ ປະເທດ ອັງກິດ ໃນປີ 1998.

ໃນໄລຍະ 15 ປີ ຜ່ານມາ ດຣ. ອັດສະເລ ໄດ້ເຮັດວຽກຢູ່ ອາຊີ, ອາຟາລິກກາ, ຕາເວັນອອກກາງ ແລະ ຢູໂລບ, ໃນນາມຂອງ ອົງການ DFID ຂອງປະເທດອັງກິດ ແລະ ອົງການອື່ນໆອີກ ເຊັ່ນ: WorldFish Centre ແລະ ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ (FAO). ການເຮັດວຽກຂອງລາວສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ເລື່ອງຂອງການສຶກສາຜົນກະທົບ ຂອງການພັດທະນາຕ່າງໆ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງນ້ຳ ທີ່ມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ການປະມົງ. ຢູ່ໃນອ່າງ ແມ່ນ້ຳຂອງ ລາວກໍໄດ້ເຮັດວຽກເກັບກຳຂໍ້ມູນດ້ານປະມົງຢູ່ກຳປູເຈັງ ຊຶ່ງແມ່ນໂຄງການຮ່ວມມືລະຫວ່າງ DFID ແລະ MRC ໃນປີ 2003.

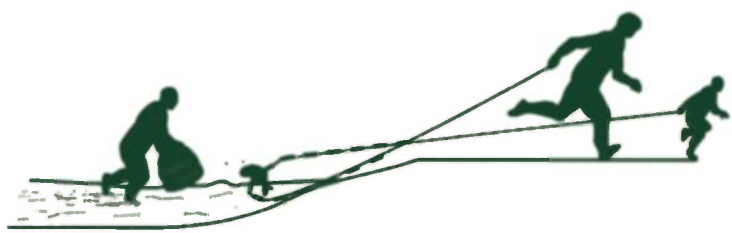
ທ່ານ ກາວິພອນ ພຸດທະວົງສ໌ ເລີ່ມເຮັດວຽກເປັນວິຊາການດ້ານການປະມົງ ຢູ່ຂະແໜງການປະມົງ ຂອງ MRCs ໃນຕົ້ນປີ 2007. ກ່ອນໜ້າ ທີ່ຈະມາຮັບຕຳແໜ່ງດັ່ງກ່າວ ລາວໄດ້ສຳເລັດການສຶກສາລະດັບປະລິນຍາໂທດ້ານການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ ຢູ່ມະຫາວິທະຍາໄລ ຊິດນີ, ປະເທດອິດສະຕາລີ. ທ່ານ ກາວິພອນ ໄດ້ເລີ່ມເຮັດວຽກນຳໂຄງການທີ່ຂຶ້ນກັບແຜນງານປະມົງ ຂອງໂຄງການ MRCs ມາແຕ່ປີ 1998 ຊຶ່ງເປັນຊ່ວງເວລາ ທີ່ລາວເປັນພະນັກງານວິຊາການຂອງສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ. ກ່ອນໜ້າຈະມາເຮັດວຽກນຳຂະແໜງການປະມົງ ທ່ານ ກາວິພອນ ແມ່ນ ຮັບຜິດຊອບ ວຽກງານສຳຫລວດສະພາບເສດຖະກິດສັງຄົມດ້ານການປະມົງ, ວຽກງານ ສ້າງຖານຂໍ້ມູນ ແລະ ເຜິງແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຂອງສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ.

ດຣ. ສະຕີນ ຄຣິດເຈນຊັນ (Dr. Steen Christensen) ເລີ່ມເຂົ້າເຮັດວຽກນຳແຜນງານປະມົງ ໃນເດືອນ ຕຸລາ ປີ 2007, ເປັນທີ່ປຶກສາ ຂອງໂຄງການປະເມີນມູນຄ່າທາງດ້ານເສດຖະກິດປາ ທີ່ຂຶ້ນກັບໂຄງການ FEVM ທີ່ມີທ້ອງຖານປະຈຳຢູ່ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າການລ້ຽງປາ ເລກ 2, ໂຮຈິມິນ, ຫວຽດນາມ. ດຣ. ສະຕີນ ເຄີຍເຮັດວຽກຢູ່ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ, ປະເທດ ແດນມາກ, ເຄີຍມີປະສົບການເຮັດວຽກຢູ່ຫລາຍບ່ອນ ເຊັ່ນ: ຢູໂລບ, ຫວຽດນາມ ແລະ ໂມແຊມບິກ. ຢູ່ຫວຽດນາມ ລາວເຄີຍເປັນທີ່ປຶກສາທາງດ້ານເຕັກນິກ ຂອງອົງການ ດານິດາ ທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອ ກະຊວງປະມົງ ທີ່ຮ່າໂນຍ ແຕ່ປີ 1999 ຫາ 2002. ໂຄງການປະເມີນມູນຄ່າທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງປາ ແມ່ນໄດ້ເລີ່ມຈັດຕັ້ງມາແຕ່ທ້າຍປີ 2007 ແລະ ຈະສຳເລັດໃນທ້າຍປີ 2010.

ທ່ານ ບອຍ ຮອຍຕານາ (Mr. BUOY Roitana) ເລີ່ມເຂົ້າເຮັດວຽກນຳແຜນງານປະມົງ ໃນເດືອນ ເມສາ ປີ 2008 ຕຳແໜ່ງ ວິຊາການປະມົງ. ກ່ອນເຂົ້າຮັບຕຳແໜ່ງ ທ່ານ ຮອຍຕານາ ເຄີຍເຮັດຢູ່ສະຖາບັນປະມົງຂອງກຳປູເຈັງ ແຕ່ປີ 2003-2008. ນອກຈາກນີ້ ລາວຍັງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມວຽກງານສຳຫລວດ ຂອງແຜນງານປະມົງຢູ່ກຳປູເຈັງ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ການສຳຫລວດການບໍລິໂພກປາ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດຂອງກຳປູເຈັງ. ທ່ານ ຮອຍຕານາ ເຄີຍເຮັດວຽກນຳອົງການ SEAFDEC ທີ່ມີທ້ອງຖານຕັ້ງຢູ່ບາງກອກ ປະເທດໄທ ເປັນເວລາ 18 ເດືອນ. ລາວຮຽນຈົບວິຊາການຄຸ້ມຄອງການປະມົງທະເລ ຈາກມະຫາວິທະຍາໄລ ນາກາຊາກີ, ປະເທດຍີ່ປຸ່ນ ໃນປີ 2000. ປະຈຸບັນແມ່ນມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ ປະສານງານໂຄງການປະເມີນມູນຄ່າດ້ານເສດຖະກິດຂອງປາ ທີ່ກຳລັງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ ກຳປູເຈັງ, ສປປ ລາວ, ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ.

Published by the Mekong River Commission Secretariat

P.O. Box 6101, 184 Fa Ngoum Road, Unit 18, Ban Sithane Neua,
Sikhottabong District, Vientiane 01000 Lao PDR

Phone: 856-21-263 263 **Fax:** 856-21-263 264

Website: www.mrcmekong.org

Mekong River Commission

P.O.Box 6101, 184 Fa Ngoum Road, Unit 18, Ban Sithane Neua,
Sikhottabong District, Vientiane Lao PDR

Telephone: (856) 21 263 263 **Facsimile:** (856) 21 263 264

E-mail: mrcs@mrcmekong.org

Website: www.mrcmekong.org
